

Bruksela, 12 grudnia 2017 r.
(OR. en)

15235/17

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2016/0375 (COD)

ENER 485
CLIMA 334
CODEC 1968

NOTA

Od:	Komitet Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	7204/6/17 REV 6 ENER 109 CLIMA 61 CODEC 365
Nr dok. Kom.:	15090/17 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788 REV 1
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie zarządzania unią energetyczną, zmieniającego dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE, rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE, dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę 2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 525/2013. – Podejście ogólne

1. 30 listopada 2016 r. Komisja przyjęła pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, w tym proponowane rozporządzenie w sprawie zarządzania. Pakiet ten przedstawiono Radzie ds. TTE (Energia) w grudniu 2016 r. W lutym 2017 r. ministrowie przeprowadzili pierwszą wymianę poglądów, a czerwcu 2017 r., po analizie ocen skutków i pierwszej rundzie szczegółowych analiz wniosków, ministrom przedstawiono sprawozdanie z postępów prac w sprawie pakietu.
Podczas prezydencji estońskiej prowadzono intensywne negocjacje w sprawie projektu rozporządzenia, w których udział brali zarówno eksperci w dziedzinie energii, jak i eksperci w dziedzinie klimatu; w ramach tych prac odbyły się trzy dyskusje na forum Coreperu.

2. Wniosek Komisji poprawiono w wielu aspektach. Zmniejszono nieco obciążenia administracyjne państw członkowskich w związku z ich krajowymi planami w zakresie energii i klimatu (art. 4, załącznik I) i odpowiednimi sprawozdaniami okresowymi (art. 15–23) poprzez usunięcie proponowanych nowych wymogów w zakresie sprawozdawczości i uczynienie niektórych mniej istotnych wymogów w zakresie planowania i sprawozdawczości opcjonalnymi. Określono bardziej realistyczne terminy dotyczące zintegrowanych planów krajowych państw członkowskich w zakresie energii i klimatu (art. 3 ust. 1) i projektów tych planów (art. 9 ust. 1). Wprowadzono więcej elastyczności dla państw członkowskich odnośnie do trajektorii prowadzących do realizacji wkładu w unijny cel na 2030 r. dotyczącego energii ze źródeł odnawialnych poprzez uczynienie tych trajektorii nieliniowymi (art. 4 lit. a) pkt. 2 ppkt (i)). Jednak elastyczność ta została zrównoważona poprzez dodanie dwóch „punktów odniesienia” (art. 4 lit. a) pkt 2 ppkt (i)), które mogą prowadzić do uruchomienia dodatkowych działań, jeśli nie zostaną osiągnięte, i poprzez bardziej szczegółowe przepisy dotyczące dokonywanej przez Komisję oceny planowanych wysiłków państw członkowskich w zakresie energii ze źródeł odnawialnych – w oparciu o obiektywne kryteria (art. 27. ust. 1 i art. 5 ust 1. lit. d) ppkt (i)–(v)). Po długich dyskusjach większość państw członkowskich wydaje się gotowa zaakceptować kompromis prezydencji w sprawie orientacyjnych trajektorii i punktów odniesienia, choć kilka delegacji nadal opowiada się za niższymi lub wyższymi wartościami. Rozwinięto „mechanizm eliminowania luk” wprowadzony w art. 27, który określa w jaki sposób państwa członkowskie i Komisja powinny zaradzać niewystarczającym ambicjom lub postępom. W szczególności, wzmocniono art. 27 ust. 4, tak by w sytuacji, gdy punkty odniesienia na trajektorii unijnej nie zostaną osiągnięte, państwa członkowskie, które nie osiągnęły swoich krajowych punktów odniesienia, musiały zapewnić uzupełnienie takiej luki poprzez wprowadzenie dodatkowych środków mających ją wyeliminować. Proces iteracyjny pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją został wzmocniony poprzez dodanie nowego art. 29a dotyczącego dokonywanego przez Radę politycznego monitorowania zarządzania. Doprecyzowano funkcjonowanie mechanizmu finansowania (art. 27 ust. 4 lit. c) i art. 27 ust. 4a), który umożliwiłby państwom członkowskim dobrowolne wnoszenie wkładów finansowych na rzecz prowadzonych w Unii projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, w celu zwiększenia ich krajowych wysiłków. Wzmocniono przepisy w zakresie celu dotyczącego elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych i w zakresie wczesnych wysiłków państw członkowskich w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych.

Ogólnie rzecz biorąc, wiele uwagi poświęcono kwestii uwzględnienia konkluzji Rady Europejskiej z października 2014 r. (w których nie tylko wspomniano o celach na poziomie UE, ale określono, że nie należy ustalać wiążących celów na poziomie krajowym). Ponadto wiele aspektów wniosku, w tym w szczególności terminy składania krajowych planów w zakresie energii i klimatu przez państwa członkowskie, uproszczenie obowiązków sprawozdawczych i zmniejszenie obciążeń administracyjnych, dostosowano do konkluzji Rady z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie systemu zarządzania unią energetyczną.

Wypracowano więc zrównoważony kompromis, w wersji przedstawionej w załączniku.

Oczekuje się, że w styczniu 2018 r. Parlament Europejski uzgodni swój mandat negocjacyjny w odniesieniu do przedmiotowego projektu rozporządzenia.

3. Zachęca się Radę do osiągnięcia porozumienia w sprawie projektu podejścia ogólnego – w wersji przedstawionej w załączniku.

p.m. Zmiany w stosunku do poprzedniego dokumentu (dok. 7204/7/17 REV 7) zaznaczono **pogrubieniem i podkreśleniem**; a fragmenty usunięte zaznaczono symbolem [].

Zmiany w stosunku do wniosku Komisji są nadal oznaczone **pogrubieniem** i znakiem [].

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu,

**zmieniające dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE,
rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE,
dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę
2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylające rozporządzenie
(UE) nr 525/2013**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1
i art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

[uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,]

[uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,]

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

¹ Dz.U. C z , s. .

² Dz.U. C z , s. .

- (1) Niniejsze rozporządzenie określa niezbędne podstawy prawne rzetelnego i przejrzystego zarządzania, zapewniającego osiągnięcie założeń i celów unii energetycznej poprzez komplementarne, spójne i ambitne działania Unii i jej państw członkowskich, przy jednoczesnym poszanowaniu unijnych zasad lepszych uregulowań prawnych.
- (2) Europejska unia energetyczna powinna obejmować pięć najważniejszych wymiarów: bezpieczeństwo energetyczne; wewnętrzny rynek energii; efektywność energetyczna; obniżenie emisyjności; oraz badania naukowe, innowacje i konkurencyjność.
- (3) Celem stabilnej unii energetycznej realizującej ambitną politykę w zakresie klimatu jest zapewnienie unijnym konsumentom – gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom – bezpiecznych, zrównoważonych, konkurencyjnych i niedrogich dostaw energii, co wymaga gruntownej transformacji europejskiego systemu energetycznego. **Ta transformacja systemu energetycznego jest również ściśle powiązana z potrzebą zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, a także potrzebą propagowania rozsądnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, zwłaszcza poprzez propagowanie efektywności energetycznej, oszczędności energii oraz rozwoju nowych i odnawialnych form energii.** Cel ten [] można osiągnąć jedynie poprzez skoordynowane działanie, obejmujące akty o charakterze ustawodawczym i nieustawodawczym na poziomie unijnym i krajowym.
- (4) Wniosek Komisji został opracowany i przyjęty równoległe z szeregiem inicjatyw sektorowych w zakresie polityki energetycznej, zwłaszcza dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej i struktury rynku. Inicjatywy te tworzą pakiet pod hasłami: „efektywność energetyczna przede wszystkim”, „Unia światowym liderem w odnawialnych źródłach energii” oraz „uczciwe traktowanie konsumentów energii”.

- (5) W dniu 24 października 2014 r. Rada Europejska uzgodniła ramy polityki energetyczno-klimatycznej Unii do roku 2030 oparte na czterech najważniejszych celach **na poziomie UE**: co najmniej 40 % redukcji emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce, **orientacyjny cel** polegający na poprawie efektywności energetycznej o co najmniej 27 %, **który zostanie poddany przeglądowi do 2020 r.** z myślą o osiągnięciu poziomu 30 %, co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w energii zużywanej w Unii i co najmniej 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych. Stwierdzono, że cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych jest wiążący na poziomie Unii, a jego realizacja będzie polegać na wkładzie poszczególnych państw członkowskich, które będą wspólnie dążyć do osiągnięcia zbiorczego unijnego poziomu docelowego.
- (6) Wiążący cel osiągnięcia co najmniej 40 % redukcji emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce do 2030 r. (w porównaniu do 1990 r.) został formalnie zatwierdzony podczas posiedzenia Rady ds. Środowiska w dniu 6 marca 2015 r. jako zaplanowany, ustalony na szczeblu krajowym wkład UE i jej państw członkowskich do porozumienia paryskiego. Porozumienie paryskie zostało ratyfikowane przez Unię w dniu 5 października 2016 r.³ i weszło w życie w dniu 4 listopada 2016 r. Zastępuje ono wcześniejsze podejście w ramach protokołu z Kioto z 1997 r., które będzie obowiązywać jeszcze do 2020 roku. W związku z powyższym należy odpowiednio zaktualizować unijny system monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji i pochłaniania.

³ Decyzja Rady (UE) 2016/1841 z dnia 5 października 2016 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 1).

- (7) W dniu 24 października 2014 r. Rada Europejska postanowiła również⁴, że należy opracować rzetelny i przejrzysty system zarządzania, bez zbędnych obciążeń administracyjnych, który miałby pomóc Unii w osiągnięciu zakładanych celów polityki energetycznej, przy zapewnieniu państwom członkowskim niezbędnej elastyczności i w pełnym poszanowaniu ich swobody w określaniu własnego koszyka energetycznego. Podkreślono, że taki system zarządzania powinien opierać się na istniejących elementach, takich jak krajowe programy w zakresie klimatu czy krajowe plany dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej, jak również powinien uwzględniać potrzebę uproszczenia i połączenia oddzielnych aspektów dotyczących planowania i sprawozdawczości. Uzgodniono również, że należy poprawić pozycję i prawa konsumentów, przejrzystość i przewidywalność dla inwestorów, m.in. dzięki systematycznemu monitorowaniu głównych wskaźników przystępnego cenowo, bezpiecznego, konkurencyjnego, pewnego i zrównoważonego systemu energetycznego, jak również usprawnić koordynację krajowych polityk energetycznych i zacieśnić współpracę regionalną między państwami członkowskimi.
- (8) W strategii Komisji unii energetycznej z dnia 25 lutego 2015 r. stwierdzono potrzebę zintegrowanego zarządzania, dzięki któremu działania związane z energią na poziomie unijnym, regionalnym, krajowym i lokalnym będą łącznie przyczyniać się do realizacji celów unii energetycznej, poszerzając w ten sposób zakres zarządzania – poza ramy klimatyczno-energetyczne do 2030 roku – w odniesieniu do wszystkich pięciu wymiarów unii energetycznej.
- (9) W komunikacie na temat stanu unii energetycznej z dnia 18 listopada 2015 r.⁵ Komisja potwierdziła, że zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu, uwzględniające wszystkie pięć wymiarów unii energetycznej, stanowią instrumenty niezbędne do bardziej strategicznego planowania polityki energetycznej i klimatycznej. Zawarte w komunikacie na temat stanu unii energetycznej wytyczne Komisji dla państw członkowskich dotyczące zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu stanowią podstawę dla państw członkowskich do rozpoczęcia opracowywania planów krajowych na lata 2021–2030 i określają główne filary w procesie zarządzania. W komunikacie na temat stanu unii energetycznej zapowiedziano również, że system zarządzania powinien mieć umocowanie prawne.

⁴ Konkluzje Rady Europejskiej, 23–24 października 2014 r. (EUCO 169/14).

⁵ Komunikat „Stan unii energetycznej w 2015 r.” z 18.11.2015, COM(2015) 572 final.

- (10) W konkluzjach Rady z dnia 26 listopada 2015 r.⁶ uznano, że system zarządzania unią energetyczną będzie podstawowym narzędziem efektywnej i skutecznej budowy unii energetycznej oraz realizacji jej celów. Podkreślono, że system zarządzania powinien opierać się na zasadach integracji strategicznego planowania i sprawozdawczości w zakresie realizacji polityki klimatyczno-energetycznej oraz na koordynacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za politykę energetyczno-klimatyczną na poziomie unijnym, regionalnym i krajowym. Podkreślono również, że system zarządzania powinien gwarantować realizację celów dotyczących energii i klimatu na 2030 r. oraz że w jego ramach należy monitorować zbiorcze postępy Unii w realizacji założeń politycznych dla pięciu wymiarów unii energetycznej.
- (11) Parlament Europejski w swojej rezolucji „W kierunku europejskiej unii energetycznej” z dnia 15 grudnia 2015 r.⁷ wzywa do tego, aby ramy zarządzania unią energetyczną były ambitne, wiarygodne, przejrzyste, demokratyczne i zakładały pełne zaangażowanie Parlamentu Europejskiego oraz zapewniały osiągnięcie wyznaczonych na rok 2030 celów klimatyczno-energetycznych.
- (11a) Rada Europejska wielokrotnie podkreślała potrzebę podjęcia pilnych działań w celu zapewnienia osiągnięcia minimalnego celu wynoszącego 10 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych. W dniach 23–24 października 2014 r. Rada Europejska postanowiła, że Komisja Europejska, wspierana przez państwa członkowskie, podejmie pilne działania, aby zapewnić osiągnięcie minimalnego celu wynoszącego 10 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych – na zasadzie priorytetu i nie później niż do 2020 roku, przynajmniej w odniesieniu do tych państw członkowskich, które nie osiągnęły jeszcze minimalnego poziomu integracji w ramach wewnętrznego rynku energii. W niedawnym komunikacie Komisji w sprawie wzmocnienia europejskich sieci energetycznych⁸ oceniono postępy w kierunku osiągnięcia celu wynoszącego 10 % połączeń międzysystemowych i zaproponowano sposoby urzeczywistnienia celu wynoszącego 15 % połączeń międzysystemowych.**

⁶ Konkluzje Rady z dnia 26 listopada 2015 r. (14459/15).

⁷ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 grudnia 2015 r. „W kierunku europejskiej unii energetycznej” (2015/2113(INI)).

⁸ COM(2017) 718 final

- (12) Głównym celem zarządzania unią energetyczną powinno być zatem umożliwienie osiągnięcia celów unii energetycznej, a w szczególności celów ram polityki energetyczno-klimatycznej do 2030 r. **Te założenia i cele wynikają z unijnej polityki energetycznej i z potrzeby zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, a także z potrzeby propagowania rozsądnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, jak przewidują traktaty UE. Żadne z tych nierozdzielnie powiązanych założeń nie może być uznawane za drugorzędne w stosunku do pozostałych.** Niniejsze rozporządzenie jest zatem powiązane z sektorowymi przepisami wdrażającymi cele w zakresie energii i klimatu na rok 2030. O ile państwa członkowskie muszą mieć swobodę wyboru co do sposobu działania najlepiej odpowiadającego ich indywidualnym koszykom energetycznym i preferencjom, o tyle swoboda ta powinna pozostawać w zgodzie z dalszą integracją rynku, zwiększoną konkurencją, osiągnięciem celów w zakresie klimatu i energii oraz stopniowym przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną.
- (13) Przejście na gospodarkę niskoemisyjną wymaga zmian w zachowaniach inwestycyjnych oraz wprowadzenia zachęt we wszystkich obszarach polityki. Osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych wymaga poprawy efektywności i większej innowacyjności w gospodarce europejskiej, a w szczególności powinno również przyczynić się do poprawy jakości powietrza.
- (14) Gazy cieplarniane i zanieczyszczenia powietrza pochodzą w dużej mierze z tych samych źródeł, polityka ograniczenia emisji gazów cieplarnianych może mieć zatem dodatkowe korzyści dla jakości powietrza, które mogą zrekompensować część lub całość krótkoterminowych kosztów zmniejszania emisji gazów cieplarnianych. Jako że dane zbierane na mocy dyrektywy 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁹ stanowią ważny wkład w sporządzanie wykazu gazów cieplarnianych oraz planów krajowych, należy podkreślić znaczenie gromadzenia i przekazywania spójnych danych między dyrektywą 2001/81/WE a wykazem gazów cieplarnianych.

⁹ Dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. L 309 z 27.11.2001, s. 22).

- (15) Doświadczenie zdobyte dzięki wdrażaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013¹⁰ wskazuje na potrzebę synergii i spójności ze sprawozdawczością w ramach innych instrumentów prawnych, w szczególności dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹, rozporządzenia (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady¹², rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008¹³ i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 517/2014¹⁴. Stosowanie spójnych danych na potrzeby sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych jest istotne dla zapewnienia jakości tej sprawozdawczości.
- (16) Komisja jest silnie zaangażowana w lepsze stanowienie prawa, zarządzanie unią energetyczną powinno zatem prowadzić do znacznego zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla państw członkowskich, Komisji i innych instytucji unijnych oraz powinno przyczynić się do zapewnienia spójności i adekwatności polityk i środków na poziomie unijnym i krajowym w zakresie przekształcenia systemu energetycznego w kierunku gospodarki **[] o niskich poziomach emisji gazów cieplarnianych.**

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 13).

¹¹ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

¹² Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 1).

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz.U. L 304 z 14.11.2008, s. 1).

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006 (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 195).

- (17) Osiągnięcie celów unii energetycznej powinno nastąpić dzięki połączeniu inicjatyw Unii i spójnych strategii krajowych określonych w zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu. W sektorowych przepisach Unii w dziedzinach energii i klimatu określono wymogi dotyczące planowania, które są przydatnymi narzędziami wprowadzania zmian na poziomie krajowym. Wprowadzenie ich w różnych momentach w czasie doprowadziło jednak do powielania działań i niewystarczającego uwzględnienia synergii i interakcji między różnymi obszarami polityki. Należy zatem w miarę możliwości usprawnić i zintegrować obecne oddzielne systemy planowania, sprawozdawczości i monitorowania w dziedzinach energii i klimatu.
- (18) Zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu powinny obejmować okresy dziesięcioletnie i zawierać przegląd obecnego systemu energetycznego i sytuacji politycznej. Należy w nich określić krajowe cele dla każdego z pięciu głównych wymiarów unii energetycznej oraz odpowiednie polityki i środki, które mają służyć realizacji tych celów, w oparciu o analizy. W planach krajowych obejmujących pierwszy okres 2021–2030 należy zwrócić szczególną uwagę na obowiązujące do 2030 r. cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych, energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej i elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych. Państwa członkowskie powinny dążyć do tego, aby krajowe plany były zgodne z celami zrównoważonego rozwoju i przyczyniały się do ich osiągnięcia. **Określając plany krajowe, państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących krajowych strategiach lub planach. Aby państwa członkowskie dysponowały odpowiednim czasem na przygotowanie swoich pierwszych planów po przyjęciu niniejszego rozporządzenia, w odniesieniu do pierwszego projektu planu krajowego i pierwszego planu krajowego przewidziano inny termin niż w odniesieniu do kolejnych planów. Niemniej jednak zachęca się państwa członkowskie do przedkładania pierwszych projektów planów krajowych jak najwcześniej w ciągu 2018 r., tak by umożliwić odpowiednie przygotowania, zwłaszcza do dialogu pomocniczego, który ma zostać zorganizowany na mocy porozumienia paryskiego w 2018 r.**
- (19) Należy stworzyć obowiązkowy wzór planów krajowych, aby zapewnić odpowiedni poziom ich szczegółowości oraz ułatwić ich porównanie i agregowanie, zapewniając jednocześnie państwom członkowskim wystarczającą elastyczność w określaniu szczegółowych założeń planów krajowych odzwierciedlających preferencje i uwarunkowania krajowe.

- (20) Wdrożenie polityk i środków w dziedzinie energii i klimatu ma wpływ na środowisko. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić, aby społeczeństwo miało możliwość wczesnego i skutecznego udziału oraz konsultacji w przygotowaniach zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu, w stosownych przypadkach zgodnie z przepisami dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁵ oraz konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ („UNECE”) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z dnia 25 czerwca 1998 r. („konwencja z Aarhus”). Państwa członkowskie powinny również zapewnić udział partnerów społecznych w przygotowaniu zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu.
- (21) Współpraca regionalna jest kluczem do zapewnienia skutecznej realizacji celów unii energetycznej. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość przedstawienia uwag do planów innych państw członkowskich przed ich sfinalizowaniem, aby uniknąć niespójności i potencjalnych negatywnych skutków dla innych państw członkowskich oraz aby zagwarantować zbiorczą realizację założonych celów. Współpraca regionalna w zakresie opracowywania i finalizacji planów krajowych oraz w późniejszym wdrożeniu planów krajowych powinna mieć zasadnicze znaczenie dla poprawy skuteczności i wydajności środków oraz dla wspierania integracji rynkowej i bezpieczeństwa energetycznego.
- (22) Plany krajowe powinny być stabilne, aby zapewnić przejrzystość i przewidywalność polityk i środków krajowych w celu zagwarantowania pewności inwestorom. Należy jednak przewidzieć aktualizacje planów krajowych jeden raz w każdym okresie dziesięcioletnim, tak aby państwa członkowskie mogły dostosowywać się do istotnych zmian okoliczności. W przypadku planów obejmujących lata 2021–2030 państwa członkowskie powinny mieć możliwość zaktualizowania planów do dnia **30 czerwca [] 2024 r.** Cele, założenia i wkłady powinny być modyfikowane tylko w celu odzwierciedlenia większych ambicji, zwłaszcza w odniesieniu do celów w zakresie energii i klimatu na 2030 r. W ramach aktualizacji państwa członkowskie powinny dołożyć starań w celu złagodzenia wszelkich negatywnych oddziaływań na środowisko, które będą wynikać ze zintegrowanej sprawozdawczości.

¹⁵ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

- (23) Stabilne, długoterminowe strategie niskoemisyjności są kluczowym czynnikiem transformacji gospodarczej, zatrudnienia, wzrostu i osiągnięcia szerszych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także sposobem na sprawiedliwą i efektywną kosztowo realizację długoterminowego celu określonego w porozumieniu paryskim. Ponadto strony porozumienia paryskiego zachęca się do przedstawienia do 2020 r. długoterminowych strategii rozwoju niskoemisyjnego, sięgających połowy bieżącego stulecia.
- (24) Podobnie jak w przypadku planowania, sektorowe przepisy unijne w dziedzinie energii i klimatu określają również wymogi w zakresie sprawozdawczości, które często były użytecznymi narzędziami we wprowadzaniu zmian na poziomie krajowym; wymogi te jednak zostały wprowadzone w różnych momentach w czasie, co doprowadziło do powielania działań i niewystarczającego uwzględnienia synergii i interakcji między różnymi obszarami polityki, takimi jak ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, energia ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna i integracja rynku. Aby znaleźć odpowiednią równowagę między potrzebą zapewnienia odpowiedniego monitorowania realizacji planów krajowych a potrzebą ograniczenia obciążeń administracyjnych, państwa członkowskie powinny przygotowywać co dwa lata sprawozdania z postępów w realizacji planów oraz na temat innych zmian w systemie energetycznym. Niektóre sprawozdania, w szczególności w odniesieniu do wymogów sprawozdawczych wynikających z Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu („UNFCCC”) oraz z rozporządzeń unijnych, będą nadal konieczne co roku.
- (25) Zintegrowane sprawozdania okresowe państw członkowskich powinny zawierać elementy określone we wzorze planów krajowych. Wzór zintegrowanych sprawozdań okresowych powinien być określony szczegółowo w późniejszym akcie wykonawczym lub w aktach wykonawczych z uwagi na jego specjalistyczny charakter oraz fakt, iż pierwsze sprawozdania okresowe przewidziane są na rok 2023. Sprawozdania okresowe powinny być sporządzane w celu zapewnienia przejrzystości z punktu widzenia Unii, innych państw członkowskich i innych podmiotów działających na rynku, w tym konsumentów. Powinny one być wyczerpujące w odniesieniu do pięciu wymiarów unii energetycznej oraz w pierwszym okresie powinny równocześnie kłaść nacisk na obszary objęte celami ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030.

- (26) Unia i jej państwa członkowskie zobowiązane są na mocy UNFCCC do opracowania, regularnego aktualizowania, publikowania i zgłaszania konferencji stron krajowych danych statystycznych odnoszących się do antropogenicznych emisji wszystkich gazów cieplarnianych według ich źródeł oraz usuwania przez pochłaniacze, zgodnie z porównywalną metodologią uzgodnioną przez konferencję stron. Wykaz gazów cieplarnianych odgrywa ważną rolę w śledzeniu postępów wdrażania wymiaru niskoemisyjności oraz w ocenie zgodności z przepisami w dziedzinie klimatu, zwłaszcza z rozporządzeniem [UP: nr aktu XXX w sprawie rocznych wiążących ograniczeń emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie w latach 2021–2030 na rzecz stabilnej unii energetycznej i w celu wywiązania się ze zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego, oraz zmieniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji mających znaczenie dla zmiany klimatu] („rozporządzenie [] [ESR]”)¹⁶ oraz z rozporządzeniem [UP: nr aktu XXX w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych pochodzących z działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji mających znaczenie dla zmiany klimatu] („rozporządzenie [] [LULUCF]”)¹⁷.
- (27) Decyzja 1/CP.16 konferencji stron UNFCCC zawiera wymóg ustanowienia rozwiązań krajowych w celu szacowania antropogenicznych emisji wszystkich gazów cieplarnianych według ich źródeł i usuwania przez pochłaniacze. Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwić ustanowienie takich rozwiązań krajowych.

¹⁶ Dz.U. L [...] z [...], s. [...].

¹⁷ Dz.U. L [...] z [...], s. [...].

- (28) Doświadczenie zdobyte przy wdrażaniu rozporządzenia (UE) nr 525/2013 dowiodło znaczenia przejrzystości, dokładności, spójności, kompletności i porównywalności informacji. Korzystając z tego doświadczenia, w niniejszym rozporządzeniu należy zapewnić, aby państwa członkowskie informowały o swoich politykach i środkach oraz prognozach, co powinno być głównym elementem sprawozdań okresowych. Informacje zawarte w tych sprawozdaniach powinny mieć zasadnicze znaczenie dla wykazania terminowej realizacji zobowiązań wynikających z rozporządzenia [] [ESR]. Utrzymanie i ciągła poprawa systemów na poziomie Unii i państw członkowskich w połączeniu z bardziej precyzyjnymi wytycznymi w zakresie sprawozdawczości powinny znacząco przyczynić się do ciągłego konsolidowania informacji niezbędnych do śledzenia postępów w realizacji wymiaru niskoemisyjności.
- (29) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewniać zgłaszanie przez państwa członkowskie danych dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu i udzielania krajom rozwijającym się wsparcia finansowego, technologicznego oraz w zakresie budowania zdolności, co ułatwia realizację unijnych zobowiązań w ramach UNFCCC i porozumienia paryskiego. Ponadto informacje dotyczące krajowych działań przystosowawczych i wsparcia są również istotne w kontekście zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu, zwłaszcza w odniesieniu do przystosowania się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu związanych z bezpieczeństwem dostaw energii do Unii, takich jak dostępność wody chłodniczej w elektrowniach oraz dostępność biomasy do celów energetycznych, oraz w odniesieniu do informacji dotyczących wsparcia istotnych dla zewnętrznego wymiaru unii energetycznej.
- (29a) Porozumienie paryskie potwierdza, że strony, podejmując działania dotyczące zmian klimatu, powinny respektować, promować i uwzględnić swoje odpowiednie zobowiązania dotyczące praw człowieka i równości płci. W związku z tym państwa członkowskie powinny odpowiednio uwzględnić aspekty związane z prawami człowieka i równością płci w swoich zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu oraz długoterminowych strategiach niskoemisyjności. W swoich sprawozdaniach okresowych co dwa lata państwa członkowskie powinny przedstawiać informacje na temat tego, jak wdrażanie ich zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu przyczynia się do propagowania zarówno praw człowieka, jak i równości płci.**

- (30) W celu ograniczenia obciążeń administracyjnych dla państw członkowskich i Komisji, Komisja powinna utworzyć platformę sprawozdawczości online, aby ułatwić komunikację i wspierać współpracę. Powinno to **ułatwić** [] terminowe składanie sprawozdań, a **także zwiększyć** przejrzystość krajowych sprawozdań. Platforma e-sprawozdawczości powinna uzupełniać istniejące procedury, bazy danych i e-narzędzia sprawozdawczości, powinna opierać się na tych procedurach, bazach i narzędziach oraz korzystać z tych procedur, baz i narzędzi, takich jak te udostępniane przez Europejską Agencję Środowiska, Eurostat i Wspólne Centrum Badawcze; powinna również korzystać z doświadczeń nabytych w ramach unijnego systemu ekozarządzania i audytu.
- (31) Jeżeli chodzi o dane, które mają być przekazywane Komisji za pośrednictwem krajowych planów i sprawozdań, informacje od państw członkowskich nie powinny powielać danych i statystyk, które zostały już udostępnione przez Eurostat w kontekście rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009¹⁸ w sprawie statystyki europejskiej w takiej samej formie, jak przewidziano w ramach obowiązków w zakresie planowania i sprawozdawczości określonych w niniejszym rozporządzeniu i które są nadal dostępne w Eurostacie z tymi samymi wartościami. Jeżeli jest to możliwe i odpowiednie ze względu na terminy, dane i prognozy zawarte w planach krajowych w zakresie energii i klimatu powinny opierać się na danych Eurostatu i metodyce stosowanej do zgłaszania statystyk europejskich zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 223/2009 oraz powinny być spójne z tymi danymi i tą metodyką.

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

- (32) W perspektywie zbiorowej realizacji celów strategii unii energetycznej, Komisja będzie musiała oceniać plany krajowe oraz ich realizację na podstawie sprawozdań z postępów. W pierwszym okresie dziesięcioletnim dotyczy to w szczególności realizacji unijnych celów na rok 2030 w zakresie energii i klimatu oraz krajowych wkładów w osiągnięcie tych celów. Ocena taka powinna być przeprowadzana co dwa lata, oraz raz do roku tylko w razie potrzeby, i powinna zostać włączona do sprawozdań Komisji na temat stanu unii energetycznej.
- (33) Lotnictwo ma wpływ na klimat na świecie wskutek uwalniania CO₂ (a także innych emisji, w tym emisji tlenków azotu) oraz mechanizmów, takich jak wspomaganie tworzenia się chmur pierzastych. W świetle szybko rozwijającej się wiedzy naukowej na temat tych skutków, w rozporządzeniu (UE) nr 525/2013 przewidziano już uaktualnioną ocenę skutków lotnictwa dla klimatu na świecie wynikających z emisji gazów innych niż CO₂. Modele stosowane w tym względzie powinny być dostosowywane do postępu naukowego. W oparciu o swoją ocenę tego wpływu Komisja mogłaby rozważyć odpowiednie warianty polityki w celu rozwiązania problemu.

- (34) W celu zapewnienia spójności między krajowymi a unijnymi politykami i celami unii energetycznej, Komisja i państwa członkowskie powinny prowadzić regularny dialog. W stosownych przypadkach Komisja powinna kierować do państw członkowskich zalecenia dotyczące poziomu ambicji projektów planów krajowych, późniejszego wdrożenia polityk i środków zgłoszonych w planach krajowych oraz innych krajowych polityk i środków istotnych dla realizacji unii energetycznej. **Choć zalecenia nie mają mocy wiążącej, zgodnie z art. 288 TFUE, państwa członkowskie powinny jednak należycie [] uwzględniać takie zalecenia i [] w kolejnych sprawozdaniach okresowych wyjaśniać, w jaki sposób tego dokonały. W odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych ocena Komisji będzie oparta na obiektywnych kryteriach. Choć analizy, które przeprowadza Komisja w celu przedstawienia oceny, mogą zawierać elementy ilościowe, zalecenia Komisji powinny nadal mieć charakter jakościowy i nie zawierać ilościowych poziomów ambicji krajowych na rok 2030. Jeśli Komisja wydaje zalecenie do projektu planu krajowego danego państwa członkowskiego, powinna tego dokonać niezwłocznie, uwzględniając z jednej strony to, że Komisja musi zsumować określone, przedstawione w ilościowej formie, planowane wkłady wszystkich państw członkowskich w celu oceny poziomu ambicji na szczeblu Unii, a z drugiej strony to, że takie państwo członkowskie musi dysponować odpowiednim czasem na należyte rozważenie zaleceń Komisji przed finalizacją swojego planu krajowego i że należy unikać ryzyka opóźnienia w zakresie planu krajowego takiego państwa członkowskiego.**

(34a) Efektywne kosztowo wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z kluczowych obiektywnych kryteriów oceny wkładów państw członkowskich. Struktura kosztów wynikających z wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych jest złożona i różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. W ich skład wchodzi nie tylko koszty systemów wsparcia, ale m.in. koszty przyłączenia instalacji, systemu zapasowego, zapewniania bezpieczeństwa systemu i koszty, które muszą zostać poniesione w celu uzyskania zgodności z ograniczeniami w zakresie ochrony środowiska. W związku z tym przy porównywaniu państw członkowskich pod kątem tego kryterium należy uwzględnić wszystkie koszty związane z wykorzystywaniem takiej energii, czy to koszty ponoszone przez państwo członkowskie, konsumentów końcowych czy wykonawców projektu. Zalecenia Komisji dotyczące ambicji państw członkowskich w zakresie energii ze źródeł odnawialnych powinny być oparte na metodologii uwzględniającej różnorodne obiektywne kryteria związane z rozwijaniem energii ze źródeł odnawialnych. Metodologia stosowana do oceny ambicji państw członkowskich w zakresie energii ze źródeł odnawialnych powinna zatem wskazywać względne wysiłki podjęte przez państwa członkowskie, a także uwzględniać istotne okoliczności mające wpływ na rozwój energii ze źródeł odnawialnych. Metodologia ta powinna obejmować dane pochodzące z niezależnych źródeł dostarczających danych ilościowych lub jakościowych.

(35) Gdyby poziom ambicji zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu lub ich aktualizacji okazała się niewystarczająca do osiągnięcia celów unii energetycznej, a zwłaszcza w pierwszym okresie celów na 2030 r. w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej, Komisja powinna wprowadzić środki na poziomie Unii w celu zagwarantowania zbiorowego osiągnięcia tych założeń i celów (uzupełniając w ten sposób mniej ambitne podejście). Gdyby postępy poczynione przez Unię w osiąganiu tych założeń i celów były niewystarczające do ich realizacji, Komisja powinna, oprócz wydawania zaleceń, **[] zaproponować środki i skorzystać z odpowiednich uprawnień** na poziomie Unii lub państwa członkowskie powinny wprowadzić dodatkowe środki w celu zapewnienia ich realizacji (przeciwdziałając w ten sposób opóźnieniom w realizacji). W środkach takich należy uwzględnić wcześniejsze ambitne wkłady państw członkowskich w cel **[]** na 2030 r. w zakresie **[]** efektywności energetycznej, zadeklarowane w czasie podziału zaangażowania w zbiorową realizację celu. W **środkach takich należy także uwzględnić wczesne wysiłki państw członkowskich na rzecz osiągnięcia zaplanowanego na rok 2030 celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych poprzez osiągnięcie w 2020 r. udziału energii ze źródeł odnawialnych powyżej określonego dla nich wiążącego celu lub poprzez dokonanie wczesnych postępów w zakresie realizacji ich wkładu w unijny wiążący cel wynoszący co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2030 r.** W dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych środki takie mogą również obejmować **dobrowolne** wkłady finansowe państw członkowskich w zarządzany przez Komisję **mechanizm** finansowania, który służyłby **najbardziej efektywnym kosztowo** projektom dotyczącym energii ze źródeł odnawialnych w całej Unii, **co daje państwom członkowskim możliwość wnoszenia wkładu w osiągnięcie celu unijnego po najniższych możliwych kosztach.** **[]¹⁹** W dziedzinie efektywności energetycznej celem dodatkowych środków może w szczególności być poprawa efektywności energetycznej produktów, budynków i transportu.

¹⁹ Uwaga: zdanie przeniesione do nowego motywu 35a.

- (35a)** Krajowe cele państw członkowskich w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. przedstawione w załączniku I [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] powinny służyć za punkt wyjścia ich krajowych orientacyjnych trajektorii na okres 2021–2030, chyba że dane państwo członkowskie dobrowolnie postanowi określić punkt wyjścia o wyższej wartości. Ponadto powinny stanowić dla tego okresu obowiązkowy udział bazowy będący jednocześnie częścią [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767]. Co za tym idzie, w przedmiotowym okresie udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w każdym państwie członkowskim nie powinien być niższy niż jego udział bazowy.
- (35b)** Jeżeli dane państwo członkowskie nie utrzymuje swojego udziału bazowego zmierzonego w okresie jednego roku, powinno ono w ciągu jednego roku przyjąć dodatkowe środki służące wyeliminowaniu tej luki w swoim scenariuszu bazowym. W przypadku gdy dane państwo członkowskie skutecznie zastosowało takie niezbędne środki i spełniło swój obowiązek wyeliminowania luki, należy uznać, że spełnia ono obowiązkowe wymogi swojego scenariusza bazowego od momentu, w którym dana luka wystąpiła, a także na podstawie niniejszego rozporządzenia, jak i [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767].
- (35c)** W celu zapewnienia odpowiedniego monitorowania i wczesnego podejmowania działań naprawczych przez państwa członkowskie i Komisję oraz by uniknąć „efektu gapowicza”, orientacyjne trajektorie wszystkich państw członkowskich (a w konsekwencji również unijna orientacyjna trajektoria) powinny osiągnąć w roku 2023 i 2025 co najmniej określone minimalne wartości procentowe całkowitego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych przewidzianego na 2030 r., jak określono w niniejszym rozporządzeniu. Komisja oceni, czy te wyznaczone na 2023 i 2025 r. punkty odniesienia zostały osiągnięte, opierając się między innymi na zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu, które państwa członkowskie powinny przedstawić w latach, odpowiednio, 2025 i 2027. Jeśli orientacyjne unijne punkty odniesienia nie zostaną osiągnięte, państwa członkowskie odnotowujące wyniki poniżej swoich punktów odniesienia powinny temu zaradzić poprzez wdrożenie dodatkowych środków mających na celu wyeliminowanie luki.

- (36) Unia i państwa członkowskie powinny dążyć do dostarczania najbardziej aktualnych informacji na temat swoich emisji gazów cieplarnianych i ich pochłaniania. Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać przygotowanie takich oszacowań w możliwie najkrótszych ramach czasowych przy użyciu danych statystycznych i innych informacji, takich jak, w stosownych przypadkach, danych z przestrzeni kosmicznej dostarczanych w ramach programu globalnego monitoringu środowiska i bezpieczeństwa oraz innych systemów satelitarnych.
- (37) Na mocy rozporządzenia [] [ESR] nadal obowiązywać powinno podejście rocznego cyklu zobowiązań przyjęte w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady 406/2009/WE²⁰. Wymaga to kompleksowego przeglądu wykazów gazów cieplarnianych w państwach członkowskich w celu umożliwienia oceny zgodności i stosowania w razie potrzeby działań naprawczych. Konieczne jest stworzenie na poziomie Unii procesu przeglądu wykazów gazów cieplarnianych przedkładanych przez państwa członkowskie, aby zapewnić przeprowadzanie oceny zgodności z rozporządzeniem [] [ESR] w sposób wiarygodny, spójny, przejrzysty i terminowy.
- (38) Państwa członkowskie wraz z Komisją powinny zapewnić ścisłą współpracę we wszystkich sprawach dotyczących wdrożenia unii energetycznej **[], w ścisłej współpracy z Parlamentem Europejskim w kwestiach dotyczących** niniejszego rozporządzenia **[]**. Komisja powinna odpowiednio wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do opracowania planów krajowych i związanego z tym budowania potencjału.
- (39) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu uwzględniały najnowsze zalecenia dla poszczególnych państw wydawane w ramach europejskiego semestru.

²⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 136).

- (40) Europejska Agencja Środowiska powinna wspierać Komisję, w stosownych przypadkach i zgodnie z jej rocznym programem pracy, w ocenie, monitorowaniu i sprawozdawczości.
- (41) Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w celu wprowadzania zmian w ogólnych ramach zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu (wzór), **z myślą o ich dostosowaniu do zmian w ramach polityki energetyczno-klimatycznej Unii bezpośrednio i wyraźnie powiązanych z wkładami Unii wynikającymi z UNFCCC i porozumienia paryskiego** [], uwzględniania zmian we współczynnikach ocieplenia globalnego („GWP”) i wytycznych uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym dotyczących wykazów, określania istotnych wymogów dotyczących unijnego systemu wykazów oraz utworzenia rejestrów zgodnie z art. 33. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te powinny otrzymywać wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji powinni systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych. Należy również wziąć pod uwagę w razie potrzeby decyzje przyjęte w ramach UNFCCC i porozumienia paryskiego.
- (42) Komisji należy powierzyć uprawnienia wykonawcze w celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania przepisów art. 15 ust. 3, art. 17 ust. 4, art. 23 ust. 6, **art. 27 ust. 1, art. 27 ust. 4c, art. 30 ust. 6**, art. 31 ust. 3 i 4 oraz art. 32 ust. 3 niniejszego rozporządzenia. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011²¹.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (43) Komisja powinna być wspierana przez Komitet ds. Unii Energetycznej i **Komitet ds. Zmian Klimatu** w wykonywaniu zadań na mocy niniejszego rozporządzenia polegających na przygotowaniu aktów wykonawczych.

[]

- (44) Komisja powinna dokonać przeglądu wykonania przepisów niniejszego rozporządzenia w 2026 r. i przygotować odpowiednie propozycje zmian, aby zapewnić właściwe wykonanie rozporządzenia i osiągnięcie jego celów. W przeglądzie należy wziąć pod uwagę zmiany okoliczności i w razie potrzeby wykorzystać wyniki globalnego przeglądu porozumienia paryskiego.
- (45) Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględniać, zmieniać, zastępować i uchylać niektóre zobowiązania w zakresie planowania, sprawozdawczości i monitorowania zawarte obecnie w sektorowych przepisach Unii w zakresie energii i klimatu w celu zapewnienia uproszczonego i zintegrowanego podejścia do głównych elementów planowania, sprawozdawczości i monitorowania. Należy zatem odpowiednio zmienić następujące akty:
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów²²;
 - dyrektywa 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. odnosząca się do jakości benzyny i olejów napędowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 93/12/EWG²³;
 - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006²⁴;

²² Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

²³ Dz.U. L 350 z 28.12.1998, s. 58.

²⁴ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające program wspomagania naprawy gospodarczej poprzez przyznanie pomocy finansowej Wspólnoty na projekty w dziedzinie energetyki²⁵;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005²⁶;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE²⁷;
- dyrektywa Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych²⁸;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków²⁹;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE³⁰;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE³¹;

²⁵ Dz.U. L 200 z 31.7.2009, s. 31.

²⁶ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.

²⁷ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94.

²⁸ Dz.U. L 265 z 9.10.2009, s. 9.

²⁹ Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13.

³⁰ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1.

³¹ Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66.

- dyrektywa Rady (UE) 2015/652 z dnia 20 kwietnia 2015 r. ustanawiająca metody obliczania i wymogi w zakresie sprawozdawczości zgodnie z dyrektywą 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącą się do jakości benzyny i olejów napędowych³².

- (46) W niniejszym rozporządzeniu należy również zawrzeć w całości przepisy rozporządzenia (UE) nr 525/2013. W związku z tym rozporządzenie (UE) nr 525/2013 należy uchylić z dniem 1 stycznia 2021 r. Jednakże w celu zapewnienia, aby wykonanie decyzji 406/2009/WE nadal miało miejsce na mocy rozporządzenia (UE) nr 525/2013 oraz aby niektóre aspekty związane z realizacją protokołu z Kioto nadal były objęte przepisami, konieczne jest stosowanie niektórych przepisów po tej dacie.
- (47) W związku z tym, że cele niniejszego rozporządzenia nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez same państwa członkowskie, a z uwagi na rozmiary i skutki proponowanych działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

³² Dz.U. L 107 z 25.4.2015, s. 26.

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się mechanizm zarządzania, którego celem jest:
 - a) wdrożenie strategii i środków służących realizacji założeń i celów unii energetycznej **oraz długoterminowych celów porozumienia paryskiego**, a w pierwszym okresie dziesięcioletnim od 2021 r. do 2030 r. – zwłaszcza celów **Unii []** na 2030 r. dotyczących energii i klimatu;
 - b) zapewnienie terminowości, przejrzystości, dokładności, spójności, porównywalności i kompletności składania przez Unię i jej państwa członkowskie sprawozdań do Sekretariatu UNFCCC i porozumienia paryskiego.

Mechanizm zarządzania opiera się na **krajowych długoterminowych strategiach niskoemisyjności**, zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu obejmujących okresy dziesięcioletnie, począwszy od 2021 r. do 2030 r., na odpowiadających im zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu przygotowywanych przez państwa członkowskie oraz na zintegrowanym systemie monitorowania przez Komisję Europejską. Określa on ustrukturyzowaną, iteracyjną procedurę między Komisją a państwami członkowskimi, której celem jest finalizacja planów krajowych i ich wdrażanie, w tym w zakresie współpracy regionalnej, jak również odpowiednie działania Komisji.

2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do [] pięciu, **ściśle powiązanych i wzajemnie się uzupełniających**, wymiarów unii energetycznej:

- a) bezpieczeństwo energetyczne,
- b) **wewnętrzny** rynek energii;
- c) efektywność energetyczna,
- d) obniżenie emisyjności oraz
- e) badania naukowe, innowacje i konkurencyjność.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się definicje zawarte w [dyrektywie 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767], dyrektywie 2010/31/UE i dyrektywie 2012/27/UE.

Stosuje się również następujące definicje:

- (1) „istniejące polityki i środki” oznaczają wdrożone i przyjęte polityki i środki;
- (2) „wdrożone polityki i środki” oznaczają polityki i środki, do których w dniu przedłożenia planu krajowego lub sprawozdania z postępów stosuje się co najmniej jedno z poniższych kryteriów: obowiązują bezpośrednio stosowane przepisy europejskie lub przepisy krajowe, zawarto co najmniej jedną dobrowolną umowę, przyznano środki finansowe, zmobilizowano zasoby ludzkie;
- (3) „przyjęte polityki i środki” oznaczają polityki i środki, w odniesieniu do których przyjęto oficjalną decyzję rządu przed datą przedłożenia planu krajowego lub sprawozdania okresowego i istnieje wyraźne zobowiązanie do ich wdrożenia;

- (4) „planowane polityki i środki” oznaczają omawiane możliwości, co do których istnieją realistyczne szanse przyjęcia i wdrożenia po dacie przedłożenia planu krajowego lub sprawozdania okresowego;
- (5) „prognozy” oznaczają przewidywania dotyczące antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł oraz usuwania przez pochłaniacze lub zmiany w systemie energetycznym, w tym co najmniej oszacowania ilościowe dla czterech kolejnych lat kończących się cyfrą 0 lub 5, następujących bezpośrednio po roku sprawozdawczym;
- (6) „prognozy bez środków” oznaczają prognozy dotyczące antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł i usuwania przez pochłaniacze z wykluczeniem skutków wszystkich polityk i środków planowanych, przyjętych lub wdrożonych po roku wybranym jako początkowy rok dla danej prognozy;
- (7) „prognozy ze środkami” oznaczają prognozy dotyczące antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł i usuwania przez pochłaniacze z uwzględnieniem skutków przyjętych i wdrożonych polityk i środków w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych lub zmian w systemie energetycznym;
- (8) „prognozy z dodatkowymi środkami” oznaczają prognozy dotyczące antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł i usuwania przez pochłaniacze z uwzględnieniem skutków polityk i środków przyjętych i wdrożonych w celu złagodzenia zmiany klimatu lub realizacji celów energetycznych, jak również polityk i środków planowanych w tym celu, w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych;

- (9) „cele Unii na rok 2030 w zakresie energii i klimatu” oznaczają ogólnounijny wiążący cel wewnętrznej redukcji o co najmniej 40 % emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce w porównaniu z 1990 r., który należy osiągnąć do 2030 r., ogólnounijny wiążący cel osiągnięcia co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii w UE w roku 2030, [] **główny** cel 30 % poprawy efektywności energetycznej na poziomie Unii do 2030 r. [] oraz cel 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na rok 2030 lub dowolne kolejne cele w tym zakresie uzgodnione przez Radę Europejską lub Radę i Parlament na rok 2030;
- (10) „krajowy system wykazów” oznacza system rozwiązań instytucjonalnych, prawnych i proceduralnych ustanowiony w państwie członkowskim w celu szacowania antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według źródeł i usuwania przez pochłaniacze, oraz na potrzeby sprawozdawczości i archiwizowania informacji dotyczących wykazów;
- (11) „wskaźnik” oznacza ilościowy lub jakościowy współczynnik lub zmienną, który lub która przyczynia się do lepszego zrozumienia postępów we wdrażaniu;
- (12) „polityki i środki” oznaczają wszystkie instrumenty służące realizacji celów zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu lub realizacji zobowiązań wynikających z art. 4 ust. 2 lit. a) i b) UNFCCC, łącznie z ewentualnymi zobowiązaniami, których podstawowym celem nie jest ograniczenie ani redukcja emisji gazów cieplarnianych ani zmiana systemu energetycznego;
- (13) „system polityk i środków oraz prognoz” oznacza system rozwiązań instytucjonalnych, prawnych i proceduralnych ustanowiony na potrzeby sprawozdawczości w zakresie polityk i środków oraz prognoz dotyczących antropogenicznych emisji według źródeł i usuwania przez pochłaniacze gazów cieplarnianych oraz systemu energetycznego, między innymi zgodnie z wymogiem zawartym w art. 32;
- (14) „korekty techniczne” oznaczają dostosowania oszacowań krajowego wykazu emisji gazów cieplarnianych sporządzone w kontekście przeglądu przeprowadzanego na mocy art. 31, gdy przedłożone dane z wykazów są niekompletne lub przygotowane w sposób niezgodny z odpowiednimi zasadami lub wytycznymi międzynarodowymi lub unijnymi, a dostosowanie ma zastąpić pierwotnie przedłożone oszacowania;

- (15) „zapewnianie jakości” oznacza planowy system procedur przeglądu służący zapewnieniu, aby spełnione zostały cele dotyczące jakości danych oraz aby w sprawozdaniach przekazywane były najlepsze możliwe oszacowania i informacje, których celem jest zwiększanie skuteczności programu kontroli jakości i wspomaganie państw członkowskich;
- (16) „kontrola jakości” oznacza system rutynowych działań technicznych służących mierzeniu i kontrolowaniu jakości informacji i oszacowań opracowany w celu zapewnienia integralności, prawidłowości i kompletności danych, wykrywania oraz likwidowania błędów i pominięć, dokumentowania i archiwizowania danych i innych wykorzystywanych materiałów oraz rejestrowania wszystkich działań w zakresie zapewniania jakości;
- (17) „główne wskaźniki” oznaczają wskaźniki postępów w odniesieniu do pięciu wymiarów unii energetycznej, zgodnie z propozycją Komisji;
- (18) „plan EPSTE” oznacza europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych, jak określono w komunikacie Komisji (2015) 6317.
- (19) **„wczesne wysiłki” oznaczają osiągnięcie przez dane państwo członkowskie, w roku 2020 lub wcześniej, udziału energii ze źródeł odnawialnych na poziomie powyżej jego wiążącego krajowego celu na 2020 r. lub wczesne postępy osiągnięte przez dane państwo członkowskie w latach 2005–2020 lub wczesne postępy w zakresie realizacji jego wkładu w wiążący unijny cel wynoszący co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2030 r., o którym mowa w art. 3 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767].**

ROZDZIAŁ 2

ZINTEGROWANE PLANY KRAJOWE W ZAKRESIE ENERGII I KLIMATU

Artykuł 3

Zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu

1. Do dnia [] **31 grudnia 2019 r., następnie do dnia 1 stycznia 2029 r.** a następnie co dziesięć lat³³, każde państwo członkowskie zgłasza Komisji zintegrowany plan krajowy w zakresie energii i klimatu. Plany te obejmują elementy określone w ust. 2. **Zawartość planów jest dokładniej określona w [] załączniku I.** Pierwszy plan obejmuje okres od 2021 r. do 2030 r. **przy uwzględnieniu perspektywy obejmującej dłuższy okres.** Kolejne plany obejmują okres dziesięcioletni następujący bezpośrednio po zakończeniu okresu objętego poprzednim planem.
2. Zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu składają się z następujących głównych części:
 - a) opis procedury stosowanej w celu utworzenia zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu, składający się ze streszczenia, opisu konsultacji **publicznych** z zainteresowanymi stronami, ich udziału oraz wyników, oraz opisu współpracy regionalnej z innymi państwami członkowskimi w przygotowaniu planu;
 - b) opis krajowych założeń, celów i wkładów [] **związanych** z wymiarami unii energetycznej, **zgodnie z art. 4 i załącznikiem I;**
 - c) opis polityk i środków przewidzianych w **powiązaniu z []** odpowiednimi założeniami, celami i wkładami przedstawionymi w lit. b);

³³ Nota wyjaśniająca: „do dnia 1 stycznia 2029 r., a następnie co dziesięć lat” to brzmienie tożsame z wnioskiem Komisji, który dokładnie dostosowano do cyklu przewidzianego przez porozumienie paryskie. Zmiana w pierwszym zdaniu umożliwia jedynie przedstawienie *pierwszego* planu w późniejszym terminie. Dotyczy to również art. 19 ust. 1. Zob. również motyw 18.

- d) opis aktualnej sytuacji pięciu wymiarów unii energetycznej, w tym w odniesieniu do systemu energetycznego, emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych oraz prognoz dotyczących założeń, o których mowa w lit. b), wraz z istniejącymi (wdrożonymi i przyjętymi) politykami i środkami;
 - e) ocena wpływu planowanych polityk i środków na realizację założeń, o których mowa w lit. b), w **tym ich spójność z długoterminowymi założeniami w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych określonymi w porozumieniu paryskim i długoterminowymi strategiami niskoemisyjności, o których mowa w art. 14;**
 - f) załącznik sporządzony zgodnie z wymogami i strukturą określonymi w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, określający metody i środki polityczne danego państwa członkowskiego służące osiągnięciu oszczędności energii, zgodnie z art. 7 dyrektywy 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761] oraz z załącznikiem V do tej dyrektywy.
3. Przygotowując plany krajowe, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie biorą pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy pięcioma wymiarami unii energetycznej oraz w razie potrzeby stosują jednolite dane i założenia w odniesieniu do pięciu wymiarów.
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych³⁴ zgodnie z art. 36 w celu wprowadzania zmian do załącznika I **część I sekcja A pkt 2.1.1 i 3.1.1; sekcja B pkt 4.1 i 4.2.1; oraz część 2 pkt 3** z myślą o dostosowaniu **tych punktów []** do zmian w ramach polityki energetyczno-klimatycznej Unii [] **bezpośrednio i ściśle powiązanych z wkładami Unii wynikającymi z UNFCCC i porozumienia paryskiego []**.

³⁴ **Uwaga: podczas dyskusji podkreślono, że do zmian załącznika nie należy wykorzystywać aktów wykonawczych.**

Artykuł 4

Krajowe założenia, cele i wkłady dla [] pięciu wymiarów unii energetycznej

Państwa członkowskie określają w swoich zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu **swoje [] założenia, cele i wkłady związane z pięcioma wymiarami unii energetycznej**, jak przedstawiono w sekcji A.2 załącznika I.

Te pięć wymiarów oraz główne założenia, cele i wkłady to:

- a) w odniesieniu do wymiaru „obniżenia emisyjności”:
 - 1) w odniesieniu do emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych oraz z myślą o wsparciu realizacji ogólnogospodarczego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE:
 - (i) wiążący dla danego państwa członkowskiego krajowy cel w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz roczne krajowe wiążące limity zgodnie z rozporządzeniem [] [ESR];
 - (ii) zobowiązania państw członkowskich zgodnie z rozporządzeniem [] [LULUCF];
 - []
 - (iv) w stosownych przypadkach inne **istotne** założenia i cele, w tym cele sektorowe [];

2) w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych:

- (i) z myślą o osiągnięciu wiążącego dla Unii celu co najmniej 27 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2030 r., o czym mowa w art. 3 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767], wkład w realizację tego celu jako udział energii ze źródeł odnawialnych w danym państwie członkowskim w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r., wraz z **orientacyjną [] trajektorią** tego wkładu poczynszyszy od 2021 r. **Do 2023 r. orientacyjna trajektoria musi osiągnąć punkt odniesienia wynoszący co najmniej 22,5 % całkowitego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych między wiążącym celem krajowym na 2020 r. dla danego państw członkowskiego a jego wkładem w realizację celu na 2030 r. Do 2025 r. orientacyjna trajektoria musi osiągnąć punkt odniesienia wynoszący co najmniej 40 % całkowitego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych między wiążącym celem krajowym na 2020 r. dla danego państw członkowskiego a jego wkładem w realizację celu na 2030 r.³⁵ Do 2030 r. orientacyjna trajektoria musi osiągnąć co najmniej poziom planowanego wkładu państwa członkowskiego. Jeśli państwo członkowskie spodziewa się przekroczyć swój wiążący cel krajowy na 2020 r., jego orientacyjna trajektoria może rozpoczynać się na poziomie, który to państwo członkowskie przewiduje osiągnąć. Orientacyjne trajektorie państw członkowskich po zsumowaniu łącznie sięgają unijnych punktów odniesienia na 2023 r. i 2025 r. oraz unijnego wiążącego celu wynoszącego co najmniej 27 % energii ze źródeł odnawialnych w 2030 r. Niezależnie od wkładu w realizację unijnego celu i orientacyjnej trajektorii określonych dla danego państwa członkowskiego do celów niniejszego rozporządzenia, państwo to może swobodnie wyznaczyć sobie wyższe ambicje do celów swojej polityki krajowej;**

35

Uwaga: powyższe wartości procentowe dają państwom członkowskim margines elastyczności na poziomie 25 % w 2023r. i na poziomie 20 % w 2025 r. w porównaniu z trajektorią liniową (tzn. trajektoria liniowa oznaczałaby konieczność osiągnięcia wartości 30 % w 2023 r. i 50 % w 2025 r.).

Te dwie określone tu wartości procentowe będą mieć zastosowanie do wszystkich państw członkowskich, a także do orientacyjnej trajektorii, o której mowa w art. 25 ust. 2 (ocena Komisji na poziomie UE).

Krajowe sprawozdania okresowe w zakresie energii i klimatu z 2025 r. i 2027 r. będą przedstawiać rzeczywiste wyniki osiągnięte przez państwa członkowskie w latach 2023 i 2025 – zob. również motyw 34a.

[]

b) w odniesieniu do wymiaru „efektywności energetycznej”:

- 1) orientacyjny krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na drodze do realizacji unijnego [] celu poprawy efektywności energetycznej o 30 % w 2030 r., o czym mowa w art. 1 ust. 1 i art. 3 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE [wersja zmieniona wnioskiem COM(2016) 761], w oparciu o zużycie energii pierwotnej lub końcowej, oszczędności energii pierwotnej lub końcowej, bądź też energochłonność.

Państwa członkowskie wyrażają swój wkład w formie bezwzględnego poziomu zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej w roku 2020 i **w formie bezwzględnego poziomu zużycia energii pierwotnej i [] zużycia energii końcowej w roku 2030**, wraz z **orientacyjną** trajektorią [] tego wkładu począwszy od 2021 r. Wyjaśniają one podstawową metodologię oraz stosowane współczynniki przeliczeniowe;

- 2) łączna wartość oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte w latach 2021–2030 zgodnie z art. 7 dotyczącym zobowiązania do oszczędności energii w dyrektywie 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761];
- 3) [] orientacyjne wartości referencyjne [] długoterminowej strategii dotyczącej renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i [] niemieszkalnych, [] zarówno publicznych, jak i prywatnych [], zgodnie z art. 2a dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków;
- 4) całkowita powierzchnia budynków do renowacji lub równoważne roczne oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte w latach 2020–2030 zgodnie z art. 5 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącym wzorowej roli budynków organów publicznych;

[]

c) w odniesieniu do wymiaru „bezpieczeństwa energetycznego”:

- **krajowe cele dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i bezpieczeństwa dostaw, m.in. dotyczące gotowości do radzenia sobie z ograniczeniami lub przerwami w dostawach z danego źródła energii, z zachowaniem zgodności z planami, które mają być określone zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 2017/1938, a także rozporządzeniem [zaproporowanym w dokumencie COM(2016) 862 w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylającym dyrektywę 2005/89/WE], wraz z ramami czasowymi, w których cele te mają zostać zrealizowane;**³⁶

[]

d) w odniesieniu do wymiaru „wewnętrznego rynku energii”:

- poziom wzajemnych połączeń elektroenergetycznych, które dane państwo członkowskie planuje osiągnąć w 2030 r. z uwzględnieniem celu dla elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na rok 2030 wynoszącego co najmniej 15 %; Państwa członkowskie wyjaśniają zastosowaną metodologię podstawową;

[]

e) w odniesieniu do wymiaru „badań naukowych, innowacji i konkurencyjności”:

- **krajowe założenia i cele w zakresie finansowania publicznych i, jeśli takie dane są dostępne, prywatnych badań naukowych oraz innowacji dotyczących unii energetycznej obejmujące, w stosownych przypadkach, ramy czasowe, w których założenia muszą zostać zrealizowane; odzwierciedlające priorytety strategii unii energetycznej i, w stosownych przypadkach, planu EPSTE.**

³⁶ Spójność zapewnia się za pomocą planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej zgodnie z rozporządzeniem [zaproporowanym w dokumencie COM(2016) 52] dotyczącym środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (UE) nr 994/2010, oraz za pomocą planów gotowości do ryzyka zgodnie z rozporządzeniem [zaproporowanym w dokumencie COM(2016) 862] w sprawie gotowości do ryzyka w sektorze energii elektrycznej i uchylającym dyrektywę 2005/89/WE.

Przy określaniu powyższych założeń, celów i wkładów państwa członkowskie mogą opierać się na istniejących strategiach lub planach krajowych zgodnych z prawodawstwem unijnym.

Artykuł 5

Procedura określania wkładu państw członkowskich w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych

1. Przy określaniu swojego wkładu w udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. oraz w ostatnim roku okresu objętego kolejnymi planami krajowymi, zgodnie z art. 4 lit. a) pkt 2 ppkt (i), państwa członkowskie biorą pod uwagę:
 - a) środki przewidziane w [dyrektywie 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];
 - b) środki przyjęte na potrzeby osiągnięcia celu efektywności energetycznej, przyjęte na podstawie dyrektywy 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761];
 - c) **w stosownych przypadkach**, inne środki wspierania energii ze źródeł odnawialnych w państwach członkowskich i na poziomie Unii; oraz
 - d) **wszelkie istotne** okoliczności mające wpływ na wdrożenie energii ze źródeł odnawialnych, takie jak **między innymi**:
 - (i) sprawiedliwy rozkład wdrożenia w całej Unii Europejskiej;
 - (ii) **warunki gospodarcze i** potencjał gospodarczy, w tym **PKB na mieszkańca i potencjał w zakresie efektywnego kosztowo wdrożenia**;

- (iii) ograniczenia geograficzne, **środowiskowe** i naturalne, również w obszarach i regionach niepołączonych; []
- (iv) poziom połączeń międzysystemowych między państwami członkowskimi; **oraz**
- (v) **wczesne wysiłki, o których mowa w art. 2 pkt 19.**

Państwo członkowskie może określić w swoim zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu, które istotne okoliczności mające wpływ na wdrożenie energii ze źródeł odnawialnych uwzględniło w tym dokumencie.

2. Państwa członkowskie zapewniają wspólnie, aby suma ich wkładów stanowiła co najmniej 27 % energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto do 2030 r. na poziomie Unii.

Artykuł 6

Procedura określania wkładu państw członkowskich w dziedzinie efektywności energetycznej

1. Przy określaniu swojego orientacyjnego wkładu krajowego w efektywność energetyczną na 2030 r. i na ostatni rok okresu objętego kolejnymi planami krajowymi zgodnie z art. 4 lit. b) pkt 1), państwa członkowskie **biorą pod uwagę** [], że [] zużycie energii w Unii w 2020 r. [] **nie może być** większe niż 1 483 Mtoe energii pierwotnej **lub** 1 086 Mtoe energii końcowej, zużycie energii w Unii w 2030 r. [] **nie może być** większe niż 1 321 Mtoe energii pierwotnej **lub** 987 Mtoe energii końcowej dla pierwszego okresu dziesięcioletniego [] („[] **główny cel** Unii na 2030 r., o którym mowa w art. 1 i 3 dyrektywy 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761]”) [];

Dodatkowo państwa członkowskie uwzględniają:

- a) środki przewidziane w dyrektywie 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761];
- b) inne środki wspierania efektywności energetycznej w państwach członkowskich i na poziomie Unii.

2. Przy określaniu swojego wkładu, o którym mowa w ust. 1, państwa członkowskie mogą uwzględnić **krajowe** okoliczności wpływające na zużycie energii pierwotnej i końcowej, takie jak **między innymi**:

- a) dodatkowy potencjał w zakresie oszczędności energii w sposób opłacalny;
- b) zmiany i prognozy produktu krajowego brutto;
- c) zmiany w zakresie importu i eksportu energii;
- d) rozwój wszystkich **niskoemisyjnych** [] źródeł energii [], wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla; oraz
- e) wczesne działania.

Państwo członkowskie może określić w swoim zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu, które istotne okoliczności mające wpływ na zużycie energii pierwotnej i końcowej uwzględniło w tym dokumencie.

Artykuł 7

Krajowe polityki i środki dla każdego z pięciu wymiarów unii energetycznej

W swoim zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu państwa członkowskie opisują, zgodnie z załącznikiem I, najważniejsze istniejące (wdrożone i przyjęte) oraz planowane polityki i środki służące osiągnięciu w szczególności celów określonych w planie krajowym, w tym, w **stosownych przypadkach**, środki [] **służące** współpracy regionalnej i odpowiedniemu finansowaniu na poziomie krajowym i regionalnym.

Artykuł 8

Podstawa analityczna zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu

1. Państwa członkowskie określają, zgodnie ze strukturą i formatem określonymi w załączniku I, aktualną sytuację dla każdego z pięciu wymiarów unii energetycznej, w tym systemu energetycznego i emisji gazów cieplarnianych i ich pochłaniania, w momencie przedłożenia planu krajowego lub na podstawie najbardziej aktualnych dostępnych informacji. Państwa członkowskie przedstawiają również i opisują prognozy dla każdego z pięciu wymiarów unii energetycznej, **obejmujące co najmniej [] okres obowiązywania planu, [],** jakich można oczekiwać w związku z istniejącymi (wdrożonymi i przyjętymi) politykami i środkami. **Państwa członkowskie dokładają starań, by opisać, w stosowanych przypadkach i w miarę możliwości, dodatkowe perspektywy obejmujące dłuższy okres dla pięciu przedmiotowych wymiarów wykraczające poza okres obowiązywania planu.**
2. Państwa członkowskie przedstawiają w swoim zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu swoją ocenę, na poziomie krajowym i w stosownych przypadkach na poziomie regionalnym, dotyczącą:
 - a) wpływu na rozwój systemu energetycznego i emisji gazów cieplarnianych i ich pochłaniania w **[] okresie obowiązywania planu i w okresie dziesięciu lat rozpoczynającym się po ostatnim roku objętym planem** w ramach planowanych polityk i środków, wraz z porównaniem z prognozami opartymi na istniejących (wdrożonych i przyjętych) politykach i środkach, o których mowa w ust. 1;
 - b) **w stosownych przypadkach i w możliwym zakresie,** wpływu makroekonomicznego, środowiskowego, związanego z umiejętnościami oraz społecznego planowanych polityk i środków, o których mowa w art. 7 oraz szczegółowo określonych w załączniku I, w pierwszym okresie dziesięcioletnim co najmniej do roku 2030, wraz z porównaniem z prognozami opartymi na istniejących (wdrożonych i przyjętych) politykach i środkach, o których mowa w ust. 1;

- c) interakcji między obecnymi (wdrożonymi i przyjętymi) a planowanymi politykami i środkami w ramach jednego wymiaru polityki oraz między istniejącymi (wdrożonymi i przyjętymi) a planowanymi politykami i środkami z różnych wymiarów dla pierwszego okresu dziesięcioletniego co najmniej do roku 2030. Prognozy dotyczące bezpieczeństwa dostaw, infrastruktury i integracji rynku muszą być powiązane z solidnymi scenariuszami efektywności energetycznej.

3. Na tyle, na ile to możliwe, do wiadomości publicznej podaje się obszerne informacje na temat założeń, parametrów i metod wykorzystanych do celów scenariuszy i prognoz, z uwzględnieniem ograniczeń statystycznych i konieczności przestrzegania mających zastosowanie przepisów dotyczących poufności i ochrony danych.

Artykuł 9

Projekt zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu

1. Do dnia **31 grudnia** 2018 r., następnie do dnia **1 stycznia 2028 r.**, a następnie co dziesięć lat państwa członkowskie przygotowują oraz przedkładają Komisji projekt zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu, o którym mowa w art. 3 ust. 1.
2. Zgodnie z art. 28 Komisja może wydawać państwom członkowskim zalecenia³⁷ **sformułowane w oparciu o przedłożone projekty planów – w ciągu 4 miesięcy od otrzymania danego projektu.**³⁸ [] Zalecenia te mogą dotyczyć:

³⁷ Uwaga: *por.* art. 288 TFUE „(...) Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.”

³⁸ Uwaga: kilka państw członkowskich zaapelowało do Komisji o przedstawianie ewentualnych zaleceń na temat projektów planów krajowych z poszanowaniem określonych ram czasowych, by nie opóźniać przedstawienia przez państwa członkowskie ich *ostatecznych* planów krajowych. Jednak Komisja podkreśliła, że muszą do niej wpłynąć *wszystkie* projekty planów krajowych, by możliwe było wyliczenie przez nią postępów na poziomie UE, które może mieć wpływ na zalecenia dla poszczególnych krajów. W odpowiedzi na te uzasadnione obawy, trudne do pogodzenia w niniejszym artykule, prezydencja zaproponowała nowy tekst w motywie 34.

- a) poziomu ambicji założeń, celów i wkładów zmierzających do zbiorczego osiągnięcia celów unii energetycznej, a zwłaszcza celów Unii na rok 2030 w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, [] efektywności energetycznej i elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych; opracowując zalecenia, Komisja należycie uwzględni istotne okoliczności – wyszczególnione w art. 5 ust. 1 lit. d) i wskazane przez dane państwo członkowskie – mające wpływ na wdrożenie energii ze źródeł odnawialnych, oraz okoliczności – wyszczególnione w art. 6 ust. 2 i wskazane przez dane państwo członkowskie – mające wpływ na zużycie energii pierwotnej i końcowej;
- b) polityk i środków odnoszących się do celów na poziomie państw członkowskich i Unii oraz innych polityk i środków o potencjalnym znaczeniu transgranicznym;
- c) interakcji pomiędzy istniejącymi (wdrożonymi i przyjętymi) a planowanymi politykami i środkami oraz spójności tych polityk i środków uwzględnionych w zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu, w ramach jednego wymiaru i wielu wymiarów unii energetycznej.
3. Przy finalizacji swoich zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu państwa członkowskie **należycie** uwzględniają [] wszystkie zalecenia Komisji.

Artykuł 10

Konsultacje społeczne

Bez uszczerbku dla wszelkich innych wymogów prawa Unii państwa członkowskie zapewniają, aby opinia publiczna miała możliwość wczesnego i skutecznego udziału w przygotowaniu projektu **planu [] lub, na długo przed jego przyjęciem, ostatecznego planu []**, oraz dołączają podsumowanie opinii społeczeństwa **lub tymczasowych opinii** do przedkładanego Komisji projektu zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu **lub ostatecznej** wersji tego planu. W zakresie, w jakim zastosowanie mają przepisy dyrektywy 2001/42/WE³⁹, przeprowadzane zgodnie z tą dyrektywą konsultacje **dotyczące projektu** uznaje się za dopełnienie obowiązku konsultacji społecznych wynikającego z niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 11

Współpraca regionalna

1. Państwa członkowskie współpracują ze sobą na poziomie regionalnym, aby skutecznie osiągać cele, założenia i wkłady określone w ich zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu.
2. Państwa członkowskie, na długo przed przedłożeniem Komisji projektu zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu zgodnie z art. 9 ust. 1, określają możliwości współpracy regionalnej i zasięgają opinii sąsiadujących państw członkowskich oraz, **jeśli państwo członkowskie będące autorem planu uzna to za stosowne**, [] innych państw członkowskich, które wyraziły zainteresowanie.

W przypadku wyspiarskich państw członkowskich bez energetycznych połączeń międzysystemowych z innymi państwami członkowskimi, konsultacje takie prowadzi się z państwami członkowskimi sąsiadującymi na granicach morskich.

³⁹ Uwaga wyjaśniająca: art. 6 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE (dyrektywa w sprawie oceny wpływu na środowisko) w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wprowadza wymóg przeprowadzenia konsultacji w sprawie **projektów planów lub programów**. Komisja podkreśliła, że jeśli przeprowadzono konsultacje publiczne w zakresie przewidzianym w dyrektywie 2001/42/WE, wymóg konsultacji publicznych w rozumieniu art. 10 uznaje się za spełniony.

Państwo członkowskie będące autorem planu powinno przewidzieć rozsądne terminy na wydanie opinii dla konsultowanych państw członkowskich. Państwa członkowskie określają w swoich projektach zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu **co najmniej wstępne** wyniki takich konsultacji regionalnych, w tym, w stosownych przypadkach, w jaki sposób uwzględnione zostały zgłoszone uwagi.

3. **Tam gdzie to konieczne**, Komisja ułatwia współpracę i konsultacje między państwami członkowskimi w zakresie projektów planów przedkładanych jej zgodnie z art. 9 w celu ich finalizacji i **wydaje stosowne wytyczne orientacyjne**.
4. Państwa członkowskie **biorą pod rozwagę** komentarze [] otrzymane od innych państw członkowskich zgodnie z ust. 2 i 3 **podczas przygotowywania** [] swoich ostatecznych zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu oraz wyjaśniają w **tych planach** sposób **uwzględnienia** [] tych komentarzy.
5. Do celów określonych w ust. 1 państwa członkowskie kontynuują współpracę na szczeblu regionalnym przy wdrażaniu **stosownych** polityk i środków zawartych w ich planach.

Artykuł 12

Ocena zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu

[] **Na podstawie** zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu oraz ich aktualizacji zgłaszanych zgodnie z art. 3 i 13 **Komisja** [] ocenia w szczególności, czy:

- a) cele, założenia i wkłady są wystarczające do zbiorczego osiągnięcia celów unii energetycznej, a w pierwszym okresie dziesięcioletnim w szczególności celów unijnych ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030;
- b) plany są zgodne z wymogami określonymi w art. 3–11 oraz czy **państwa członkowskie należycie** [] **uwzględniły** zalecenia Komisji wydane zgodnie z art. 28.

Artykuł 13

Aktualizacja zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu

1. Do dnia [] 30 czerwca 2023 r., a następnie co 10 lat, państwa członkowskie przedkładają Komisji projekt aktualizacji ostatnio zgłoszonego zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu, o którym mowa w art. 3, lub przekazują Komisji potwierdzenie, że wcześniejszy plan pozostaje aktualny.
2. Do dnia [] 30 czerwca 2024 r., a następnie co 10 lat, państwa członkowskie zgłaszają Komisji aktualizację ostatnio zgłoszonego zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu, o którym mowa w art. 3, chyba że potwierdziły, że wcześniejszy plan pozostaje aktualny zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.
- 3.⁴⁰ **W aktualizacji, o której mowa w ust. 2, państwa członkowskie zmieniają swoje krajowe [] cele [], założenia [] lub wkłady [] odpowiadające poszczególnym [] ilościowym unijnym celom, założeniom lub wkładom wymienionym w art. 4 lit. a) i b) [] wyłącznie po to, aby odzwierciedlić taką samą lub większą ambicję w porównaniu z wartościami [] określonymi w ostatnio zgłoszonym zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu.**
4. Państwa członkowskie dokładają starań, aby w zaktualizowanym planie złagodzić wszystkie niekorzystne skutki środowiskowe, które wyszły na jaw w ramach zintegrowanej sprawozdawczości zgodnie z art. 15–22.

⁴⁰ Uwaga wyjaśniająca: wprowadzone zmiany mają na celu wyjaśnienie, że (bez uszczerbku dla obowiązków sektorowych wynikających z prawa unijnego) państwa członkowskie dysponują elastycznością przy dostosowywaniu na szczeblu krajowym swoich *celów częściowych itp.*, pod warunkiem że ich *ogólne cele/założenia/wkłady* odpowiadające „głównym celom unijnym” wymienionym w art. 4 lit. a) i b) nie zostały zmniejszone, i oczywiście przy założeniu, że wypełniane są obowiązki przewidziane w dyrektywach sektorowych.
Na przykład dane państwo członkowskie może *obniżyć* swoje krajowe cele częściowe dotyczące energii odnawialnej w transporcie lub energii słonecznej, pod warunkiem że zrównoważy to zmniejszenie co najmniej w 100 % poprzez *zwiększenie* krajowych celów częściowych dotyczących energii odnawialnej w sektorze ciepłowniczym i chłodniczym oraz energii wiatrowej.

5. Przy przygotowywaniu aktualizacji, o których mowa w ust. 2, państwa członkowskie uwzględniają najnowsze zalecenia dla poszczególnych państw wydawane w ramach europejskiego semestru.
6. Do przygotowania i oceny zaktualizowanych zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu stosuje się procedury określone w art. 9 ust. 2 i art. 11.
- 6a. Niniejszy artykuł w żaden sposób nie uniemożliwia państwom członkowskim wprowadzania w dowolnym momencie zmian i dostosowań w ich krajowych politykach, które są określone w ich zintegrowanych krajowych planach w zakresie energii i klimatu lub o których mowa w tych planach, pod warunkiem że takie zmiany i dostosowania zostaną ujęte w zintegrowanym sprawozdaniu przewidzianym w art. 15 i że są zgodne z przepisami niniejszego artykułu.**

ROZDZIAŁ 3

DŁUGOTERMINOWE STRATEGIE NISKOEMISYJNOŚCI

Artykuł 14⁴¹

Długoterminowe strategie niskoemisyjności

1. Państwa członkowskie opracowują i przekazują Komisji do dnia 1 stycznia 2020 r., a następnie co 10 lat, długoterminowe strategie niskoemisyjności [] obejmujące perspektywę **co najmniej 30 lat**, aby przyczynić się do:
 - a) wypełnienia zobowiązań Unii i państw członkowskich w ramach UNFCCC i porozumienia paryskiego w celu zmniejszenia antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych lub poprawy usuwania ich przez pochłaniacze;
 - b) realizacji celu polegającego na utrzymaniu wzrostu średniej temperatury na świecie do wartości znacznie niższej niż 2 °C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej i kontynuacji wysiłków w celu ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej;
 - c) osiągnięcia długoterminowej redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz poprawy usuwania przez pochłaniacze we wszystkich sektorach zgodnie z celem Unii, jakim jest kosztowo efektywne zmniejszenie emisji do 2050 r. o 80–95 % w porównaniu z poziomem w 1990 r., w kontekście sugerowanych przez IPCC niezbędnych redukcji ze strony krajów rozwiniętych jako grupy.
2. Długoterminowe strategie niskoemisyjności obejmują:
 - a) łączną redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę usuwania przez pochłaniacze;

⁴¹ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 4 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

- b) redukcję emisji i poprawę pochłaniania w poszczególnych sektorach, w tym **między innymi** w sektorach energii elektrycznej, przemysłu, transportu, sektorze budynków (mieszkalnych i usługowych), rolnictwa, **odpadów** i użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF);
 - c) oczekiwane postępy w przechodzeniu na gospodarkę o niskich poziomach emisji gazów cieplarnianych, w tym intensywność emisji gazów cieplarnianych, intensywność emisji CO₂ w przeliczeniu na produkt krajowy brutto oraz strategię badań, rozwoju i innowacji w tej dziedzinie;
 - d) powiązania z innymi krajowymi planami długoterminowymi.
3. [] Zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu, o których mowa w art. 3, [] są spójne [] z **długoterminowymi strategiami niskoemisyjności, o których mowa w niniejszym artykule.**
4. Państwa członkowskie niezwłocznie podają do wiadomości publicznej swoje długoterminowe strategię niskoemisyjności oraz wszelkie ich aktualizacje.

ROZDZIAŁ 4

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

SEKCJA 1

SPRAWOZDANIA OKRESOWE CO DWA LATA I ICH KONSEKWENCJE

Artykuł 15

Zintegrowane krajowe sprawozdania okresowe w zakresie energii i klimatu

1. Nie naruszając przepisów art. 23, do dnia 15 marca [] **2023 r.**, a następnie co dwa lata, każde państwo członkowskie składa Komisji sprawozdanie w sprawie stanu wdrażania zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu w formie zintegrowanych krajowych sprawozdań okresowych w zakresie energii i klimatu obejmujących wszystkie pięć kluczowych wymiarów unii energetycznej.
2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje następujące elementy:
 - a) informacje na temat postępów na drodze do osiągnięcia celów, założeń i wkładów określonych w zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu oraz w realizacji polityk i środków niezbędnych do ich osiągnięcia;
 - b) informacje, o których mowa w art. 18–22, oraz w stosownych przypadkach aktualizacje polityk i środków zgodnie z tymi artykułami;
 - c) polityki i środki oraz prognozy w zakresie antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł oraz usuwania przez pochłaniacze zgodnie z art. 16;

[]

[]

- f) [] zakresie, w jakim to możliwe, ilościowe określenie wpływu polityk i środków zawartych w zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu na jakość powietrza i na emisje [] substancji zanieczyszczających powietrze [];
- g) sprawozdania roczne, o których mowa w [] art. 23 **ust. 2**.

Unia i państwa członkowskie przedkładają Sekretariatowi UNFCCC sprawozdania dwuletnie zgodnie z decyzją 2/CP.17 Konferencji Stron UNFCCC, a także komunikaty krajowe zgodnie z art. 12 UNFCCC.

- 3. Komisja, z **pomocą Komitetu ds. Unii Energetycznej, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. a)**, przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia struktury, formatu, szczegółów technicznych i procedury w odniesieniu do informacji, o których mowa w ust. 1 i 2. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.
- 4. Częstotliwość i zakres informacji i aktualizacji, o których mowa w ust. 2 lit. b), musi być zbilansowana z koniecznością zapewnienia wystarczającej pewności dla inwestorów.
- 5. W przypadku gdy Komisja wydała zalecenia zgodnie z art. 27 ust. 2 lub 3, dane państwo członkowskie włącza do swojego sprawozdania, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, informacje na temat polityk i środków przyjętych, lub które mają zostać przyjęte i wdrożone, w celu uwzględnienia tych zaleceń. W **stosownych przypadkach** informacje takie obejmują szczegółowy harmonogram wdrożenia.

Artykuł 16

Zintegrowane sprawozdania w zakresie polityk i środków oraz prognoz w dziedzinie gazów cieplarnianych⁴²

1. Do dnia 15 marca 2021 r., a następnie co dwa lata, państwa członkowskie przekazują Komisji informacje dotyczące:
 - a) krajowych polityk i środków **lub grup środków** określonych w załączniku IV, oraz
 - b) krajowych prognoz antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według ich źródeł oraz usuwania przez pochłaniacze, zorganizowanych według gazu lub grup gazów (wodorofluorowęglowodory i perfluorowęglowodory) wymienionych w części 2 załącznika III. W krajowych prognozach uwzględnia się wszelkie polityki i środki przyjęte na poziomie Unii i uwzględnia się informacje określone w załączniku V.
2. Państwa członkowskie zgłaszają najbardziej aktualne dostępne prognozy. W przypadku gdy państwo członkowskie nie przekaże kompletnych oszacowań prognoz do dnia 15 marca co dwa lata, a Komisja ustali, że luki w oszacowaniach stwierdzone w ramach jej procedur zapewniania jakości i kontroli jakości nie mogą być przez to państwo członkowskie uzupełnione, Komisja może, w porozumieniu z zainteresowanym państwem członkowskim, przygotować oszacowania wymagane do zestawienia prognoz unijnych.
3. Państwo członkowskie informuje Komisję o wszelkich istotnych zmianach w zakresie informacji zgłoszonych zgodnie z ust. 1 podczas pierwszego roku okresu sprawozdawczego do dnia 15 marca roku następującego po poprzednim sprawozdaniu.

⁴² **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 13 i 14 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

4. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej, w formie elektronicznej, swoje krajowe prognozy zgodnie z ust. 1 oraz wszelkie stosowne oceny kosztów i skutków krajowych polityk i środków służących realizacji unijnych polityk odnoszących się do ograniczania emisji gazów cieplarnianych, wraz z wszelkimi istotnymi pomocniczymi sprawozdaniami technicznymi. Prognozy i oceny te powinny obejmować opisy zastosowanych modeli i rodzajów podejścia metodologicznego, definicje oraz założenia stanowiące ich podstawę.

Artykuł 17

Zintegrowane sprawozdania dotyczące krajowych działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, wsparcia finansowego i technicznego udzielanego krajom rozwijającym się oraz dochodów ze sprzedaży na aukcji⁴³

1. Do dnia 15 marca 2021 r., a następnie co dwa lata⁴⁴, państwa członkowskie przekazują Komisji informacje na temat swoich krajowych planów i strategii przystosowania się do zmiany klimatu, przedstawiając wdrożone [] i planowane działania, których celem jest ułatwienie przystosowania się do zmiany klimatu, w tym informacje określone w załączniku VI część 1 [] **zgodnie z wymogami dotyczącymi sprawozdawczości uzgodnionymi w ramach UNFCCC i porozumienia paryskiego.**
2. Do [] **dnia 31 lipca 2021 r.**, a następnie co rok (rok X), państwa członkowskie przekazują Komisji informacje na temat [] wykorzystania dochodów uzyskanych przez państwo członkowskie w wyniku sprzedaży uprawnień na aukcji zgodnie z art. 10 ust. 1 i art. 3d ust. 1 lub 2 dyrektywy 2003/87/WE, wraz z informacjami określonymi w załączniku VI część 3. []
- 2a. **Do dnia 30 września 2021 r., a następnie co rok (rok X), państwa członkowskie przekazują Komisji informacje na temat wsparcia dla krajów rozwijających się, w tym informacje określone w załączniku VI część 2, i czynią to zgodnie z wymogami dotyczącymi sprawozdawczości uzgodnionymi w ramach UNFCCC i porozumienia paryskiego.**

⁴³ Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 15, 16 i 17 lit. b) i c) rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).

⁴⁴ Uwaga wyjaśniająca: wyrażenie „co dwa lata” wynika z porozumienia paryskiego, por. pkt 90 decyzji 1/CP.21.

3. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej sprawozdania przedłożone Komisji zgodnie z niniejszym artykułem, **z wyjątkiem informacji określonych w załączniku VI część 2 lit. b).**
4. Komisja, **z pomocą Komitetu ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. b),** przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia struktury, formatu i procedury zgłaszania informacji przez państwa członkowskie zgodnie z **niniejszym artykułem []**. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 37 ust. 3.

Artykuł 18

Zintegrowane sprawozdania dotyczące energii ze źródeł odnawialnych

Państwa członkowskie uwzględniają w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu informacje dotyczące:

- a) realizacji następujących trajektorii i celów:
 - 1) **orientacyjne** krajowe trajektorie całościowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto w latach 2021–2030;
 - 2) **szacunkowe []** trajektorie sektorowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej w latach 2021–2030 w sektorach elektroenergetycznym, ogrzewania i chłodzenia, elektroenergetycznym oraz transportowym;
 - 3) **szacowane wkłady []** w podziale na technologie energii ze źródeł odnawialnych, które mają być wykorzystane do osiągnięcia ogólnych i sektorowych trajektorii w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w latach 2021–2030, w tym łączne oczekiwane końcowe zużycie energii brutto według technologii i sektora, wyrażone w Mtoe, oraz łączna planowana moc zainstalowana brutto według technologii i sektora, wyrażona w MW;

- 4) **dane na temat udziału biopaliw, udziału zaawansowanych biopaliw, udziału biopaliw wyprodukowanych z głównych upraw na gruntach rolnych i, jeśli są dostępne, dane [] na temat popytu na bioenergię z podziałem na sektor ciepłowniczy, elektroenergetyczny i transportowy [] oraz dane na temat podaży biomasy z podziałem na surowce i pochodzenie (rozdzielenie produkcji krajowej i importu). W przypadku biomasy leśnej – ocena jej źródła i wpływu na pochłanianie gazów cieplarnianych przez sektor LULUCF, jeśli dokonano takiej oceny;**
- 5) jeśli [] **są dostępne**, inne krajowe trajektorie i założenia, w tym trajektorie i założenia długoterminowe i sektorowe (**takie jak [] udział energii elektrycznej produkowanej z biomasy bez wykorzystania ciepła, udział energii ze źródeł odnawialnych w lokalnych systemach ogrzewania, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w budynkach, energia ze źródeł odnawialnych wytwarzana przez miasta, kooperatywy energetyczne i prosumentów energii odnawialnej**);

b) realizacji następujących polityk i środków:

- 1) [] wdrożone, przyjęte i planowane polityki i środki w celu osiągnięcia krajowego wkładu w osiągnięcie wiążącego na poziomie Unii celu na 2030 r. w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 lit. a) pkt 2 ppkt (i), w tym środki specyficzne dla sektora i technologii, wraz ze szczegółowym przeglądem wdrożenia środków określonych w art. 23, 24 i 25 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];
- 2) **jeśli dane na ten temat są dostępne**, specjalne środki w zakresie współpracy regionalnej;
- 3) bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, specjalne środki w zakresie wsparcia finansowego, w tym wsparcia Unii i wykorzystania funduszy Unii, na propagowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w sektorach elektroenergetycznym, ciepłowniczo-chłodniczym oraz transportowym;

- 4) specjalne środki służące spełnieniu wymogów określonych w art. 15, 16, 17, 18, 21 i 22 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];
 - 5) **jeśli dane na ten temat są dostępne**, środki promocji wykorzystania energii z biomasy [], a także środki na rzecz zrównoważonej **produkcji i zrównoważonego wykorzystywania** energii z biomasy [];
 - 6) **wdrożone środki mające na celu zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze ogrzewania i chłodzenia oraz w sektorze transportu;**
- c) kwestii określonych w załączniku VII część 1.

Artykuł 19

Zintegrowane sprawozdania dotyczące efektywności energetycznej

Państwa członkowskie uwzględniają w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu informacje dotyczące:

- a) realizacji następujących krajowych trajektorii, założeń i celów:
 - 1) **orientacyjna trajektoria rocznego** zużycia energii pierwotnej i końcowej w latach 2021–2030 jako krajowy wkład w oszczędność energii w celu osiągnięcia celu na poziomie Unii na 2030 r., wraz z podstawową metodologią;
 - 2) [] **orientacyjne wartości referencyjne** [] długoterminowej **strategii dotyczącej** renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i [] **niemieszkalnych**, [] **zarówno publicznych, jak i prywatnych** [], zgodnie z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków;
 - 3) w stosownych przypadkach aktualizacja innych krajowych celów określonych w planie krajowym;

b) realizacji następujących polityk i środków:

- 1) wdrożone, przyjęte i planowane polityki, środki oraz programy na rzecz realizacji orientacyjnego krajowego wkładu w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r., a także inne założenia przedstawione w art. 6, z uwzględnieniem planowanych środków i instrumentów (również finansowych) mających na celu wspieranie charakterystyki energetycznej budynków, środków w zakresie wykorzystania potencjału efektywności energetycznej infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej oraz innych środków wspierania efektywności energetycznej;
- 2) w stosownych przypadkach instrumenty rynkowe stanowiące zachętę do zwiększania efektywności energetycznej, w tym między innymi podatki, opłaty i dopłaty w odniesieniu do energii;
- 3) krajowy system zobowiązujący do efektywności energetycznej i środki alternatywne na podstawie art. 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761] i zgodnie z załącznikiem II do niniejszego rozporządzenia;
- 4) długoterminowa strategia dotycząca renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i **[] niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych**, w tym polityki i środki mające stymulować gruntowne i racjonalne pod względem kosztów **[] renowacje budynków, w tym stopniowe gruntowne renowacje**;
- 5) polityki i środki mające propagować usługi energetyczne w sektorze publicznym oraz środki mające na celu usunięcie barier prawnych i pozaprawnych, które utrudniają upowszechnienie się umów o poprawę efektywności energetycznej i innych modeli usług z zakresu efektywności energetycznej;
- 6) współpraca regionalna w obszarze efektywności energetycznej, w stosownych przypadkach;

- 7) bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, środki finansowania, w tym wsparcie Unii i wykorzystanie funduszy UE, w obszarze efektywności energetycznej na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach;
- c) kwestii określonych w załączniku VII część 2.

Artykuł 20

Zintegrowane sprawozdania dotyczące bezpieczeństwa energetycznego

Państwa członkowskie uwzględniają w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu informacje dotyczące realizacji:

- a) krajowych celów w zakresie dywersyfikacji źródeł energii [], magazynowania i regulacji zapotrzebowania;
- b) **W stosownych przypadkach**, krajowych celów dotyczących zmniejszenia uzależnienia od importu energii z państw trzecich;
- c) krajowych celów dotyczących rozwoju zdolności do radzenia sobie z ograniczeniami lub przerwami w dostawach z danego źródła energii, z uwzględnieniem gazu i energii elektrycznej;
- d) **W stosownych przypadkach**, krajowych celów dotyczących wykorzystania rodzimych źródeł energii [];
- e) wdrożonych, przyjętych i planowanych polityk i środków służących realizacji założeń, o których mowa w lit. a)–d);
- f) współpracy regionalnej w realizacji założeń i polityk, o których mowa w lit. a)–d);
- g) bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, środków finansowania, w tym wsparcia Unii i wykorzystania funduszy UE w tym obszarze na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach.

Zintegrowane sprawozdania dotyczące wewnętrznego rynku energii

1. Państwa członkowskie uwzględniają w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu informacje dotyczące realizacji następujących założeń i środków:
 - a) poziom wzajemnych połączeń elektroenergetycznych, który dane państwo członkowskie planuje osiągnąć w 2030 r. w odniesieniu do celu 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych;
 - b) kluczowe[] **projekty** w zakresie infrastruktury przesyłu energii elektrycznej i gazu, które są niezbędne do realizacji założeń i celów [];
 - c) w stosownych przypadkach główne przewidziane projekty infrastrukturalne inne niż projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania;
 - d) **w stosownych przypadkach**, krajowe cele dotyczące innych aspektów wewnętrznego rynku energii, takie jak integracja i łączenie rynków [];
 - e) **w stosownych przypadkach**, krajowe cele w odniesieniu do ubóstwa energetycznego, w tym liczba gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym;
 - f) [] **środki** w odniesieniu do zapewnienia odpowiedniości systemu elektroenergetycznego [];
 - g) wdrożone, przyjęte i planowane polityki i środki służące realizacji założeń, o których mowa w lit. a)–f);

- h) współpraca regionalna w realizacji założeń i polityk, o których mowa w lit. a)–g);
 - i) bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, środki finansowania, w tym wsparcie Unii i wykorzystanie funduszy UE, w obszarze wewnętrznego rynku energii na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach;
 - j) środki zwiększające elastyczność systemu energetycznego w odniesieniu do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym wprowadzenie łączenia rynków dnia bieżącego i transgranicznych rynków bilansujących.
2. Informacje przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 muszą być spójne ze sprawozdaniem krajowych organów regulacyjnych, o którym mowa w art. 59 ust. 1 lit. h) [dyrektywy 2009/72/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 864] i art. 41 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2009/73/WE, oraz w stosownych przypadkach oparte na tym sprawozdaniu.

Artykuł 22

Zintegrowane sprawozdania dotyczące badań naukowych, innowacji i konkurencyjności

Państwa członkowskie uwzględniają w zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu [] informacje dotyczące realizacji następujących założeń i środków:

- a) **w stosownych przypadkach**, krajowe cele i polityki przekładające na grunt krajowy założenia i polityki planu EPSTE;
- b) krajowe cele dla łącznych [] publicznych i, **jeśli takie dane są dostępne**, prywatnych [] wydatków na badania i innowacje w zakresie [] **niskoemisyjnych** technologii energetycznych, jak również w zakresie rozwoju technologii pod względem kosztów i wydajności;

- c) w stosownych przypadkach krajowe cele obejmujące długoterminowe cele na 2050 r. w zakresie rozwoju technologii służących obniżeniu emisyjności energochłonnych i wysokoemisyjnych sektorów przemysłu oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do infrastruktury transportu, wykorzystania i składowania dwutlenku węgla;
- d) krajowe cele dotyczące stopniowego wycofywania dotacji w dziedzinie energetyki, **zwłaszcza dotacji mających negatywny wpływ na politykę klimatyczną**;
- e) wdrożone, przyjęte i planowane polityki i środki służące realizacji założeń, o których mowa w lit. b) i c);
- f) współpraca z innymi państwami członkowskimi w realizacji założeń i polityk, o których mowa w lit. b)–d), wraz z koordynacją polityk i środków w **kontekście []** planu EPSTE, np. harmonizacją programów badawczych oraz wspólnych programów;
- g) środki finansowania, wraz ze wsparciem Unii i wykorzystaniem funduszy Unii, w tym obszarze na poziomie krajowym, w stosownych przypadkach.

SEKCJA 2

SPRAWOZDANIA ROCZNE

Artykuł 23

Sprawozdania roczne⁴⁵

1. Do dnia [] **31 lipca** 2021 r., a następnie co rok (rok X), państwa członkowskie przekazują Komisji:
 - a) swoje przybliżone wykazy gazów cieplarnianych za rok X-1;
 - b) informacje, o których mowa w art. 6 ust. 2 dyrektywy 2009/119/WE;
 - c) informacje, o których mowa w pkt 3 załącznika IX do dyrektywy 2013/30/UE zgodnie z art. 25 tej dyrektywy.

⁴⁵ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 7 i 8 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

Do celów lit. a) Komisja na podstawie przybliżonych wykazów gazów cieplarnianych przedłożonych przez państwa członkowskie lub – jeżeli dane państwo członkowskie nie przekazało do tego dnia swojego przybliżonego wykazu gazów cieplarnianych – w oparciu o własne oszacowania zestawia co roku przybliżony unijny wykaz gazów cieplarnianych. Komisja podaje te informacje do wiadomości publicznej każdego roku do dnia 30 września.

2. Od roku 2023 państwa członkowskie określają i przekazują Komisji ostateczne dane wykazu gazów cieplarnianych do dnia 15 marca każdego roku **sprawozdawczego** (X) oraz dane wstępne do 15 stycznia każdego roku, wraz z określonymi w załączniku III informacjami o gazach cieplarnianych i informacjami dotyczącymi wykazów. Sprawozdanie dotyczące ostatecznych danych wykazu gazów cieplarnianych zawiera również kompletne i aktualne sprawozdanie dotyczące wykazu krajowego. **W ciągu trzech miesięcy od otrzymania sprawozdań Komisja udostępnia Komitetowi ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37, informacje określone w załączniku III część 1 lit. n).**
3. Do dnia 15 kwietnia każdego roku państwa członkowskie przedkładają Sekretariatowi UNFCCC krajowe wykazy zawierające informacje przedłożone Komisji w ostatecznych danych wykazu gazów cieplarnianych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zestawia co roku unijny wykaz gazów cieplarnianych i przygotowuje sprawozdanie dotyczące unijnego wykazu gazów cieplarnianych oraz przedkłada je Sekretariatowi UNFCCC do dnia 15 kwietnia każdego roku.
4. Państwa członkowskie przekazują Komisji wstępne i ostateczne dane krajowego wykazu odpowiednio do dnia 15 stycznia i 15 marca w latach 2027 i 2032, przygotowane do rozliczeń sektora LULUCF na potrzeby sprawozdania dotyczącego zgodności zgodnie z art. 12 rozporządzenia [] [LULUCF].

[]⁴⁶

⁴⁶ Uwaga: ust. 4a przeniesiono do nowej Sekcji 2a art 23a.

5. Komisja posiada uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 36 w celu:
- a) zmiany części 2 załącznika III poprzez dodanie lub usunięcie substancji w wykazie gazów cieplarnianych, **zgodnie z odpowiednimi decyzjami przyjętymi przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego**;
 - b) uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez przyjęcie wartości współczynników ocieplenia globalnego oraz określenie wytycznych w zakresie wykazów zgodnie z odpowiednimi decyzjami przyjętymi przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego.
6. Komisja, **z pomocą Komitetu ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. b)**, przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia struktury, szczegółów technicznych, formatu i procedur przekazywania przez państwa członkowskie przybliżonych wykazów gazów cieplarnianych zgodnie z ust. 1, wykazów gazów cieplarnianych zgodnie z ust. 2, oraz rozliczeń emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych zgodnie z art. 5 i 12 rozporządzenia [] [LULUCF]. Proponując takie akty wykonawcze, Komisja uwzględnia harmonogramy UNFCCC lub porozumienia paryskiego dotyczące monitorowania i sprawozdawczości tych informacji oraz odpowiednie decyzje przyjęte przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego, tak aby zapewnić przestrzeganie przez Unię jej obowiązków sprawozdawczych jako strony UNFCCC i porozumienia paryskiego. Te akty wykonawcze określają również harmonogramy współpracy i koordynacji między Komisją a państwami członkowskimi w odniesieniu do przygotowywania sprawozdania dotyczącego unijnego wykazu gazów cieplarnianych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.

SEKCJA 2A
SPRAWOZDAWCZOŚĆ W ZAKRESIE CELÓW NA 2020 R.

Artykuł 23a

Sprawozdawczość w zakresie celów na 2020 r.

Do dnia 30 kwietnia 2022 r. państwa członkowskie poinformują Komisję o osiągnięciu krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej na 2020 r., przekazując informacje określone w części 2 załącznika VII do niniejszego rozporządzenia, oraz o osiągnięciu ogólnych celów krajowych w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2020 r. określonych w dyrektywie 2009/28/WE w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2020 r., poprzez przekazanie następujących informacji:

- a) udział energii ze źródeł odnawialnych w 2020 r. w poszczególnych sektorach (elektroenergetycznym, grzewczo-chłodniczym, transportowym) oraz ogółem;**
- b) środki podjęte w celu osiągnięcia do 2020 r. krajowych celów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, w tym środki związane z systemami wsparcia, gwarancjami pochodzenia i uproszczeniem procedur administracyjnych;**
- c) udział energii z biopaliw i biopłynów produkowanych ze zbóż i innych roślin uprawnych o wysokiej zawartości skrobi, roślin cukrowych i oleistych w zużyciu energii w transporcie;**
- d) udział energii z biopaliw wyprodukowanych z surowców i innych paliw wymienionych w części A załącznika IX do dyrektywy 2009/28/WE w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2020 r. w zużyciu energii w transporcie.**

SEKCJA 3

PLATFORMA SPRAWOZDAWCZOŚCI

Artykuł 24

Platforma e-sprawozdawczości

1. Komisja tworzy platformę sprawozdawczości online ułatwiającą komunikację między Komisją a państwami członkowskimi oraz wspierającą współpracę między państwami członkowskimi.
2. Państwa członkowskie korzystają z platformy online do przekazywania Komisji sprawozdań, o których mowa w niniejszym rozdziale, od czasu gdy platforma zacznie funkcjonować.

ROZDZIAŁ 5

OCENA ZBIORCZA, MONITOROWANIE POSTĘPÓW I POLITYKI W CELU ZAPEWNIENIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW UNII []

Artykuł 25

Ocena postępów

1. Do dnia 31 października 2021 r., a następnie co dwa lata, Komisja ocenia, w szczególności na podstawie zintegrowanych krajowych sprawozdań okresowych w zakresie energii i klimatu, innych informacji przekazanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, wskaźników oraz statystyk europejskich, jeżeli są dostępne:
 - a) postęp na poziomie unijnym w realizacji założeń unii energetycznej, w tym, dla pierwszego okresu dziesięcioletniego, celów Unii na rok 2030 w zakresie energii i klimatu, zwłaszcza w świetle dążenia do pełnej realizacji celów Unii na rok 2030 w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej;
 - b) postępy każdego z państw członkowskich w realizacji jego celów, założeń i wkładów oraz we wdrażaniu polityk i środków określonych w jego zintegrowanym planie krajowym w zakresie energii i klimatu;
 - c) ogólny wpływ lotnictwa na klimat na świecie, w tym również poprzez emisje inne niż emisje CO₂ lub skutki niezwiązane z emisjami CO₂, w oparciu o dane dotyczące emisji przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z art. 23, oraz koryguje tę ocenę poprzez odniesienie się do postępów naukowych i informacji o ruchu lotniczym, w zależności od przypadku.

2. W obszarze energii ze źródeł odnawialnych, w ramach oceny, o której mowa w ust. 1, Komisja ocenia postępy w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Unii na podstawie orientacyjnej [] trajektorii rozpoczynającej się od 20 % w 2020 r., osiągającej punkty odniesienia w 2023 r. na poziomie co najmniej 22,5 % , a w 2025 r. – co najmniej 40 % całkowitego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych pomiędzy unijnym celem w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. a unijnym celem w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r. i osiągającej w 2030 r. unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na poziomie co najmniej 27 % [].
3. W obszarze efektywności energetycznej, w ramach oceny, o której mowa w ust. 1, Komisja ocenia postępy na drodze do zbiorczego osiągnięcia maksymalnego zużycia energii w Unii na poziomie 1 321 Mtoe zużycia energii pierwotnej oraz 987 Mtoe zużycia energii końcowej w roku 2030, o czym mowa w art. 6 ust. 1 lit. a).

Przeprowadzając ocenę, Komisja wykonuje następujące czynności:

- a) bierze pod uwagę, czy w 2020 r. osiągnięte zostały wartości referencyjne dla Unii na poziomie nie więcej niż 1483 Mtoe energii pierwotnej i nie więcej niż 1086 Mtoe energii końcowej;
- b) ocenia, czy postępy państw członkowskich świadczą o tym, że Unia jako całość jest na właściwej drodze do osiągnięcia w 2030 roku poziomu zużycia energii, o którym mowa w akapicie pierwszym, uwzględniając ocenę informacji przedłożonych przez państwa członkowskie w ich zintegrowanych krajowych sprawozdaniach okresowych w zakresie energii i klimatu;
- c) korzysta z wyników badań modelowych dotyczących przyszłych tendencji w zakresie zużycia energii na poziomie unijnym i krajowym oraz z innych analiz uzupełniających.
- d) **należycie uwzględnia istotne okoliczności mające wpływ na zużycie energii pierwotnej i końcowej wskazane przez państwa członkowskie w ich zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu, zgodnie z art. 6 ust. 2.**

- 3a. W dziedzinie wewnętrznego rynku energii Komisja, w ramach oceny, o której mowa w ust. 1, ocenia postępy w osiąganiu poziomu elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na rok 2030, do którego dąży dane państwo członkowskie.**
4. Do dnia 31 października 2021 r., a następnie co roku, Komisja ocenia, w szczególności na podstawie informacji zgłoszonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, czy Unia i jej państwa członkowskie poczyniły wystarczające postępy w realizacji następujących celów:⁴⁷
- a) zobowiązania na mocy art. 4 UNFCCC i art. 3 porozumienia paryskiego, jak określono w decyzjach przyjętych przez Konferencję Stron UNFCCC lub Konferencję Stron UNFCCC służącą jako spotkanie stron porozumienia paryskiego;
 - b) obowiązki określone w art. 4 rozporządzenia [] [ESR] i art. 4 rozporządzenia [] [LULUCF];
 - c) cele wyznaczone w zintegrowanych planach krajowych w zakresie energii i klimatu w dążeniu do osiągnięcia celów unii energetycznej oraz w pierwszym okresie dziesięcioletnim w dążeniu do realizacji celów na rok 2030 w zakresie energii i klimatu.
5. Do dnia 31 października 2019 r., a następnie co cztery lata, Komisja przeprowadza ocenę wdrożenia dyrektywy 2009/31/WE.
6. W swojej ocenie Komisja powinna uwzględnić najbardziej aktualne zalecenia dla poszczególnych państw wydawane w ramach europejskiego semestru.
7. Komisja sporządza sprawozdanie z oceny przeprowadzonej zgodnie z niniejszym artykułem w ramach sprawozdania na temat stanu unii energetycznej, o którym mowa w art. 29.

⁴⁷ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 21 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

Artykuł 26

Działania w przypadku niezgodności z nadrzędnymi celami unii energetycznej []

[] W oparciu o ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 25 Komisja wystosowuje zalecenia do państwa członkowskiego zgodnie z art. 28, jeżeli rozwój polityki w danym państwie członkowskim jest niezgodny z nadrzędnymi założeniami unii energetycznej.

[]

Artykuł 27

Reakcja na niewystarczający poziom ambicji zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu oraz na niewystarczające postępy w realizacji założeń i celów Unii w zakresie energii i klimatu

1. Jeżeli na podstawie oceny projektów zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu zgodnie z art. 9 lub oceny projektów aktualizacji ostatecznych planów zgodnie z art. 13 Komisja uzna, że cele, założenia i wkłady państw członkowskich są niewystarczające do zbiorczego osiągnięcia celów unii energetycznej, może wydać dla poszczególnych państw członkowskich niewyrażone ilościowo⁴⁸ zalecenia, aby zwiększyć poziom ambicji w ich projektach zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu i ich projektach aktualizacji, a tym samym zapewnić odpowiedni zbiorczy poziom ambicji.

⁴⁸ Uwaga: zob. nowe brzmienie motywu 34.

W dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych Komisja korzysta z istotnych okoliczności wymienionych w art. 5 ust. 1 lit. d) ppkt (i)–(v), traktując je jako obiektywne kryteria oceny, z należyтым uwzględnieniem wszelkich istotnych okoliczności mających wpływ na wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, wskazanych przez państwo członkowskie zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. d). Komisja, z pomocą Komitetu ds. Unii Energetycznej, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. a), przyjmuje akty wykonawcze, by ustanowić odnośne metody – w ścisłym porozumieniu z państwami członkowskimi i na podstawie tych obiektywnych kryteriów. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.

[]

- 1a.** Jeżeli na podstawie oceny zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu i ich aktualizacji zgodnie z art. 12 Komisja stwierdzi, że cele, założenia i wkłady w planach krajowych i ich aktualizacjach są niewystarczające do zbiorczego osiągnięcia założeń unii energetycznej, a w szczególności w pierwszym okresie dziesięcioletnim do osiągnięcia celów Unii na 2030 r. w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej, **proponuje [] ona środki i korzysta z odpowiednich uprawnień** na poziomie Unii w celu zapewnienia zbiorczej realizacji tych założeń i celów. W odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych, w środkach takich należy uwzględniać poziom ambitności wkładów państw członkowskich w cele Unii na 2030 r. określone w ich planach krajowych i ich aktualizacjach.

||

2. Jeżeli na podstawie oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 25 ust. 1 lit. b), Komisja stwierdza, że państwo członkowskie dokonało niewystarczających postępów w realizacji celów, założeń i wkładów lub we wdrożeniu polityk i środków określonych w jego zintegrowanym planie krajowym w zakresie klimatu i energii, wydaje zalecenia dla danego państwa członkowskiego zgodnie z art. 28.
- 2a. Przy wydawaniu [] zaleceń w **dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych** Komisja bierze pod uwagę **istotne okoliczności, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. d).** **Komisja bierze pod uwagę także projekty w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, w odniesieniu do których podjęto ostateczną decyzję inwestycyjną lub które uzyskały wsparcie w ramach odpowiedniego systemu wsparcia, o ile ich realizacja rozpocznie się w okresie 2021–2030 i będą one miały znaczny wpływ na wkład krajowy danego państwa członkowskiego.**
3. Jeżeli na podstawie zbiorczej oceny zintegrowanych krajowych sprawozdań okresowych w zakresie energii i klimatu poszczególnych państw członkowskich zgodnie z art. 25 ust. 1 lit. a) i z wykorzystaniem odpowiednio innych źródeł informacji, Komisja stwierdza, że Unia może nie zrealizować założeń unii energetycznej, w szczególności w pierwszym okresie dziesięcioletnim celów unijnych ram polityki energetyczno-klimatycznej do 2030 r., Komisja może wydać wszystkim państwom członkowskim zalecenia zgodnie z art. 28 w celu złagodzenia tego ryzyka. Oprócz zaleceń Komisja w stosownych przypadkach [] **proponuje środki i korzysta z odpowiednich uprawnień** na poziomie Unii w celu zapewnienia w szczególności realizacji celów Unii na rok 2030 w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej. [] **Środki unijne podejmowane są wyłącznie wtedy, gdy środki krajowe przewidziane w ust. 4 nie są wystarczające do osiągnięcia unijnych celów w zakresie energii odnawialnej.**

4. Jeśli w obszarze energii odnawialnej [] Komisja, na podstawie oceny **przeprowadzonej do 2025 r. i 2027 r.** zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2, stwierdzi, że **punkty odniesienia [] orientacyjnej** trajektorii dla Unii, o której mowa w art. 25 ust. 2, nie [] zostały zbiorczo spełnione w **2023 r. i 2025 r.**⁴⁹, to państwa członkowskie, [] **które w 2023 r. lub 2025 r. osiągnęły wynik znajdujący się poniżej ich krajowych punktów odniesienia, o których mowa w art. 4 lit. a) pkt 2) ppkt (i), [], zapewniają uzupełnienie – odpowiednio do 2026 r. i 2028 r. – luk w stosunku do orientacyjnej trajektorii unijnej w 2023 r. i 2025 r. [] poprzez wdrożenie dodatkowych środków, których celem jest wyeliminowanie luki, takich jak:**

- d) [] **krajowe** środki mające na celu zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- a) dostosowanie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze ciepłowniczo-chłodniczym, określonego w art. 23 ust. 1 [przekształconej dyrektywy 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];
- b) dostosowanie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportu, określonego w art. 25 ust. 1 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];
- c) wniesienie **dobrowolnego** wkładu finansowego w **mechanizm finansowania []** utworzony na poziomie Unii, przyczyniającego się do realizacji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych i zarządzanego bezpośrednio lub pośrednio przez Komisję.

Środki takie uwzględniają **czynniki brane pod uwagę przez Komisję zgodnie z ust. 2a []**. **Zainteresowane państwa członkowskie mogą przedstawić te środki jako część sprawozdania, o którym mowa w art. 15.**

[]

⁴⁹ Uwaga: zob. nowy motyw 35a.

4a. Począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto każdego państwa członkowskiego [] nie będzie niższy niż udział bazowy, [] który jest równy jego obowiązkowemu ogólnemu celowi krajowemu w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w 2020 r. przedstawionemu w art. 3 ust. 3 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767]. Jeśli państwo członkowskie nie utrzyma swojego udziału bazowego mierzonego w okresie jednego roku, podejmuje ono w ciągu jednego roku dodatkowe środki, takie jak te określone w ust. 4 lit. a)–d), aby wyeliminować lukę.

Uznaje się, że państwa członkowskie realizujące obowiązek wyeliminowania luki w stosunku do poziomu bazowego spełniają obowiązki określone w ust. 4a akapit pierwszy zdanie pierwsze oraz w art. 3 ust. 3 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] w całym okresie wystąpienia luki.

Do celów ust. 4 akapit pierwszy [] lit. c) państwa członkowskie mogą wykorzystywać swoje przychody z rocznych uprawnień do emisji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE.

Mechanizm finansowania, o którym mowa w lit. c), dostarcza wsparcia dla nowych projektów w dziedzinie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Unii. Projekty takie są zgodne z odpowiednimi przepisami obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym są realizowane. Państwa członkowskie zachowują prawo do decydowania o tym, czy, i jeśli tak, to na jakich warunkach, [] zgadzają się, by instalacje znajdujące się na ich terytorium otrzymywały wsparcie z mechanizmu finansowania. Wsparcie [] może być dostarczane między innymi w formie premii dopłacanej do ceny rynkowej i jest przyznawane projektom deklarującym najniższe koszty lub ubiegającym się o najniższą premię. Co roku energia ze źródeł odnawialnych wytworzona przez instalacje otrzymujące wsparcie z mechanizmu finansowania jest statystycznie uwzględniana na rzecz uczestniczących państw członkowskich przy odzwierciedleniu wysokości ich wkładu finansowego.

4b. Komisja, z pomocą Komitetu ds. Unii Energetycznej, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. a), [] przyjmuje akty wykonawcze [], [] aby określić przepisy konieczne do utworzenia i funkcjonowania **mechanizmu [] finansowania**, o którym mowa w ust. 4 lit. c),
w **szczegółności**:

- metodę obliczania maksymalnej wysokości premii dla każdej oferty;
- sposób, w jaki należy skonstruować ofertę, w tym warunki wykonania i związane z nią sankcje;
- metodę obliczania wkładów **finansowych** państw członkowskich i **wynikające z nich (statystyczne) korzyści dla uczestniczących państw członkowskich** („klucz podziału”);
- **minimalne wymogi dotyczące uczestnictwa państw członkowskich, uwzględniające potrzebę zapewnienia zarówno ciągłości mechanizmu dzięki odpowiednio długiemu okresowi wnoszenia wkładów przez państwa członkowskie, jak i maksymalnej elastyczności uczestnictwa państw członkowskich;**
- **przepisy zapewniające uczestnictwo lub zgodę państw członkowskich, w których projekty są realizowane, oraz, tam gdzie to konieczne, przepisy dotyczące dodatkowych obciążeń związanych z kosztami systemu.**

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.

5. Jeżeli w obszarze efektywności energetycznej, bez uszczerbku dla innych środków na poziomie Unii zgodnie z ust. 3, Komisja stwierdza, na podstawie swojej oceny przeprowadzonej w 2023 r. zgodnie z art. 25 ust. 1 i 3, że postępy na drodze do zbiorczego osiągnięcia celu Unii w zakresie efektywności energetycznej wymienionego w art. 25 ust. 3 akapit pierwszy są niewystarczające, [] **proponuje** do 2024 r. środki i **korzysta z odpowiednich uprawnień na poziomie Unii**, oprócz środków i uprawnień określonych w dyrektywie 2010/31/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 765] i dyrektywie 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016)761], w celu zapewnienia, aby wiążące cele Unii na 2030 r. w zakresie efektywności energetycznej zostały spełnione. Takie dodatkowe środki mogą w szczególności służyć poprawie efektywności energetycznej:
- a) produktów, zgodnie z dyrektywą 2010/30/UE i dyrektywą 2009/125/WE;
 - b) budynków, zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 765] i dyrektywą 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM (2016) 761];
 - c) transportu.

Artykuł 28

Zalecenia Komisji i jej iteracyjny dialog z państwami członkowskimi

1. Komisja wydaje odpowiednio zalecenia dla państw członkowskich, aby zapewnić realizację założeń unii energetycznej. **Komisja podaje swoje zalecenia do wiadomości publicznej.**

2. W przypadku odniesienia w niniejszym rozporządzeniu do niniejszego artykułu zastosowanie mają następujące zasady:
- a) **Komisja bierze pod uwagę istotne zmiany polityki i zmiany na rynku;**
 - b) dane państwo członkowskie [] **należycie** uwzględnia zalecenie, w duchu solidarności między państwami członkowskimi a Unią oraz między państwami członkowskimi;
 - c) dane państwo członkowskie określa w swoim zintegrowanym krajowym sprawozdaniu okresowym w zakresie energii i klimatu sporządzonym w roku następującym po roku wydania zalecenia, w jaki sposób [] **należycie** wzięło pod uwagę zalecenie [];
 - d) zalecenia powinny uzupełniać się z najbardziej aktualnymi zaleceniami dla poszczególnych państw wydawanymi w ramach europejskiego semestru.

Artykuł 29

Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej

- 1. Do dnia 31 października każdego roku Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej.
- 2. Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej obejmuje między innymi następujące elementy:
 - a) ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 25;
 - b) w stosownych przypadkach zalecenia zgodnie z art. 28;
 - c) funkcjonowanie rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla, o którym mowa w art. 10 ust. 5 dyrektywy 2003/87/WE, w tym informacje na temat stosowania dyrektywy 2003/87/WE, o których mowa w art. 21 ust. 2 tej dyrektywy;

- d) **począwszy od 2023 r.** co dwa lata sprawozdanie na temat zrównoważonego rozwoju bioenergii w Unii, wraz z informacjami określonymi w załączniku VIII;
- e) co dwa lata sprawozdanie na temat dobrowolnych systemów, w odniesieniu do których Komisja przyjęła decyzję zgodnie z art. 27 ust. 4 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767], wraz z informacjami określonymi w załączniku IX do niniejszego rozporządzenia;
- f) ogólne sprawozdanie z postępów w zakresie stosowania [dyrektywy 2009/72/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 864] zgodnie z art. 69 tej dyrektywy;
- g) ogólne sprawozdanie z postępów w zakresie stosowania dyrektywy 2009/73/WE zgodnie z art. 52 tej dyrektywy;
- h) ogólne sprawozdanie z postępów w zakresie systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej, o których mowa w art. 7a i **7b** dyrektywy 2012/27/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem [COM(2016) 761];
- i) ogólne sprawozdanie z postępów w zakresie postępów państw członkowskich w tworzeniu kompletnego i funkcjonalnego rynku energetycznego;
- j) faktyczna jakość paliw w poszczególnych państwach członkowskich oraz zakres geograficzny paliw o maksymalnej zawartości siarki 10 mg/kg, w celu zapewnienia przeglądu danych o jakości paliw w poszczególnych państwach członkowskich, zgłoszonych zgodnie z dyrektywą 98/70/WE;
- k) inne kwestie istotne dla wdrożenia unii energetycznej, w tym wsparcie publiczne i prywatne.

Artykuł 29a

Polityczne monitorowanie zarządzania

Podczas cyklu systemu zarządzania Rada będzie otrzymywać i omawiać informacje na temat odpowiednich jego etapów.

Rada co roku ustosunkowuje się do postępów osiągniętych przez Unię i państwa członkowskie we wszystkich wymiarach polityk energetyczno-klimatycznych, przedstawionych w krajowych planach w zakresie energii i klimatu.

ROZDZIAŁ 6

KRAJOWE I UNIJNE SYSTEMY DOTYCZĄCE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH I ICH USUWANIA PRZEZ POCHŁANIACZE

Artykuł 30

Krajowe i unijne systemy wykazów⁵⁰

1. Do dnia 1 stycznia 2021 r. państwa członkowskie ustanawiają i prowadzą krajowe systemy wykazów oraz dążą do ich ciągłego ulepszania w celu szacowania antropogenicznych emisji według źródeł i usuwania przez pochłaniacze gazów cieplarnianych wymienionych w części 2 załącznika III do niniejszego rozporządzenia, oraz dążą do zapewnienia terminowości, przejrzystości, dokładności, spójności, porównywalności i kompletności swoich wykazów gazów cieplarnianych.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy odpowiedzialne za wykazy miały dostęp do informacji określonych w załączniku X do niniejszego rozporządzenia, korzystały z systemów sprawozdawczości utworzonych zgodnie z art. 20 rozporządzenia (UE) nr 517/2014 w celu lepszego szacowania gazów fluorowanych w krajowych wykazach gazów cieplarnianych oraz były w stanie przeprowadzić roczne kontrole zgodności, o których mowa w lit. i) i j) w części 1 załącznika III do niniejszego rozporządzenia.

⁵⁰ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 5, 6 i 9 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

3. Niniejszym ustanawia się unijny system wykazów w celu zapewnienia terminowości, przejrzystości, dokładności, spójności, porównywalności i kompletności krajowych wykazów w odniesieniu do unijnego wykazu gazów cieplarnianych. Komisja zarządza nim, utrzymuje go i dąży do ciągłego ulepszania tego systemu, co obejmuje określenie programu zapewniania jakości i kontroli jakości, określenie celów dotyczących jakości oraz sporządzenie planu zapewnienia jakości i kontroli jakości wykazu, procedury przeprowadzania oszacowań emisji w celu zestawienia unijnego wykazu zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu oraz przeglądy, o których mowa w art. 31.
4. Komisja przeprowadza wstępną kontrolę dokładności wstępnych danych wykazów gazów cieplarnianych, które to dane mają być przekazywane przez państwa członkowskie zgodnie z art. 23 ust. 2. Przesyła wyniki tych kontroli państwom członkowskim w ciągu sześciu tygodni od terminu przekazania. Do dnia 15 marca państwa członkowskie odpowiadają na wszelkie odpowiednie pytania wynikające ze wstępnej kontroli, wraz z przedłożeniem ostatecznego wykazu w odniesieniu do roku X-2.
5. W przypadku gdy do dnia 15 marca państwo członkowskie nie przedłoży danych wymaganych do zestawienia unijnego wykazu, Komisja może przygotować oszacowania w celu uzupełnienia danych przekazanych przez państwo członkowskie, w porozumieniu i w ścisłej współpracy z zainteresowanym państwem członkowskim. W tym celu Komisja wykorzystuje wytyczne mające zastosowanie do przygotowania krajowych wykazów gazów cieplarnianych.
6. Komisja, **z pomocą Komitetu ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37 ust. 1,** przyjmuje [] akty [] **wykonawcze** [] w celu określenia zasad dotyczących treści, struktury, formatu i procesu przekazywania informacji dotyczących krajowych systemów wykazów oraz wymogów w zakresie tworzenia, działania i funkcjonowania krajowych [] systemów wykazów. **Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.** Przygotowując takie akty, Komisja bierze pod uwagę wszelkie odpowiednie decyzje przyjęte przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego.

- 6a. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 36 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez określenie przepisów dotyczących wymogów w zakresie tworzenia, działania i funkcjonowania unijnego systemu wykazów. Przygotowując takie akty, Komisja bierze pod uwagę wszelkie odpowiednie decyzje przyjęte przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego.**

Artykuł 31

Przegląd wykazów⁵¹

1. W 2027 i 2032 r. Komisja przeprowadzi kompleksowy przegląd danych wykazów krajowych przedłożonych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 23 ust. 3 niniejszego rozporządzenia w celu monitorowania redukcji lub ograniczeń emisji gazów cieplarnianych wprowadzanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4, 9 i 10 rozporządzenia [] [ESR] oraz redukcji emisji i poprawy usuwania przez pochłaniacze zgodnie z art. 4 i 12 rozporządzenia [] [LULUCF] oraz wszelkich innych celów redukcji lub ograniczeń emisji gazów cieplarnianych określonych w prawodawstwie Unii. Państwa członkowskie w pełni uczestniczą w tym procesie.
2. Kompleksowy przegląd, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:
 - a) kontrole w celu zweryfikowania przejrzystości, dokładności, spójności, porównywalności i kompletności przedłożonych informacji;
 - b) kontrole w celu zidentyfikowania przypadków, w których dane wykazów są przygotowane w sposób niezgodny z wytycznymi UNFCCC lub zasadami unijnymi;
 - c) kontrole w celu zidentyfikowania przypadków, w których rozliczenia sektora LULUCF przeprowadzane są w sposób niezgodny z wytycznymi UNFCCC lub zasadami unijnymi; oraz
 - d) w stosownych przypadkach obliczenie niezbędnych korekt technicznych, w porozumieniu z państwami członkowskimi.

⁵¹ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 19 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

3. Komisja, z pomocą Komitetu ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. b), przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia terminów i procedur przeprowadzania kompleksowego przeglądu wraz z zadaniami określonymi w ust. 2 niniejszego artykułu oraz zapewnienia należytych konsultacji z państwami członkowskimi w sprawie wniosków z przeglądów. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.
4. Komisja w drodze aktu wykonawczego określa całkowitą sumę emisji dla danych lat, wynikającą ze skorygowania danych wykazów dla każdego państwa członkowskiego po zakończeniu przeglądu, w podziale na dane emisji z perspektywy art. 9 rozporządzenia [] [ESR] oraz dane emisji, o których mowa w lit. c) w części 1 załącznika III do niniejszego rozporządzenia, oraz określa łączną sumę emisji i pochłaniania w świetle art. 4 rozporządzenia [] [LULUCF].
5. Dane dla każdego państwa członkowskiego zapisane w rejestrach utworzonych zgodnie z art. 13 rozporządzenia [] [LULUCF] [] [] **cztery miesiące** po dacie publikacji aktu wykonawczego przyjętego zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu są wykorzystywane do celów kontroli zgodności z art. 4 rozporządzenia [] [LULUCF], wraz ze zmianami takich danych wynikającymi z korzystania przez państwa członkowskie z mechanizmów elastyczności zgodnie z art. 11 rozporządzenia [] [LULUCF].
6. Dane w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego zapisane w rejestrach utworzonych zgodnie z art. 11 rozporządzenia [] [ESR] [] **dwa miesiące** po dacie kontroli zgodności z rozporządzeniem [] [LULUCF], o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, są wykorzystywane na potrzeby kontroli zgodności zgodnie z art. 9 rozporządzenia [] [ESR] na lata 2021 i 2026. Kontrolę zgodności zgodnie z art. 9 rozporządzenia [] [ESR] dla każdego roku w latach 2022–2025 i 2027–2030 przeprowadza się w terminie przypadającym jeden miesiąc po dacie kontroli zgodności w roku poprzedzającym. Kontrola obejmuje również zmiany tych danych wynikające z korzystania przez dane państwo członkowskie z mechanizmów elastyczności zgodnie z art. 5, 6 i 7 rozporządzenia [] [ESR].

Krajowe i unijne systemy polityk i środków oraz prognoz⁵²

1. Do dnia 1 stycznia 2021 r. państwa członkowskie i Komisja prowadzą, odpowiednio, krajowe i unijne systemy służące sprawozdawczości w zakresie polityk i środków oraz prognoz dotyczących antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według źródeł i usuwania przez pochłaniacze, a także dążą do ciągłego ulepszania tych systemów. Systemy te obejmują odpowiednie rozwiązania instytucjonalne, prawne i proceduralne ustanowione w państwie członkowskim oraz w Unii na potrzeby oceny polityki i sporządzania prognoz dotyczących antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według źródeł i usuwania przez pochłaniacze.
2. Państwa członkowskie i Komisja zmierzają odpowiednio do zapewnienia terminowości, przejrzystości, dokładności, spójności, porównywalności i kompletności zgłaszanych informacji dotyczących polityk i środków oraz prognoz w zakresie antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według źródeł i usuwania przez pochłaniacze, o których to informacjach mowa w art. 16, w tym również dotyczących wykorzystywania i stosowania danych, metod i modeli, oraz wdrożenia działań w zakresie zapewniania jakości i kontroli jakości oraz analizy wrażliwości.
3. Komisja, **z pomocą Komitetu ds. Zmian Klimatu, o którym mowa w art. 37 ust. 1 lit. b),** przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia struktury, formatu i procedury przekazywania informacji dotyczących krajowych i unijnych systemów polityk i środków oraz prognoz zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu i z art. 16. Proponując takie akty, Komisja bierze pod uwagę odpowiednie decyzje przyjęte przez organy UNFCCC lub porozumienia paryskiego, wraz z uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym wymogami dotyczącymi sprawozdawczości, jak również harmonogramy w zakresie monitorowania i sprawozdawczości w odniesieniu do tych informacji. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 37 ust. 3.

⁵² **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 12 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

Ustanowienie i funkcjonowanie rejestrów

1. [] Państwa członkowskie i **Unia** tworzą i prowadzą rejestry w celu dokładnego rozliczania wkładów ustalonych na poziomie krajowym zgodnie z art. 4 ust. 13 porozumienia paryskiego oraz międzynarodowych transferów efektów działań na rzecz łagodzenia zmian klimatu zgodnie z art. 6 tego porozumienia.
2. Unia i państwa członkowskie mogą prowadzić swoje rejestry w jednolitym systemie wspólnie z jednym państwem członkowskim lub większą ich liczbą.
3. Dane w rejestrach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, udostępnia się centralnemu administratorowi (głównemu zarządcy) powołanemu na podstawie art. 20 dyrektywy 2003/87/WE.
4. Komisja [] **przyjmuje** akty delegowane zgodnie z art. 36 w celu utworzenia rejestrów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz w celu zapewnienia, poprzez rejestry Unii i państw członkowskich, niezbędnego technicznego wdrożenia odpowiednich decyzji organów UNFCCC lub porozumienia paryskiego, zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

⁵³ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 10 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

ROZDZIAŁ 7

WSPÓŁPRACA I WSPARCIE

Artykuł 34

Współpraca między państwami członkowskimi a Unią⁵⁴

1. Państwa członkowskie prowadzą pełną współpracę i koordynację między sobą oraz z Unią w odniesieniu do obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, w szczególności dotyczących:
 - a) procesu opracowywania, przyjmowania, zgłaszania i oceny zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu zgodnie z art. 9–12;
 - b) procesu opracowywania, przyjmowania, zgłaszania i oceny zintegrowanych krajowych sprawozdań okresowych w zakresie energii i klimatu zgodnie z art. 15 oraz sprawozdań rocznych zgodnie z art. 23;
 - c) prac związanych z zaleceniami Komisji i reakcją na te zalecenia zgodnie z art. 9 ust. 2 i 3, art. 15 ust. 5, art. 26 ust. 1 oraz art. 27 ust. 2 i 3;
 - d) sporządzania unijnego wykazu gazów cieplarnianych i przygotowania unijnego sprawozdania dotyczącego wykazu gazów cieplarnianych zgodnie z art. 23 ust. 3;
 - e) przygotowania unijnego komunikatu krajowego zgodnie z art. 12 UNFCCC oraz unijnego sprawozdania dwuletniego zgodnie z decyzją 2/CP.17 lub kolejnymi odpowiednimi decyzjami przyjętymi przez organy UNFCCC;
 - f) procedur przeglądu i zgodności na podstawie UNFCCC i porozumienia paryskiego zgodnie z wszelkimi mającymi zastosowanie decyzjami przyjętymi na mocy UNFCCC, a także procedurami Unii w zakresie przeglądu wykazów gazów cieplarnianych państw członkowskich, o którym mowa w art. 31;

⁵⁴ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 23 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

- g) wszelkich dostosowań w następstwie unijnego procesu przeglądu, o którym mowa w art. 31, lub innych zmian w wykazach i sprawozdaniach dotyczących wykazów już przedłożonych lub które mają zostać przedłożone Sekretariatowi UNFCCC;
 - h) sporządzania unijnego przybliżonego wykazu gazów cieplarnianych zgodnie z art. 23 ust. 1 lit. a) oraz z ostatnim akapitem art. 23 ust. 1.
2. Na wniosek państwa członkowskiego Komisja może udzielać wsparcia technicznego państwom członkowskim w odniesieniu do obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 35

Rola Europejskiej Agencji Środowiska⁵⁵

Europejska Agencja Środowiska pomaga Komisji w jej pracach w odniesieniu do wymiarów niskoemisyjności i efektywności energetycznej w celu zapewnienia zgodności z art. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32 i 34, zgodnie ze swoim rocznym programem pracy. W razie potrzeby obejmuje to pomoc w:

- a) zestawianiu informacji zgłoszonych przez państwa członkowskie w odniesieniu do polityk i środków oraz prognoz;
- b) przeprowadzaniu procedur w zakresie zapewniania jakości i kontroli jakości w odniesieniu do informacji zgłoszonych przez państwa członkowskie dotyczących polityk i środków oraz prognoz;
- c) przygotowywaniu oszacowań lub uzupełnianiu oszacowań dostępnych Komisji Europejskiej w odniesieniu do danych na temat prognoz niezgłoszonych przez państwa członkowskie;
- d) zestawianiu danych, w przypadku dostępności pochodzących ze statystyk europejskich, w odpowiednim terminie, zgodnie z wymaganiami na potrzeby sprawozdania na temat stanu unii energetycznej przygotowywanego przez Komisję dla Parlamentu Europejskiego i Rady;

⁵⁵ **Uwaga wyjaśniająca: odpowiada art. 24 rozporządzenia w sprawie mechanizmu monitorowania (MMR).**

- e) rozpowszechnianiu informacji zgromadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym również prowadzeniu i aktualizowaniu bazy danych dotyczących polityk i środków łagodzenia zmiany klimatu w państwach członkowskich oraz europejskiej platformy przystosowania się do zmiany klimatu w odniesieniu do skutków zmiany klimatu, wrażliwości na nie i przystosowywania się do zmiany klimatu;
- f) przeprowadzaniu procedur w zakresie zapewniania jakości i kontroli jakości na potrzeby przygotowywania unijnego wykazu gazów cieplarnianych;
- g) sporządzaniu unijnego wykazu gazów cieplarnianych oraz przygotowywaniu unijnego sprawozdania dotyczącego wykazu gazów cieplarnianych;
- h) przygotowywaniu oszacowań w odniesieniu do danych niezgłoszonych w krajowych wykazach gazów cieplarnianych;
- i) przeprowadzaniu przeglądu, o którym mowa w art. 31;
- j) sporządzaniu unijnego przybliżonego wykazu gazów cieplarnianych.

ROZDZIAŁ 8

DELEGOWANIE

Artykuł 36

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 3 ust. 4, art. 23 ust. 5, [] art. 30 ust. 6a i art. 33 ust. 4, powierza się Komisji na okres pięciu lat [od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem pięcioletniego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 3 ust. 4, art. 23 ust. 5, [] art. 30 ust. 6a i art. 33 ust. 4, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 3 ust. 4, art. 23 ust. 5, art. 27 ust. 4, art. 30 ust. 6a i art. 33 ust. 4 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy Parlament Europejski albo Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

ROZDZIAŁ 9

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 37

Komitety ds. Unii Energetycznej i ds. Zmian Klimatu⁵⁶

1. Komisję wspomagają:

a) [] Komitet ds. Unii Energetycznej i

b) Komitet ds. Zmian Klimatu.

Komitety te są [] komitetami w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011 [].

2. Komitet ds. Zmian Klimatu [] wznawia prace komitetu powołanego w art. 8 decyzji 93/389/EWG, w art. 9 decyzji 280/2004/WE oraz w art. 26 rozporządzenia (UE) nr 525/2013. Odesłania do Komitetu utworzonego na podstawie tych aktów prawnych odczytuje się jako odesłania do komitetu utworzonego na mocy niniejszego rozporządzenia.
- 2a. Gdy wymaga tego temat posiedzeń, komitety odbywają posiedzenia wspólne, by omówić wspólne działania, zapewnić spójność polityk i dążyć do wypracowania maksymalnych synergii między sektorami.
3. W przypadku odniesień do niniejszego artykułu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

⁵⁶ Uwaga: na podstawie wstępnych wypowiedzi delegacji z dnia 30 listopada, odnośnie do każdego z uprawnień wyjaśniono w tekście (art. 15 ust. 3, art. 17 ust. 4, art. 23 ust. 6, art. 27 ust. 1, art. 27 ust. 4b, art. 30 ust. 6, art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 3), podając dokładne odniesienie, który z dwóch komitetów ma *głosować*. Przypomina się także, że państwa członkowskie mogą decydować o tym, którzy eksperci będą je reprezentować w każdym z komitetów, oraz że zgodnie z regulaminem komitetów każdy komitet może postanowić o zwołaniu wspólnego posiedzenia z udziałem drugiego komitetu, w wyniku czego ich obrady – w odróżnieniu od głosowania – będą wspólne.

Artykuł 38

Przegląd

Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 28 lutego 2026 r., a następnie co pięć lat, na temat funkcjonowania niniejszego rozporządzenia, jego wkładu w zarządzanie unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, postępów w realizacji **wyznaczonych na rok 2030 celów klimatyczno-energetycznych i dodatkowych założeń unii energetycznej oraz długoterminowych założeń porozumienia paryskiego. Dodatkowo Komisja przygotowuje sprawozdanie dotyczące []** zgodności przepisów w zakresie planowania, sprawozdawczości i monitorowania w niniejszym rozporządzeniu z innymi przepisami Unii lub z przyszłymi decyzjami odnoszącymi się do UNFCCC i porozumienia paryskiego. Komisja może w stosownych przypadkach przedstawić wnioski ustawodawcze.

Komisja analizuje wpływ wszelkich zmian w odniesieniu do zmiany wytycznych IPCC lub metod UNFCCC dotyczących krajowych wykazów gazów cieplarnianych, prowadzącej do różnicy na poziomie ponad 1 % łącznej emisji gazów cieplarnianych danego państwa członkowskiego istotnej do celów [art. 4 ESR], i może zmodyfikować roczne uprawnienia do emisji państw członkowskich oszacowane zgodnie z [art. 4 ESR].

Artykuł 39

Zmiany w dyrektywie 94/22/WE

W dyrektywie 94/22/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 skreśla się ust. 2;
- 2) skreśla się art. 9.

Artykuł 40

Zmiany w dyrektywie 98/70/WE

W dyrektywie 98/70/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 ust. 4 skreśla się zdanie drugie;
- 2) art. 7a ust. 1 akapit trzeci lit. a) otrzymuje brzmienie:

„całkowitą ilość każdego dostarczanego rodzaju paliwa i energii; oraz”;

- 3) art. 7a ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Państwa członkowskie wymagają od dostawców możliwie stopniowego zmniejszania emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia w przeliczeniu na jednostkę energii uzyskanej z paliw i energii dostarczonej o maksymalnie 10 % do dnia 31 grudnia 2020 r. w stosunku do podstawowej normy dla paliw określonej w załączniku II do dyrektywy Rady (UE) 2015/652.”.

Artykuł 41

Zmiana w dyrektywie 2009/31/WE

W art. 38 dyrektywy 2009/31/WE skreśla się ust. 1.

Artykuł 42

Zmiany w rozporządzeniu (WE) nr 663/2009

W rozporządzeniu (WE) nr 663/2009 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 27 skreśla się ust. 1 i 3;
- 2) skreśla się art. 28.

Artykuł 43

Zmiana w rozporządzeniu (WE) nr 715/2009

W rozporządzeniu (WE) nr 715/2009 skreśla się art. 29.

Artykuł 44

Zmiany w dyrektywie 2009/73/WE

W dyrektywie 2009/73/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. 5;
- 2) art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 52

Sprawozdawczość

Komisja monitoruje stosowanie niniejszej dyrektywy i dokonuje jego przeglądu oraz przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie z postępów jako załącznik do sprawozdania na temat stanu unii energetycznej, o którym mowa w art. 29 rozporządzenia [XX/20XX] [niniejsze rozporządzenie].”.

Artykuł 45

Zmiana w dyrektywie Rady 2009/119/WE

Art. 6 ust. 2 dyrektywy Rady 2009/119/WE otrzymuje brzmienie:

„2. Do dnia [] **31 lipca**⁵⁷ każdego roku każde państwo członkowskie przesyła Komisji skrócony odpis rejestru zapasów, o którym mowa w ust. 1, wykazujący co najmniej ilość i charakter zapasów interwencyjnych włączonych do rejestru na ostatni dzień poprzedzającego roku kalendarzowego.”.

Artykuł 46

Zmiany w dyrektywie 2010/31/WE

W dyrektywie 2010/31/UE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2a dyrektywy 2010/31/UE [w wersji zmienionej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 765] dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Długoterminową strategię zgodnie z ust. 1 przekazuje się Komisji w ramach zintegrowanego planu krajowego w zakresie energii i klimatu, zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) nr [XX/20XX] [niniejszego rozporządzenia].”;

- 2) w art. 5 ust. 2 akapit drugi skreśla się zdanie „Sprawozdanie może być włączone do planów działań dotyczących efektywności energetycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE.”;
- 3) art. 9 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

⁵⁷ **Uwaga: termin przedstawiania sprawozdań rocznych na mocy art. 23.**

„W ramach sprawozdania na temat stanu unii energetycznej, o którym mowa w art. 29 rozporządzenia [XX/20XX] [niniejszego rozporządzenia], Komisja co dwa lata przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z postępów państw członkowskich w zwiększaniu liczby budynków o niemal zerowym zużyciu energii. Na podstawie przekazanych informacji Komisja opracowuje plan działania i w razie potrzeby proponuje zalecenia i środki zgodnie z art. 27 i 28 rozporządzenia [XX/20XX] [niniejszego rozporządzenia] w celu zwiększenia liczby takich budynków oraz zachęcenia do opracowywania najlepszych praktyk w odniesieniu do opłacalnego ekonomicznie przekształcania istniejących budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii.”;

4) w art. 10 skreśla się ust. 2 i 3.

Artykuł 47

Zmiany w dyrektywie 2012/27/UE

W dyrektywie 2012/27/UE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 skreśla się ostatni akapit;
- 2) w art. 18 ust. 1 skreśla się lit. e);
- 3) w art. 24 skreśla się ust. 1, **3**, [] 4 i 11;
- (3a) w art. 24 skreśla się ust. 2;⁵⁸**
- 4) skreśla się załącznik XIV.

⁵⁸ **Uwaga: por. art. 52.**

Artykuł 48

Zmiana w dyrektywie 2013/30/UE

Art. 25 ust. 1 dyrektywy 2013/30/WE otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie przekazują corocznie Komisji, w ramach rocznych sprawozdań zgodnie z art. 23 rozporządzenia [XX/20XX] [niniejszego rozporządzenia], informacje określone w załączniku IX pkt 3.”.

Artykuł 49

Zmiany w dyrektywie Rady (UE) 2015/652

W dyrektywie Rady (UE) 2015/652 wprowadza się następujące zmiany:

1) w załączniku I część 2 skreśla się pkt 2, 3, 4 i 7;

1a) art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Co roku do dnia 31 grudnia państwa członkowskie przekazują Komisji dane za poprzedni rok kalendarzowy dotyczące zgodności z art. 7a dyrektywy 98/70/WE, określone w załączniku III do niniejszej dyrektywy.”;

2) w załączniku III wprowadza się następujące zmiany:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa członkowskie składają sprawozdanie zawierające dane wymienione w pkt 3. W sprawozdaniu muszą zostać ujęte dane dotyczące wszystkich paliw i całej energii wprowadzonych do obrotu w każdym z państw członkowskich. W przypadku mieszania wielu biopaliw z paliwami kopalnymi muszą zostać dostarczone dane w odniesieniu do każdego biopaliwa.”;

b) w pkt 3 skreśla się lit. e) i f);

3) w załączniku IV wprowadza się następujące zmiany:

- a) skreśla się następujące wzory do celów przekazywania informacji dla zachowania spójności zgłoszonych danych:
 - Pochodzenie — pojedynczy dostawcy
 - Pochodzenie — dostawcy prowadzący wspólną sprawozdawczość
 - Miejsce zakupu;
- b) w uwagach dotyczących formatu skreśla się pkt 8 i 9.

Artykuł 50

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 525/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r. z zastrzeżeniem przepisów przejściowych określonych w art. 51. Odesłania do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji w załączniku XI.

Artykuł 51

Przepisy przejściowe

Na zasadzie odstępstwa od art. 50 niniejszego rozporządzenia, art. 7 i art. 17 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia (UE) nr 525/2013 stosuje się nadal do sprawozdań zawierających dane wymagane na mocy tych artykułów w odniesieniu do lat 2018, 2019 i 2020.

Art. 19 rozporządzenia (UE) nr 525/2013 stosuje się nadal do przeglądów danych wykazów gazów cieplarnianych w odniesieniu do lat 2018, 2019 i 2020.

Art. 22 rozporządzenia (UE) nr 525/2013 stosuje się nadal w odniesieniu do składania sprawozdania wymaganego na mocy tego artykułu.

Artykuł 52

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 33, art. 46 ust. 2–4 oraz art. 47 ust. 3 i 4 **oraz art. 48** stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.⁵⁹

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

⁵⁹ Uwaga: przywraca się oryginalne brzmienie ze względu na modyfikację art. 47.

RAMY OGÓLNE DOTYCZĄCE ZINTEGROWANYCH PLANÓW KRAJOWYCH W ZAKRESIE ENERGII I KLIMATU

Część 1

Ramy ogólne dotyczące planu

SEKCJA A: PLAN KRAJOWY	
1. ZARYS OGÓLNY I PROCES OPRACOWYWANIA PLANU	
1.1. Streszczenie	i. Polityczny, ekonomiczny, ekologiczny i społeczny kontekst planu ii. [] Strategia [] dotycząca pięciu wymiarów unii energetycznej iii. Tabela zbiorcza zawierająca kluczowe cele, polityki i środki planu
1.2. Zarys ogólny obecnego stanu polityki	i. Kontekst planu krajowego dotyczący krajowego i unijnego systemu energetycznego oraz polityki energetycznej ii. Obecne polityki klimatyczno-energetyczne i środki [] dotyczące pięciu wymiarów unii energetycznej iii. Kluczowe kwestie o znaczeniu transgranicznym iv. Struktura administracyjna wdrażania krajowych polityk klimatyczno-energetycznych
1.3. Konsultacje z podmiotami krajowymi i unijnymi oraz ich udział, a także wyniki konsultacji	i. Udział parlamentu ii. Udział władz lokalnych i regionalnych iii. Konsultacje z zainteresowanymi stronami, w tym z partnerami społecznymi oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego iv. Konsultacje z innymi państwami członkowskimi v. Proces iteracyjny z udziałem Komisji Europejskiej
1.4. Współpraca regionalna w zakresie przygotowania planu	i. Elementy podlegające wspólnemu lub skoordynowanemu planowaniu z udziałem innych państw członkowskich ii. Wyjaśnienie dotyczące sposobu uwzględnienia współpracy regionalnej w planie

2. KRAJOWE ZAŁOŻENIA I CELE W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

2.1. Wymiar „obniżenie emisyjności”

2.1.1. Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych []⁶⁰

- i. Elementy określone w art. 4 lit. a) pkt 1) []
- ii. W stosownych przypadkach, inne krajowe założenia i cele zgodne z istniejącymi długoterminowymi strategiami niskoemisyjności. w stosownych przypadkach inne założenia i cele, w tym cele sektorowe []

2.1.2. Energia ze źródeł odnawialnych []

- i. Elementy określone w art. 4 lit. a) pkt 2) []
- ii. []
- iii. Szacunkowe trajektorie [] sektorowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej w latach 2021–2030 w sektorach elektroenergetycznym, ciepłowniczo-chłodniczym, elektroenergetycznym oraz transportowym
- iv. [] Szacowane wkłady [] w podziale na technologie energii ze źródeł odnawialnych, których wykorzystanie przewiduje dane państwo członkowskie w celu osiągnięcia ogólnych i sektorowych trajektorii w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w latach 2021–2030, w tym łączne oczekiwane zużycie energii końcowej brutto według technologii i sektora, wyrażone w Mtoe i łączna planowana moc zainstalowana brutto (z podziałem na nową moc i modernizacje) według technologii i sektora, w MW
- v. [] Szacunkowe trajektorie, jeśli zostały opracowane, popytu na bioenergię z podziałem na sektor ciepłowniczy, elektroenergetyczny i transportowy oraz dla podaży biomasy z podziałem na surowce i pochodzenie (rozdzielenie produkcji krajowej i importu). W przypadku biomasy leśnej – ocena jej źródła i wpływ na pochłanianie gazów cieplarnianych przez sektor LULUCF, jeśli dokonano takiej oceny.
- vi. Inne istniejące [] krajowe trajektorie i założenia, w tym trajektorie i założenia długoterminowe i sektorowe (np. [] udział energii ze źródeł odnawialnych w lokalnych systemach ogrzewania, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w budynkach, energia ze źródeł odnawialnych wytwarzana przez miasta, kooperatywy energetyczne i prosumentów energii odnawialnej)⁶¹

⁶⁰ Należy zapewnić spójność z długoterminowymi strategiami niskoemisyjności zgodnie z art. 14.

⁶¹ Uwaga: prezydencja zwraca się do delegacji, by rozważyły możliwość przeniesienia ppkt (iii), (iv), (v) i (vi) do sekcji B: podstawa analityczna.

2.2. Wymiar „efektywność energetyczna” [] i. Elementy określone w art. 4 lit. b) [] ii. W stosownych przypadkach, inne krajowe cele, w tym długoterminowe cele lub strategie oraz cele sektorowe oraz krajowe cele w takich obszarach jak efektywność energetyczna sektora transportowego, a także w odniesieniu do ogrzewania i chłodzenia
Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne” i. Elementy określone w art. 4 lit. c) [] i.a W stosownych przypadkach, krajowe cele w zakresie zwiększenia: dywersyfikacji źródeł energii i dostaw z państw trzecich; magazynowania; i regulacji zapotrzebowania; ii. W stosownych przypadkach, krajowe cele dotyczące zmniejszenia uzależnienia od importu energii z państw trzecich iii. [] iv. W stosownych przypadkach krajowe cele dotyczące wykorzystania krajowych rodzimych źródeł energii []

2.3. Wymiar „wewnętrzny rynek energii”	
2.3.1.	Wzajemne połączenia elektroenergetyczne []
i.	Elementy określone w art. 4 lit. d)
2.3.2.	Infrastruktura do przesyłu energii
i.	kluczowe[] projekty w zakresie infrastruktury przesyłu energii elektrycznej i gazu, które są niezbędne do realizacji założeń i celów []
ii.	W stosownych przypadkach, główne przewidziane projekty infrastrukturalne inne niż projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWZ) ⁶²
2.3.3.	Integracja rynku
i.	Krajowe cele dotyczące innych aspektów wewnętrznego rynku energii, takich jak integracja i łączenie rynków, wraz z ramami czasowymi, w których cele muszą zostać zrealizowane
ii.	Krajowe cele w odniesieniu do zapewnienia odpowiedniości systemu elektroenergetycznego, jak również elastyczności systemu energetycznego w odniesieniu do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wraz z ramami czasowymi, w których cele muszą zostać zrealizowane
iii.	W stosownych przypadkach , krajowe cele dotyczące ochrony konsumentów energii i poprawy konkurencyjności sektora detalicznego obrotu energią
2.3.4.	Ubóstwo energetyczne
	W stosownych przypadkach , krajowe cele w odniesieniu do ubóstwa energetycznego, wraz z ramami czasowymi, w których cele muszą zostać zrealizowane
2.4. Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”	
i.	[] Krajowe założenia i cele w zakresie finansowania publicznych i, w stosownych przypadkach , prywatnych badań naukowych oraz innowacji dotyczących unii energetycznej obejmujące, w stosownych przypadkach, ramy czasowe, w których cele muszą zostać zrealizowane; []
ii.	W stosownych przypadkach, krajowe założenia, w tym cele długoterminowe [], dotyczące wykorzystania technologii niskoemisyjnych, z uwzględnieniem obniżania emisyjności i wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu oraz, w stosownych przypadkach, odpowiedniej infrastruktury na potrzeby transportu i magazynowania dwutlenku węgla
iii.	W stosownych przypadkach , krajowe cele w zakresie konkurencyjności

⁶² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39).

3. POLITYKI I DZIAŁANIA

3.1. Wymiar „obniżenie emisyjności”

3.1.1. Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych[]

- i. Polityki i środki służące do realizacji celu określonego zgodnie z rozporządzeniem [] [ESR], o którym mowa w pkt 2.1.1, oraz polityki i środki mające na celu spełnienie wymogów określonych w rozporządzeniu [] [LULUCF], obejmujące wszystkie najważniejsze sektory wysokoemisyjne oraz sektory związane ze zwiększaniem pochłaniania z długoterminową wizją i celem zakładającym przejście na gospodarkę niskoemisyjną [] i osiągnięcie równowagi między emisjami a pochłanianiem zgodnie z porozumieniem paryskim
- ii. **W stosownych przypadkach**, współpraca regionalna w tym obszarze
- iii. W stosownych przypadkach, bez uszczerbku dla możliwości stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa środki finansowe, z uwzględnieniem wsparcia UE i wykorzystania funduszy UE, w tym obszarze na szczeblu krajowym

3.1.2. Energia ze źródeł odnawialnych []

- i. Polityki i środki w celu realizacji krajowych wkładów do wiążącego ogólnounijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na rok 2030 i trajektorii, o których mowa w art. 4 lit. a) pkt 2) i, jeśli są dostępne lub jeśli jest to stosowne, elementy przedstawione w pkt 2.1.2, z uwzględnieniem środków odnoszących się do konkretnych sektorów i technologii⁶³
- ii. **W stosownych przypadkach** – specjalne środki na rzecz współpracy regionalnej, a także –**nieobowiązkowo** – szacunkowa nadwyżka produkcji energii ze źródeł odnawialnych, którą można przekazać do innych państw członkowskich w celu realizacji wkładu krajowego i trajektorii przedstawionych w pkt 2.1.2
- iii. Specjalne środki w zakresie wsparcia finansowego, w tym – **w stosownych przypadkach** – wsparcia UE i wykorzystania funduszy UE, w celu propagowania wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w sektorach elektroenergetycznym, ciepłowniczo-chłodniczym oraz transportowym
- iv. Specjalne środki w celu wprowadzenia [] **jednego lub większej liczby lub punktów kontaktowych**, usprawnienia procedur administracyjnych, zapewnienia informacji i szkoleń oraz nadania uprawnień prosumentom energii odnawialnej i kooperatywom energetycznym
- v. **Ocena konieczności** budowania nowej infrastruktury na potrzeby lokalnego ogrzewania i chłodzenia wytwarzanego z odnawialnych źródeł energii
- vi. **W stosownych przypadkach**, specjalne środki w zakresie promocji wykorzystania energii z biomasy, zwłaszcza wykorzystania nowych rodzajów biomasy, uwzględniające:
 - dostępność biomasy: zarówno potencjał krajowy, jak i import z państw trzecich
 - inne możliwości wykorzystania biomasy w innych sektorach (rolnictwie, sektorach związanych z leśnictwem); a także środki na rzecz zrównoważonej produkcji i wykorzystania biomasy

⁶³ Planując powyższe środki, państwa członkowskie uwzględniają koniec cyklu eksploatacji istniejących instalacji i potencjał w zakresie modernizacji.

3.1.3. i. ii. iii. iv.	Inne elementy tego wymiaru W stosownych przypadkach, polityki i środki krajowe mające wpływ na sektor objęty systemem handlu uprawnieniami do emisji oraz ocena komplementarności i wpływu na system EU ETS [] Polityki i środki na rzecz realizacji krajowych celów, w stosownych przypadkach Polityki i środki na rzecz wdrożenia mobilności niskoemisyjnej (w tym elektryfikacji transportu)
	3.2. Wymiar „efektywność energetyczna” [] Planowane polityki, środki oraz programy na rzecz realizacji orientacyjnego krajowego celu w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r, a także inne założenia przedstawione w pkt 2.2, z uwzględnieniem planowanych środków i instrumentów (również finansowych) mających na celu wspieranie charakterystyki energetycznej budynków, szczególności w odniesieniu do następujących aspektów: i. Systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej i środki alternatywne zgodnie z art. 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE [wersja zmieniona zgodnie z wnioskiem [COM(2016) 761] oraz [(przygotowywane zgodnie z załącznikiem II)] ii. Cele w zakresie długoterminowej renowacji krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i [] niemieszkalnych , []zarówno publicznych, jak i prywatnych[]⁶⁴ [] iii. Opis polityki i środków mających propagować usługi energetyczne w sektorze publicznym oraz środków mających na celu usunięcie barier prawnych i pozaprawnych, które utrudniają upowszechnianie się umów o poprawę efektywności energetycznej i innych modeli usług z zakresu efektywności energetycznej⁶⁵ iv. Inne planowane polityki, środki oraz programy na rzecz realizacji orientacyjnego krajowego celu w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r, a także inne założenia przedstawione w pkt 2.2 (np. środki mające propagować wzorcową rolę budynków publicznych i <i>zamówień publicznych uwzględniających kwestie efektywności energetycznej</i>, środki mające na celu propagowanie audytów energetycznych i systemów zarządzania energią⁶⁶, środki w zakresie informacji i szkoleń dla odbiorców⁶⁷, a także pozostałe środki na rzecz efektywności energetycznej⁶⁸) v. Opis środków mających na celu wykorzystanie potencjału efektywności energetycznej infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej⁶⁹ vi. Współpraca regionalna w tym obszarze, w stosownych przypadkach vii. Środki finansowe, w tym wsparcie UE i wykorzystanie funduszy UE, w tym obszarze na poziomie krajowym

⁶⁴ Zgodnie z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE [wersja zmieniona zgodnie z wnioskiem COM(2016) 765].

⁶⁵ Zgodnie z art. 18 dyrektywy 2012/27/UE.

⁶⁶ Zgodnie z art. 8 dyrektywy 2012/27/UE.

⁶⁷ Zgodnie z art. 12 i 17 dyrektywy 2012/27/UE.

⁶⁸ Zgodnie z art. 19 dyrektywy 2012/27/UE.

⁶⁹ Zgodnie z art. 15 ust. 2 dyrektywy 2012/27/UE.

3.3. Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne”⁷⁰	
i.	Polityki i środki dotyczące elementów [] określonych w pkt 2.3 ⁷¹
ii.	Współpraca regionalna w tym obszarze
iii.	W stosownych przypadkach, środki finansowe, w tym wsparcie UE i wykorzystanie funduszy UE, w tym obszarze na poziomie krajowym
3.4. Wymiar „wewnętrzny rynek energii”⁷²	
3.4.1. Infrastruktura elektroenergetyczna	
i.	Polityki i środki dotyczące osiągnięcia docelowego poziomu wzajemnych połączeń przedstawione w art. 4 lit. d)
ii.	Współpraca regionalna w tym obszarze ⁷³
iii.	W stosownych przypadkach, środki finansowe, w tym wsparcie UE i wykorzystanie funduszy UE, w tym obszarze na poziomie krajowym
3.4.2. Infrastruktura do przesyłu energii	
i.	Polityki i środki dotyczące elementów określonych [] w pkt 2.4.2, z uwzględnieniem – w stosownych przypadkach – specjalnych środków umożliwiających realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i innych kluczowych projektów infrastrukturalnych
ii.	Współpraca regionalna w tym obszarze ⁷⁴
iii.	W stosownych przypadkach, środki finansowe, w tym wsparcie UE i wykorzystanie funduszy UE, w tym obszarze na poziomie krajowym
3.4.3. Integracja rynku	
i.	Polityki i środki dotyczące elementów [] określonych w pkt 2.4.3
ii.	W stosownych przypadkach , środki zwiększające elastyczność systemu energetycznego w odniesieniu do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym wprowadzenie łączenia rynków dnia bieżącego i transgranicznych rynków bilansujących
iii.	[]
iv.	[] Polityki i środki mające na celu ochronę konsumentów, szczególnie konsumentów słabych ekonomicznie i, w stosownych przypadkach , dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz wzmocnienie konkurencyjności i kwestionowalności detalicznego rynku energii
v.	Opis środków umożliwiających i rozwijających regulację zapotrzebowania, w szczególności środków dotyczących taryf w celu wspierania dynamicznego ustalania cen ⁷⁵
3.4.4. Ubóstwo energetyczne	
i.	W stosownych przypadkach , polityki i środki mające zrealizować cele określone w pkt 2.4.4

⁷⁰ Polityki i środki muszą odzwierciedlać zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

⁷¹ Spójność zapewnia się za pomocą planów działań zapobiegawczych i planów na wypadek sytuacji nadzwyczajnej zgodnie z rozporządzeniem [zaproponowanym w dokumencie COM(2016) 52] dotyczącym środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającym rozporządzenie (UE) nr 994/2010, oraz za pomocą planów gotowości do ryzyka zgodnie z rozporządzeniem [zaproponowanym w dokumencie COM(2016) 862] w sprawie gotowości do ryzyka w sektorze energii elektrycznej i uchylającym dyrektywę 2005/89/WE.

⁷² Polityki i środki muszą odzwierciedlać zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

⁷³ Działania dodatkowe w stosunku do grup regionalnych PWZ ustanowionych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 347/2013.

⁷⁴ Działania dodatkowe w stosunku do grup regionalnych PWZ ustanowionych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 347/2013.

⁷⁵ Zgodnie z art. 15 ust. 8 dyrektywy 2012/27/UE.

3.5. Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”

- i. Polityki i środki **dotyczące elementów []** określonych w pkt 2.5
- ii. **W stosownych przypadkach**, współpraca w tym zakresie z innymi państwami członkowskimi, z uwzględnieniem – **w odpowiednich przypadkach** – informacji o sposobach przełożenia celów planu EPSTE i polityk na kontekst krajowy
- iii. W stosownych przypadkach, środki finansowe, w tym wsparcie UE i wykorzystanie funduszy UE, w tym obszarze na poziomie krajowym

SEKCJA B: PODSTAWA ANALITYCZNA ⁷⁶	
4. OBECNA SYTUACJA I PROGNOZY PRZY ISTNIEJĄCYCH POLITYKACH I ŚRODKACH, ^{77,78}	
4.1. Prognozowane stopniowe zmiany głównych czynników zewnętrznych mających wpływ na rozwój systemu energetycznego i emisji gazów cieplarnianych i. Prognozy makroekonomiczne (PKB i przyrost ludności) ii. Zmiany sektorowe mające wpływ na system energetyczny i emisje gazów cieplarnianych iii. Globalne trendy w energetyce, międzynarodowe ceny paliw kopalnych, ceny emisji dwutlenku węgla w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji iv. Zmiany kosztów technologii	

⁷⁶ Szczegółowy wykaz parametrów i zmiennych, które należy podawać w sekcji B niniejszego planu, znajduje się w części 2.

⁷⁷ Obecna sytuacja musi odzwierciedlać stan faktyczny w dniu przedłożenia krajowego planu (lub w najpóźniejszym możliwym terminie). Istniejące polityki i środki obejmują wdrożone i przyjęte polityki i środki. Przyjęte polityki i środki to polityki i środki, w odniesieniu do których przyjęto oficjalną decyzję rządu przed datą przedłożenia planu krajowego i istnieje wyraźne zobowiązanie do ich wdrożenia. „Wdrożone polityki i środki” to polityki i środki, do których w dniu przedłożenia planu krajowego lub sprawozdania z postępów stosuje się co najmniej jedno z poniższych kryteriów: obowiązują bezpośrednio stosowane przepisy europejskie lub przepisy krajowe, zawarto co najmniej jedną dobrowolną umowę, przyznano środki finansowe, zmobilizowano zasoby ludzkie.

⁷⁸ Wybór czynników zewnętrznych może się opierać na założeniach przedstawionych w unijnym scenariuszu odniesienia na 2016 r. lub w innych późniejszych scenariuszach strategicznych dla tych samych zmiennych. Poza tym wyniki unijnego scenariusza odniesienia na 2016 r. dla poszczególnych państw członkowskich oraz wyniki późniejszych scenariuszy strategicznych mogą również stanowić przydatne źródło informacji przy opracowywaniu prognoz przy istniejących politykach i środkach oraz ocen skutków.

4.2. Wymiar „obniżenie emisyjności”	
4.2.1. Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych	
i.	Trendy w zakresie obecnych emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w EU ETS, w rozporządzeniu w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego oraz w sektorach LULUCF, a także w różnych sektorach energetycznych
ii.	Prognozy dotyczące zmian w sektorach przy istniejących politykach i środkach krajowych i unijnych przynajmniej do roku 2040 (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030)
4.2.2. Energia ze źródeł odnawialnych	
i.	Obecny udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto i w różnych sektorach (ciepłowniczo-chłodniczym, elektroenergetycznym oraz transportowym), a także z podziałem na technologie w każdym z tych sektorów
ii.	Orientacyjne prognozy dotyczące rozwoju przy istniejących politykach na rok 2030 (z perspektywą do roku 2040) []
4.3. Wymiar „efektywność energetyczna”	
i.	Obecne zużycie energii pierwotnej i końcowej przez gospodarkę i z podziałem na sektory (w tym przemysł, budynki mieszkalne, usługi i transport)
ii.	Obecny potencjał zastosowania wysokosprawnej kogeneracji oraz sprawnego lokalnego ogrzewania i chłodzenia ⁷⁹
iii.	Prognozy uwzględniające obecne polityki, środki i programy dotyczące efektywności energetycznej opisane w pkt 1.2 ppkt (ii), w zakresie zużycia energii pierwotnej i końcowej dla każdego sektora przynajmniej do roku 2040 (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030) ⁸⁰
iv.	Optymalne pod względem kosztów poziomy wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej wynikające z obliczeń krajowych zgodnie z art. 5 dyrektywy 2010/31/UE
4.4. Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne”	
i.	Obecny koszyk energetyczny, krajowe zasoby energetyczne, uzależnienie od importu, w tym odpowiednie ryzyko
ii.	Prognozy dotyczące rozwoju przy istniejących politykach i środkach przynajmniej do roku 2040 (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030)

⁷⁹ Zgodnie z art. 14 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE.

⁸⁰ Taka prognoza odniesienia zakładająca działanie bez zmian stanowi podstawę dla opisanego w pkt 2.3 celu w zakresie zużycia energii końcowej i pierwotnej na rok 2030 oraz dla współczynników przeliczeniowych.

4.5. Wymiar „wewnętrzny rynek energii”	
4.5.1. Wzajemne połączenia elektroenergetyczne	
i.	Obecny poziom połączeń wzajemnych i główne połączenia międzysystemowe ⁸¹
ii.	Prognozy dotyczące wymogów w zakresie rozbudowy połączeń międzysystemowych [] (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030) ⁸²
4.5.2. Infrastruktura do przesyłu energii	
i.	Kluczowe parametry istniejącej infrastruktury przesyłowej energii elektrycznej i gazu ⁸³
ii.	Prognozy dotyczące wymogów w zakresie rozbudowy sieci co najmniej do roku 2040 (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030) ⁸⁴
4.5.3. Rynki energii elektrycznej i gazu, ceny energii	
i.	Obecna sytuacja na rynkach energii elektrycznej i gazu, z uwzględnieniem cen energii
ii.	Prognozy dotyczące rozwoju przy istniejących politykach i środkach przynajmniej do roku 2040 (z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030)
4.6. Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”	
i.	Obecna sytuacja sektora technologii niskoemisyjnych i, w miarę możliwości , jego pozycja na rynku globalnym (analiza ta powinna odnosić się do szczebla europejskiego i globalnego)
ii.	Obecny poziom nakładów publicznych i, jeśli dane takie są dostępne , prywatnych na badania naukowe i innowacje w zakresie technologii niskoemisyjnych, obecna liczba patentów oraz obecna liczba osób prowadzących badania naukowe
iii.	Rozbicie obecnych elementów ceny składających się na trzy główne składniki ceny (energia, sieć, podatki/opłaty)
	[]

⁸¹ W odniesieniu do ogólnych zarysów istniejącej infrastruktury przesyłowej opracowanych przez operatorów systemów przesyłowych (OSP).

⁸² W odniesieniu do krajowych planów rozwoju sieci i regionalnych planów inwestycyjnych OSP.

⁸³ W odniesieniu do ogólnych zarysów istniejącej infrastruktury przesyłowej opracowanych przez OSP.

⁸⁴ W odniesieniu do krajowych planów rozwoju sieci i regionalnych planów inwestycyjnych OSP.

5. OCENA SKUTKÓW PLANOWANYCH POLITYK I ŚRODKÓW⁸⁵

5.1. Skutki planowanych polityk i środków, opisanych w pkt 3, odnośnie do systemu energetycznego i emisji gazów cieplarnianych oraz ich pochłaniania, z uwzględnieniem porównania prognoz z istniejącymi politykami i środkami (opisanymi w pkt 4).

- i. Prognozy dotyczące rozwoju systemu energetycznego i emisji gazów cieplarnianych oraz ich pochłaniania, a także, **w stosownych przypadkach**, emisji substancji zanieczyszczających powietrze zgodnie z dyrektywą 2016/2284/UE [] w ramach planowanych polityk i środków przynajmniej na dziesięć lat po okresie obowiązywania planu (z uwzględnieniem ostatniego roku okresu obowiązywania planu), w tym odpowiednie polityki i środki UE.
- ii. Ocena interakcji politycznych (między istniejącymi i planowanymi politykami i środkami w ramach jednego wymiaru polityki oraz między obecnymi i planowanymi politykami i środkami dotyczącymi innych wymiarów) przynajmniej do ostatniego roku okresu objętego planem

5.2. W stosownych przypadkach i na tyle, na ile to możliwe, skutki makroekonomiczne, środowiskowe, związane z umiejętnościami oraz społeczne (pod względem kosztów i korzyści oraz efektywności kosztowej) planowanych polityk i środków opisanych w sekcji 3 przynajmniej do ostatniego roku okresu objętego planem, z uwzględnieniem porównania z prognozami przy istniejących politykach i środkach

5.3. Opisany w pkt 3 wpływ planowanych polityk i środków na inne państwa członkowskie i współpracę regionalną przynajmniej do ostatniego roku okresu objętego planem, w tym porównanie prognoz z istniejącymi politykami i środkami

- i. Wpływ na system energetyczny w państwach sąsiednich i w innych państwach członkowskich w regionie w możliwym zakresie
- ii. Wpływ na ceny energii, mediów i integrację rynku energii
- iii. **W stosownych przypadkach**, wpływ na współpracę regionalną

⁸⁵ Planowane polityki i środki są omawianymi możliwościami, co do których istnieją realistyczne szanse przyjęcia i wdrożenia po dacie przedłożenia planu krajowego. Prognozy zgodne z pkt 5.1 ppkt i. obejmują zatem nie tylko wdrożone i przyjęte polityki i środki (prognozy dla istniejących polityk i środków), ale również planowane polityki i środki.

Część 2

Wykaz parametrów i zmiennych, które należy podawać w sekcji B planów krajowych⁸⁶⁸⁷⁸⁸⁸⁹

W części B „Podstawa analityczna” planów krajowych należy podawać następujące parametry, zmienne, bilanse energetyczne i wskaźniki, **jeśli są wykorzystywane**:

1. Ogólne parametry i zmienne

- 1) Liczba ludności [mln]
- 2) PKB [mln EUR]
- 3) Sektorowa wartość dodana brutto (w tym główne sektory przemysłowe, budownictwo, usługi i rolnictwo) [mln EUR]
- 4) Liczba gospodarstw domowych [tys.]
- 5) Wielkość gospodarstwa domowego [liczba osób/gospodarstwo domowe]
- 6) Dochód rozporządzalny gospodarstw domowych [EUR]

⁸⁶ W przypadku planu obejmującego lata 2021–2030, dla każdego parametru / każdej zmiennej znajdujących się w wykazie w pkt 4 i pkt 5 należy podawać trendy na lata 2005-2040 (w stosownych przypadkach 2005-2050), z uwzględnieniem roku 2030, w okresach pięcioletnich. Podać, czy parametr opiera się na założeniach zewnętrznych, czy na wynikach modelu.

⁸⁷ Na ile to możliwe podawane dane i prognozy powinny się opierać na danych i metodach EUROSTATU wykorzystywanych do przedstawiania statystyki europejskiej w przepisach dotyczących poszczególnych sektorów i powinny być zgodne z tymi danymi i metodami, ponieważ europejskie statystyki stanowią podstawowe źródło danych statystycznych wykorzystywanych na potrzeby sprawozdawczości i monitorowania zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej.

⁸⁸ Uwaga: wszystkie prognozy sporządza się na podstawie cen stałych (ceny z roku 2016 będącego rokiem bazowym)

⁸⁹ Komisja przekazuje zalecenia dotyczące podstawowych parametrów odnośnie do prognoz, obejmujące co najmniej ceny importowe ropy naftowej, gazu, i węgla, a także ceny emisji dwutlenku węgla w ramach EU ETS.

- 7) Liczba pasażerokilometrów: wszystkie rodzaje transportu, tj. podział na transport drogowy (w miarę możliwości rozdzielenie samochodów i autobusów), kolejowy, lotniczy i żeglugę krajową (w stosownych przypadkach) [mln pkm]
- 8) Tonokilometry transportu towarowego: wszystkie rodzaje transportu z wyjątkiem międzynarodowego transportu morskiego z podziałem na transport drogowy, kolejowy, lotniczy, żeglugę krajową (śródlądową i krajowy transport morski) [mln km]
- 9) Międzynarodowe ceny importowe paliw – ropy naftowej, gazu i węgla [EUR/GJ lub EUR/Toe] – [] **na podstawie** zaleceń Komisji
- 10) Cena emisji dwutlenku węgla w ramach EU ETS [EUR/uprawnienie do emisji] – [] **na podstawie** zaleceń Komisji
- 11) Kurs wymiany walut w stosunku do EUR i USD (w stosownych przypadkach) [EUR/waluta i USD/waluta]
- 12) Liczba stopniogrzania (HDD)
- 13) Liczba stopniogrzania (CDD)
- 14) Założenia dotyczące kosztów technologii wykorzystywane w tworzeniu modeli dla najważniejszych technologii

2. Bilanse energetyczne i wskaźniki

2.1. Dostawy energii

- 1) Produkcja lokalna z podziałem na rodzaj paliwa (wszystkie produkty energetyczne [] **produkowane w znaczących ilościach**) [ktoe]
- 2) Import netto z podziałem na rodzaj paliwa (w tym energia elektryczna i rozróżnienie pomiędzy import netto z UE i spoza UE) [ktoe]
- 3) Uzależnienie od importu z państw trzecich [%]

- 4) Główne źródła importu (państwa) dla głównych nośników energii (w tym gazu i energii elektrycznej)
- 5) Zużycie krajowe brutto z podziałem na źródło rodzaju paliwa (z uwzględnieniem paliw stałych, wszystkich produktów energetycznych: węgla, ropy naftowej i produktów naftowych, gazu ziemnego, energii jądrowej, energii elektrycznej, ciepła pochodnego, odnawialnych źródeł energii, odpadów) [ktoe]

2.2. Energia elektryczna i ciepło

- 1) Produkcja energii elektrycznej brutto [GWh]
- 2) Produkcja energii elektrycznej brutto z podziałem na paliwo (wszystkie produkty energetyczne) [GWh]
- 3) Udział wytwarzania skojarzonego w produkcji energii elektrycznej i ciepła [%]
- 4) Zdolność do wytwarzania energii elektrycznej z podziałem na źródła z uwzględnieniem wyłączeń z eksploatacji i nowych inwestycji [MW]
- 5) Produkcja energii cieplnej w elektrowniach cieplnych
- 6) Produkcja energii cieplnej w elektrociepłowniach, w tym przemysłowego ciepła odpadowego
- 7) Transgraniczna przepustowość połączeń międzysystemowych gazu i energii elektrycznej [definicja dla energii elektrycznej zgodnie z wynikiem trwających rozmów na podstawie celu w zakresie połączeń międzysystemowych wynoszącego 15 %] i prognozowane wskaźniki zużycia

2.3. Sektor przemian energetycznych

- 1) Wsad paliwowy w wytwarzanie energii cieplnej (w tym paliwa stałe, ropa naftowa, gaz) [ktoe]
- 2) Wsad paliwowy w inne procesy konwersji [ktoe]

2.4. Zużycie energii

- 1) Zużycie energii pierwotnej i końcowej [ktoe]
- 2) Zużycie energii końcowej z podziałem na sektory (w tym przemysł, budynki mieszkalne, budynki usługowe, rolnictwo i transport (z rozróżnieniem transportu pasażerskiego i towarowego, jeśli występują)) [ktoe]
- 3) Zużycie energii końcowej z podziałem na paliwo (wszystkie produkty energetyczne) [ktoe]
- 4) Końcowe zużycie nieenergetyczne [ktoe]
- 5) Intensywność zużycia energii pierwotnej dla gospodarki ogółem (zużycie energii pierwotnej w stosunku do PKB [toe/EUR])
- 6) Intensywność zużycia energii końcowej z podziałem na sektory (w tym przemysł, budynki mieszkalne, budynki usługowe i transport (z rozróżnieniem transportu pasażerskiego i towarowego, jeśli występują))

2.5. Ceny

- 1) Ceny energii elektrycznej z podziałem na sektor użytkowników (budynki mieszkalne, przemysł, budynki usługowe)
- 2) Krajowe ceny detaliczne paliw (z uwzględnieniem podatków, z podziałem na źródło i sektor) [EUR/ktoe]

2.6. Inwestycje

[] Koszty inwestycji w w sektorach przetwarzania, dostaw, przesyłu i dystrybucji energii.

2.7. Odnawialne źródła energii

- 1) Zużycie energii końcowej brutto ze źródeł odnawialnych oraz udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto, z podziałem na sektor (energia elektryczna, ogrzewanie i chłodzenie, transport) i na technologię
- 2) Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii w budynkach (w rozumieniu art. 2 ust. 1 dyrektywy 2010/31/UE). Z uwzględnieniem, **jeśli dane takie są dostępne**, zdezagregowanych danych dotyczących energii wytworzonej, zużytej i wprowadzonej do sieci przez systemy fotowoltaiczne, systemy słonecznej energii cieplnej, biomasę, pompy ciepła, systemy geotermalne, a także wszystkie zdecentralizowane systemy opierające się na odnawialnych źródłach energii;
- 3) W stosownych przypadkach, inne krajowe trajektorie, w tym trajektorie długoterminowe lub sektorowe (udział biopaliw produkowanych z roślin spożywczych i biopaliw zaawansowanych, udział energii ze źródeł odnawialnych w systemach lokalnego ogrzewania, jak również energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej przez miasta i kooperatywy energetyczne w rozumieniu art. 22 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767])

3. Wskaźniki dotyczące emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych

- 1) Emisje gazów cieplarnianych z podziałem na sektor polityki (EU ETS, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku emisyjnego i LULUCF)
- 2) Emisje gazów cieplarnianych z podziałem na sektor i na gaz (w stosownych przypadkach zastosować rozróżnienie EU ETS i sektorów objętych decyzją o wspólnym wysiłku redukcyjnym) [tCO₂eq]
- 3) Intensywność emisji dwutlenku węgla dla gospodarki ogółem [tCO₂eq/PKB]
- 4) Wskaźniki dotyczące emisji CO₂
 - a) **Intensywność emisji gazów cieplarnianych w krajowej produkcji energii elektrycznej i ciepła []** [tCO₂eq/MWh]
 - b) **Intensywność emisji gazów cieplarnianych w podziale na sektory []** [tCO₂eq/toe]

- 5) Wskaźniki dotyczące emisji gazów innych niż CO₂
- a) Zwierzęta gospodarskie: bydło mleczne [1 000 sztuk], bydło innego przeznaczenia [1 000 sztuk], owce [1 000 sztuk], świnie [1 000 sztuk], drób [1 000 sztuk]
 - b) Ilość azotu wprowadzana w wyniku stosowania nawozów sztucznych [kt azotu]
 - c) Ilość azotu wprowadzana w wyniku stosowania obornika [kt azotu]
 - d) Azot związany przez uprawy wiążące azot [kt azotu]
 - e) Azot w resztkach poźniwnych odprowadzony do gleby [kt azotu]
 - f) Powierzchnia uprawianych gleb organicznych [ha]
 - g) Wytwarzanie stałych odpadów komunalnych
 - h) Stałe odpady komunalne składowane na składowiskach odpadów
 - i) Udział odzysku CH₄ w łącznym wytwarzaniu CH₄ pochodzącego ze składowisk odpadów [%]

**NOTYFIKACJA ŚRODKÓW I METOD PAŃSTW CZŁONKOWSKICH MAJĄCYCH NA
CELU WDROŻENIE ART. 7 DYREKTYWY 2012/27/UE [WERSJA ZMIENIONA
ZGODNIE Z WNIOSEM COM(2016) 761]⁹⁰**

Państwa członkowskie notyfikują Komisji zaproponowane przez siebie metody zgodnie z pkt 5 załącznika V do dyrektywy 2012/27/UE na potrzeby funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej i środków alternatywnych, o których mowa w art. 7a i 7b oraz art. 20 ust. 6 wspomnianej dyrektywy.

1. Obliczenie poziomu obowiązkowych oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte w całym okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. wskazujące sposób uwzględnienia następujących elementów:
 - a) roczna sprzedaż energii, ilościowo do odbiorców końcowych wszystkich dystrybutorów energii lub do wszystkich przedsiębiorstw prowadzących detaliczną sprzedaż energii, uśredniona w **ostatnim okresie trzyletnim** [] [] przed 1 stycznia 2019 r., **dla którego dostępne są dane** [ktoe];
 - b) wielkość sprzedaży energii zużytej w transporcie wyłączona z obliczenia [ktoe];
 - c) ilość energii wytworzonej na potrzeby własne wyłączona z obliczenia [ktoe];
 - d) źródła wykorzystane do obliczenia danych dotyczących sprzedaży z uwzględnieniem uzasadnienia wykorzystania alternatywnych źródeł danych statystycznych oraz wszelkich różnic odnośnie do ostatecznych ilości (jeżeli korzystano z innych źródeł niż Eurostat);
 - e) łączna wartość oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte w całym okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. (przed wyłączeniami z **lit. b), c), d), e) i f), o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3 dyrektywy 2012/27/UE** [] [ktoe];

⁹⁰ **Uwaga:** Załącznik II zawiera wzór do celów powiadamiania o środkach na mocy art. 7 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Opiera się on na załączniku V do tej dyrektywy. Wyszczególnione są w nim informacje, których potrzebuje Komisja do oceny środków. Są to informacje, o które Komisja systematycznie zwracała się podczas projektów pilotażowych UE.

f) zastosowanie wyłączeń z lit. b), c) [], d), [] e) i f), o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3 dyrektywy 2012/27/UE:

(i) wielkość sprzedaży energii zużytej na potrzeby kategorii działalności przemysłowej [ktoe] wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE wyłączona z obliczeń zgodnie z lit. b),

(ii) wartość oszczędności energii [ktoe] osiągniętych w sektorach przemian energetycznych, dystrybucji i przesyłu zgodnie z lit. c),

(iii) wartość oszczędności energii [ktoe] uzyskanych w wyniku nowych indywidualnych działań wdrożonych po dniu 31 grudnia 2008 r., które będą nadal przynosić skutki w roku 2020 i w latach następnych, zgodnie z lit. d),

[]

(iv) wartość oszczędności energii [ktoe] uzyskanych w wyniku indywidualnych działań podjętych po dniu 1 stycznia 2018 r. i przed dniem 31 grudnia 2020 r., przynoszących oszczędności po dniu 31 grudnia 2020 r., w tym zakładany czas trwania każdej kategorii środków zgodnie z lit. e),

(v) ilość wytworzonej energii na lub w budynkach na potrzeby własne w wyniku środków z dziedziny polityki wspierających nowe instalacje w zakresie technologii energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z lit. f) [ktoe];

g) całkowita łączna wartość oszczędności energii (po wyłączeniach z lit. b), c), d) , e) i f), o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3 dyrektywy 2012/27/UE [] [ktoe];

- h) wartość oszczędności przekraczających wymaganą całkowitą łączną wartość oszczędności w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. [ktoe], jeśli ma ona zostać przeniesiona na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. zgodnie z art. 7 ust. 4a.

2. Środki z dziedziny polityki mające na celu realizację obowiązkowych oszczędności, o których mowa w art. 7 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE:

2.1. Systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej, o których mowa w art. 7a dyrektywy 2012/27/UE:

- a) opis systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej;
- b) przewidywane łączne i roczne oszczędności oraz długości okresu(-ów) obowiązywania zobowiązania;
- c) strony zobowiązane i ich obowiązki;
- d) odnośne sektory;
- e) kwalifikowalne działania przewidziane w ramach danego środka;
- f) informacje o zastosowaniu **następujących** przepisów [] dyrektywy 2012/27/UE:
 - (i) **w stosownych przypadkach** konkretne działania, udział oszczędności, które zostaną osiągnięte w gospodarstwach domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym – **zgodnie z art. 7 ust. 6a** [];
 - (ii) oszczędności uzyskane przez dostawców usług energetycznych lub osoby trzecie zgodnie z art. 7a ust. 5 lit. b);
 - (iii) zachowywanie i pożyczanie zgodnie z [] art. 7 ust. [] **4b**.
- g) Informacje o handlu oszczędnościami energii (w stosownych przypadkach).

2,2. Środki alternatywne, o których mowa w art. 7b i art. 20 ust. 6 dyrektywy 2012/27/UE (z wyjątkiem podatków):

- a) rodzaj środka z dziedziny polityki;
- b) krótki opis środka z dziedziny polityki z uwzględnieniem charakterystyki projektu dla każdego zgłoszonego środka z dziedziny polityki;
- c) przewidywana łączna i roczna wartość oszczędności ogółem dla każdego środka lub wielkość oszczędności energii w odniesieniu do okresów pośrednich;
- d) wdrażające **organy publiczne**, uczestniczące **lub** uprawnione strony oraz ich obowiązki w zakresie wdrożenia środków z dziedziny polityki;
- e) odnośne sektory;
- f) kwalifikowalne działania przewidziane w ramach danego środka;
- g) **w stosownych przypadkach** – konkretne środki w zakresie polityki lub indywidualne działania zmierzające do likwidacji ubóstwa energetycznego [].

2,3. Informacje o środkach podatkowych

- a) krótki opis środka podatkowego;
- b) okres obowiązywania środka podatkowego;
ba) wdrażający organ publiczny;
- c) przewidywana łączna i roczna wartość oszczędności ogółem dla każdego środka;
- d) odnośne sektory i **segment podatników;**
- e) **metoda obliczeniowa, z określeniem zastosowanej elastyczności cenowej i sposobu jej ustalenia**⁹¹ [].

⁹¹ Uwaga: brzmienie powinno być zgodne z załącznikiem V pkt 4 dyrektywy 2012/27/UE.

Metoda obliczeniowa na potrzeby środków notyfikowanych zgodnie z art. 7a, 7b i art. 20 ust. 6 dyrektywy 2012/27/UE (z wyjątkiem środków podatkowych):

- a) zastosowane metody pomiarowe, o których mowa w pkt 1 załącznika V do dyrektywy 2012/27/UE;
- b) metoda podawania oszczędności energii (oszczędności energii pierwotnej lub końcowej);
- c) czas trwania [] **środków i sposób ich wyliczenia lub ich podstawa** [];
- d) krótki opis metody obliczania, z uwzględnieniem sposobu zapewniania dodatkowości i istotności oszczędności **oraz metod i poziomów referencyjnych stosowanych do zakładanych i stopniowych oszczędności**;
- e) informacje o sposobie postępowania z ewentualnym dublowaniem się środków i poszczególnych działań w celu unikania podwójnego zaliczania oszczędności energii;
- f) różnice klimatyczne i zastosowane podejście (w stosownych przypadkach).

3. Monitorowanie i weryfikacja

- a) krótki opis systemu monitorowania i weryfikacji oraz procesu weryfikacji;
- b) wykonujący organ publiczny zarządzający systemem monitorowania i weryfikacji i jego główne obowiązki w zakresie systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej lub środków alternatywnych;
- c) niezależność monitorowania i weryfikacji od stron zobowiązanych, [] uczestniczących **lub** uprawnionych;

- d) statystycznie istotna część środków w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz część i kryteria stosowane w celu zdefiniowania i wyboru próby reprezentatywnej⁹²;
- e) obowiązki w zakresie sprawozdawczości dla stron zobowiązanych (oszczędności zrealizowane przez każdą stronę zobowiązaną lub przez każdą podkategorię strony zobowiązanej, a także ogółem w ramach systemu);
- f) publikacja zrealizowanych oszczędności (w każdym roku) w ramach systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej i środków alternatywnych;
- g) informacja o **przepisach państw członkowskich dotyczących** kar, które **mają być** nakładane w przypadku niezgodności⁹³.
- h) [⁹⁴]

⁹² Uwaga: zgodnie z art. 7a ust. 4 i art. 7b ust. 3 podejścia ogólnego dotyczącego dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.

⁹³ Uwaga: zgodnie z warunkiem ogólnym określonym w art. 13 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.

⁹⁴ Uwaga: zgodnie z załącznikiem V pkt 3 lit. f) podejścia ogólnego dotyczącego dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej.

INFORMACJE DOTYCZĄCE WYKAZÓW EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH

Część 1

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 23 ust. 2:

- a) antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych wymienionych w części 2 niniejszego załącznika oraz antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych, o których mowa w art. 2 ust. 1 rozporządzenia [...] [ESR] w odniesieniu do roku X-2;
- b) dane odnoszące się do antropogenicznych emisji tlenku węgla (CO), dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i lotnych związków organicznych, spójne z danymi zgłoszonymi już zgodnie z art. 8 [] dyrektywy **2016/2284/UE** [] w odniesieniu do roku X-2;
- c) antropogeniczne emisje według źródeł gazów cieplarnianych oraz usuwania CO₂ przez pochłaniacze w wyniku LULUCF w odniesieniu do roku X-2, zgodnie z metodami określonymi w części 3 niniejszego załącznika. Przedmiotowe dane są również istotne dla sprawozdania na temat zgodności zgodnie z art. 12 rozporządzenia [] [LULUCF];
- d) wszelkie zmiany w informacjach, o których mowa w lit. a)–c), dotyczące lat pomiędzy odpowiednim rokiem lub okresem bazowym a rokiem X-3, ze wskazaniem powodów tych zmian;
- e) informacje o wskaźnikach określonych w części 4 niniejszego załącznika, w odniesieniu do roku X-2;
- f) zestawienie informacji dotyczących zakończonych przeniesień zgodnie z art. 5 rozporządzenia [] [ESR] oraz art. 11 rozporządzenia [] [LULUCF] w odniesieniu do roku X-1;
- g) informacje o krokach podjętych w celu poprawy oszacowań wykazu, w szczególności w obszarach wykazów, w których w wyniku przeglądów eksperckich wprowadzono dostosowania lub zalecenia;

- h) rzeczywisty lub szacowany przydział zweryfikowanych emisji zgłoszonych przez operatorów instalacji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE do kategorii źródeł w krajowym wykazie gazów cieplarnianych oraz stosunek tych zweryfikowanych emisji do całości zgłoszonych emisji gazów cieplarnianych w tych kategoriach źródeł, w odniesieniu do roku X-2;
- i) **w stosownych przypadkach**, wyniki kontroli przeprowadzonych w zakresie spójności emisji zgłoszonych w wykazach gazów cieplarnianych, w odniesieniu do roku X-2, ze zweryfikowanymi emisjami zgłoszonymi na mocy dyrektywy 2003/87/WE;
- j) **w stosownych przypadkach**, wyniki kontroli przeprowadzonych w zakresie spójności danych wykorzystanych w celu oszacowania emisji w trakcie przygotowywania wykazów emisji gazów cieplarnianych, w odniesieniu do roku X-2, z:
 - (i) danymi wykorzystanymi do przygotowania wykazów czynników zanieczyszczenia powietrza na mocy dyrektywy **2016/2284/UE** [I];
 - (ii) danymi zgłoszonymi zgodnie z art. 19 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 517/2014 i załącznikiem VII do tego rozporządzenia;
 - (iii) danymi dotyczącymi energii zgłoszonymi zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1099/2008 i załącznikiem B do tego rozporządzenia;
- k) opis **ewentualnych** zmian w krajowym systemie wykazów;
- l) opis **ewentualnych** zmian w krajowym rejestrze;
- m) informacje dotyczące planów zapewniania jakości i kontroli jakości, ogólną ocenę niepewności, ogólną ocenę kompletności oraz wszelkich innych elementów sprawozdania dotyczącego krajowego wykazu gazów cieplarnianych potrzebnych do przygotowania sprawozdania dotyczącego unijnego wykazu gazów cieplarnianych.

- n) informacje o zamiarach państw członkowskich w zakresie wykorzystania mechanizmów elastyczności, o których mowa w art. 5 ust. 4 i 5 **oraz art. 7 ust. 1 ESR oraz wykorzystania dochodów na mocy art. 5 ust. 5a⁹⁵ rozporządzenia [] [ESR]**

Państwo członkowskie może zwrócić się o odstępstwo od lit. c), aby zastosować inną metodę niż określona w części 3 niniejszego załącznika, jeżeli nie można osiągnąć na czas wymaganego usprawnienia metody, by móc uwzględnić je w wykazach gazów cieplarnianych w okresie od 2021 do 2030 r., lub jeżeli koszt usprawnienia metody byłby nieproporcjonalnie wysoki w stosunku do korzyści płynących ze stosowania takiej metody służącej usprawnieniu rozliczania emisji i pochłaniania z uwagi na małe znaczenie emisji i pochłaniania w rezerwuarach węgla, których to dotyczy. Państwo członkowskie pragnące skorzystać z takiego odstępstwa przekazuje Komisji uzasadniony wniosek do dnia 31 grudnia 2020 r., określając termin, w którym można wprowadzić usprawnienie metody lub zaproponować alternatywną metodę, oraz ocenę potencjalnego wpływu na dokładność rozliczania. Komisja może zwrócić się o przekazanie dodatkowych informacji w określonym uzasadnionym terminie. W przypadku gdy Komisja uzna, że wniosek jest zasadny, przyznaje odstępstwo. Jeżeli wniosek zostaje odrzucony, Komisja przedstawia uzasadnienie swojej decyzji.

Część 2

Należy uwzględnić następujące gazy cieplarniane:

Dwutlenek węgla (CO₂)

Metan (CH₄)

Podtlenek azotu (N₂O)

Heksafluorek siarki (SF₆)

Trójfluorek azotu (NF₃)

Fluorowęglowodory (HFC):

⁹⁵ **Uwaga: z zastrzeżeniem dyskusji Coreperu na temat ESR w dniu 8 grudnia.**

- HFC-23 CHF_3
- HFC-32 CH_2F_2
- HFC-41 CH_3F
- HFC-125 CHF_2CF_3
- HFC-134 CHF_2CHF_2
- HFC-134a CH_2FCF_3
- HFC-143 CH_2FCHF_2
- HFC-143a CH_3CF_3
- HFC-152 $\text{CH}_2\text{FCH}_2\text{F}$
- HFC-152a CH_3CHF_2
- HFC-161 $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-227ea $\text{CF}_3\text{CHFCF}_3$
- HFC-236cb $\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-236ea $\text{CF}_3\text{CHFCHF}_2$
- HFC-236fa $\text{CF}_3\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245fa $\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245ca $\text{CH}_2\text{FCF}_2\text{CHF}_2$
- HFC-365mfc $\text{CH}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-43-10mee $\text{CF}_3\text{CHFCHFCF}_2\text{CF}_3$ or $(\text{C}_5\text{H}_2\text{F}_{10})$

Perfluorowęglowodory (PFC)::

- PFC-14, perfluorometan, CF_4
- PFC-116, perfluoroetan, C_2F_6
- PFC-218, perfluoropropan, C_3F_8
- PFC-318, perfluorocyklobutan, c- C_4F_8
- perfluorocyklopropan c- C_3F_6
- PFC-3-1-10, perfluorobutan, C_4F_{10}
- PFC-4-1-12, perfluoropentan, C_5F_{12}
- PFC-5-1-14, perfluoroheksan, C_6F_{14}
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$

Część 3 – Metody monitorowania i sprawozdawczości w sektorze LULUCF⁹⁶

Jednoznaczne **geograficznie** dane dotyczące zmiany użytkowania gruntów **zgodnie z wytycznymi IPCC z 2006 r. dla krajowych wykazów gazów cieplarnianych.**

Metody poziomu 1 [] zgodnie z wytycznymi IPCC z 2006 r. dla krajowych wykazów gazów cieplarnianych.

W odniesieniu do emisji i pochłaniania w rezerwuarze węgla, który stanowi co najmniej 25–30 % emisji lub pochłaniania w kategorii danego źródła lub pochłaniacza będącej priorytetem w krajowym systemie wykazów państwa członkowskiego, ponieważ jego oszacowanie ma znaczny wpływ na łączny wykaz gazów cieplarnianych państwa pod względem bezwzględnego poziomu emisji i pochłaniania, trendów w zakresie emisji i pochłaniania lub niepewności pod względem emisji i pochłaniania w kategoriach użytkowania gruntów, metody co najmniej poziomu 2 [] zgodnie z wytycznymi IPCC z 2006 r. dla krajowych wykazów gazów cieplarnianych.

Zachęca się państwa członkowskie do stosowania metod poziomu 3 [] zgodnie z wytycznymi IPCC z 2006 r. dla krajowych wykazów gazów cieplarnianych.

⁹⁶ **Uwaga: brzmienie dostosowane do podejścia ogólnego w sprawie LULUCF (dok. 13249/17, por art. 16 ust. 4)**

Część 4 – Wskaźniki dotyczące wykazów

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik
TRANSFORMACJA B0	Swoiste emisje CO ₂ w elektrowniach zawodowych i przemysłowych, t/TJ Emisje CO ₂ w zawodowych i przemysłowych elektrowniach ciepłych, kt, podzielone przez wszystkie produkty – produkcja z podziałem na zawodowe i przemysłowe elektrownie ciepłe, PJ
TRANSFORMACJA E0	Swoiste emisje CO ₂ z elektrowni przemysłowych, t/TJ Emisje CO ₂ z elektrowni przemysłowych, kt, podzielone przez wszystkie produkty – produkcja z podziałem na przemysłowe elektrownie ciepłe, PJ
PRZEMYSŁ A1.1	Intensywność całkowitej emisji CO ₂ – hutnictwo żelaza i stali, t/mln EUR Emisje CO ₂ ogółem dla hutnictwa żelaza i stali, kt, podzielone przez wartość dodaną brutto – hutnictwo żelaza i stali
PRZEMYSŁ A1.2	Intensywność emisji CO ₂ związanej z energią w przemyśle chemicznym, t/mln EUR Emisje CO ₂ związane z energią w przemyśle chemicznym, kt, podzielone przez wartość dodaną brutto – przemysł chemiczny
PRZEMYSŁ A1.3	Intensywność emisji CO ₂ związanych z energią – przemysł produkcji wyrobów szklanych, garncarskich oraz materiałów budowlanych, t/mln EUR Emisje CO ₂ związane z energią w odniesieniu do produkcji wyrobów szklanych, garncarskich oraz materiałów budowlanych, kt, podzielone przez wartość dodaną brutto
PRZEMYSŁ A1.4	Intensywność emisji CO ₂ związanych z energią – przemysł spożywczy, produkcji napojów i tytoniowy, t/mln EUR Emisje CO ₂ związane z energią w odniesieniu do przemysłu spożywczego, produkcji napojów i tytoniowego, kt, podzielone przez wartość dodaną brutto – przemysł spożywczy, produkcji napojów i tytoniowy, mln EUR (EC95)
PRZEMYSŁ A1.5	Intensywność emisji CO ₂ związanych z energią – przemysł papierniczy i poligraficzny, t/mln EUR; Emisje CO ₂ związane z energią w odniesieniu do przemysłu papierniczego i poligraficznego, kt, wartość dodana brutto – przemysł papierniczy i poligraficzny, mln EUR (EC95)
GOSPODARSTWA DOMOWE A0	Swoiste emisje CO ₂ z gospodarstw domowych związane z ogrzewaniem przestrzeni, t/m ² Emisje CO ₂ z gospodarstw domowych związane z ogrzewaniem przestrzeni podzielone przez powierzchnię mieszkań zajmowanych na stałe, mln m ²
USŁUGI B0	Swoiste emisje CO ₂ z sektora komercyjnego i instytucjonalnego związane z ogrzewaniem przestrzeni, kg/m ² Emisje CO ₂ związane z ogrzewaniem przestrzeni w sektorze komercyjnym i instytucjonalnym podzielone przez powierzchnię budynków usługowych, mln m ²
TRANSPORT B0	Swoiste związane z olejem napędowym emisje CO ₂ z samochodów osobowych, g/100 km
TRANSPORT B0	Swoiste związane z olejem napędowym emisje CO ₂ z samochodów osobowych, g/100 km

INFORMACJE O POLITYKACH I ŚRODKACH W OBSZARZE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 16:

- a) opis krajowego systemu sprawozdawczości w zakresie polityk i środków **lub grup środków** służącego zgłaszaniu prognoz dotyczących antropogenicznych emisji według źródeł i usuwania przez pochłaniacze gazów cieplarnianych zgodnie z art. 32 ust. 1 lub informacje o wszelkich zmianach dokonanych w tym systemie, w przypadku gdy przekazano już taki opis;
- b) uaktualnienia mające znaczenie dla długoterminowych strategii niskoemisyjności, o których mowa w art. 14, oraz dotyczące postępów we wdrażaniu tych strategii;
- c) informacje dotyczące krajowych polityk i środków lub grup środków, oraz wdrożenia polityk i środków lub grup środków unijnych, które ograniczają lub redukują emisje gazów cieplarnianych według źródeł lub zwiększają usuwanie ich przez pochłaniacze, przedstawione w układzie sektorowym i w podziale na gazy lub grupy gazów (HFC i PFC), wymienione w części 2 załącznika III. Informacje te muszą zawierać odniesienia do mających zastosowanie odpowiednich polityk krajowych lub polityk Unii i obejmują:
 - (i) cel polityki lub środka oraz krótki opis polityki lub środka;
 - (ii) rodzaj instrumentu politycznego;
 - (iii) stan wdrażania polityki lub środka bądź grupy środków;
 - (iv) wskaźniki **wykorzystywane** do monitorowania i oceny postępów w miarę upływu czasu;
 - (v) **w przypadku gdy są dostępne**, ilościowe oszacowania skutków dla emisji według źródeł i usuwania przez pochłaniacze gazów cieplarnianych, w podziale na:

- wyniki ocen ex ante skutków poszczególnych polityk i środków lub grup polityk i środków z dziedziny łagodzenia zmiany klimatu. Oszacowania przekazuje się w odniesieniu do czterech kolejnych przyszłych lat kończących się na 0 lub 5, następujących bezpośrednio po roku sprawozdawczym, z rozróżnieniem na emisje gazów cieplarnianych objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE, rozporządzenia [] [ESR] i rozporządzenia [] [LULUCF];
 - wyniki ocen ex post skutków poszczególnych polityk i środków lub grup polityk i środków z dziedziny łagodzenia zmiany klimatu, jeśli są dostępne, z rozróżnieniem na emisje gazów cieplarnianych objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE, rozporządzenia [] [ESR] i rozporządzenia [] [LULUCF];
- (vi) **dostępne** szacunki prognozowanych kosztów oraz korzyści polityk i środków, a także oszacowania poniesionych kosztów oraz korzyści polityk i środków;
- (vii) wszystkie **istniejące** odniesienia do ocen kosztów i skutków krajowych polityk i środków, do informacji dotyczących wdrożenia polityk i środków unijnych, które ograniczają lub redukują emisje według źródeł gazów cieplarnianych lub zwiększają usuwanie ich przez pochłaniacze, a także do sprawozdań technicznych, które stanowią podstawę tych ocen;
- (viii) ocenę wkładu polityki lub środka w realizację długoterminowej strategii niskoemisyjności, o której mowa w art. 14;
- d) informacje dotyczące planowanych dodatkowych polityk i środków krajowych **lub grup środków** przewidzianych w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w stopniu większym, niż wynika ze zobowiązań na podstawie rozporządzenia [] [ESR] i rozporządzenia [] [LULUCF];
- e) informacje dotyczące powiązań pomiędzy różnymi politykami i środkami **lub grupami środków** zgłaszanymi na podstawie lit. c) oraz sposobu wnoszenia wkładu w różne scenariusze prognoz przez takie polityki i środki **lub grupy środków**.

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 16:

- a) prognozy bez środków, w przypadku gdy są dostępne, prognozy ze środkami oraz, w **przypadku gdy są dostępne**, prognozy z dodatkowymi środkami;
- b) prognozy dotyczące emisji gazów cieplarnianych ogółem i oddzielne oszacowania prognozowanych emisji gazów cieplarnianych dla źródeł emisji objętych zakresem dyrektywy 2003/87/WE i rozporządzenia [] [ESR] oraz prognozowanych emisji z podziałem na źródła i usuwanie przez pochłaniacze zgodnie z rozporządzeniem [] [LULUCF];
- c) wpływ polityk i środków określonych zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. a). W przypadku gdy takie polityki i środki nie są uwzględnione, wyraźnie stwierdza się i wyjaśnia ten fakt;
- d) wyniki analizy wrażliwości przeprowadzonej dla tych prognoz oraz informacje dotyczące zastosowanych modeli i parametrów;
- e) wszystkie właściwe odniesienia do oceny i do sprawozdań technicznych stanowiących podstawę prognoz, o których mowa w art. 16 ust. 4.

Część 1*Sprawozdawczość w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu*

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 17 ust. 1:

- a) główne założenia, cele i ramy instytucjonalne odnośnie do przystosowania się do zmiany klimatu;
- b) prognozy dotyczące zmiany klimatu, z uwzględnieniem ekstremalnych zjawisk pogodowych, skutków zmiany klimatu, oceny wrażliwości na zmianę klimatu, ryzyka i najważniejszych zagrożeń klimatycznych;
- c) []
- d) plany i strategie w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu;
- e) []
- f) poczynione postępy we wdrażaniu, z uwzględnieniem dobrych praktyk i zmian zarządzania.

Część 2*Sprawozdawczość w zakresie wsparcia udzielanego krajom rozwijającym się*

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 17 ust. 2 lit. a):

- a) informacje na temat wsparcia finansowego [] dla krajów rozwijających się w odniesieniu do roku X-1, z uwzględnieniem:
 - (i) informacji ilościowych dotyczących publicznych i uruchomionych środków finansowych państw członkowskich. Informacje dotyczące przepływów finansowych mają się opierać na tzw. „wskaźnikach z Rio” dotyczących wsparcia związanego z łagodzeniem zmiany klimatu oraz wsparcia związanego z przystosowywaniem się do zmiany klimatu oraz na innych systemach nadzoru wprowadzonych przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD;

- (ii) jakościowych informacji metodologicznych wyjaśniających metodę zastosowaną w celu obliczenia danych ilościowych, w tym wyjaśnienie metody określenia ilościowych danych, a w stosownych przypadkach, również inne informacje dotyczące definicji i metod wykorzystanych w celu uzyskania danych liczbowych, ze szczególnym uwzględnieniem informacji podanych w przepływach finansowych zmobilizowanych środków;
 - (iii) dostępnych informacji dotyczących działań państwa członkowskiego związanych z finansowanymi ze środków publicznych projektami w zakresie transferu technologii i projektami w zakresie budowania zdolności dla krajów rozwijających się, na mocy UNFCCC, w tym określenie, czy transferowana technologia lub projekt w zakresie budowania zdolności zostały wykorzystane na potrzeby łagodzenia lub przystosowania się do skutków zmiany klimatu, określenie państwa będącego beneficjentem, kwoty udzielonego wsparcia (**jeśli to możliwe**) i rodzaju transferowanej technologii lub projektu w zakresie budowania zdolności;
- b) **dostępnych** informacji w odniesieniu do roku X i lat następnych dotyczących planowanego zapewniania wsparcia, w tym informacji o planowanych działaniach związanych z finansowanymi ze środków publicznych projektami w zakresie transferu technologii lub projektami w zakresie budowania zdolności dla krajów rozwijających się, na mocy UNFCCC oraz dotyczących technologii, które mają być transferowane, z określeniem, czy transferowana technologia lub projekt w zakresie budowania zdolności są przeznaczone na potrzeby łagodzenia lub przystosowania się do skutków zmiany klimatu, określeniem państwa będącego beneficjentem, kwoty udzielonego wsparcia (**jeśli to możliwe**) i rodzaju transferowanej technologii lub projektu w zakresie budowania zdolności.

Część 3

Sprawozdawczość w zakresie dochodów ze sprzedaży na aukcji

Informacje, które należy zamieścić w sprawozdaniach, o których mowa w art. 17 ust. 2 lit. b):

- a) informacje dotyczące wykorzystania dochodów uzyskanych w ciągu roku X-1 przez państwo członkowskie w wyniku sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2003/87/WE, w tym informacje dotyczące tych dochodów, które zostały wykorzystane na jeden lub większą liczbę celów określonych w art. 10 ust. 3 tej dyrektywy, lub równowartości finansowej tych dochodów, oraz działań podjętych zgodnie z tym artykułem;
- b) informacje dotyczące wykorzystania, zgodnie z decyzją państwa członkowskiego, wszystkich dochodów uzyskanych przez państwo członkowskie w wyniku sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych pochodzących z lotnictwa, zgodnie z art. 3d ust. 1 lub 2 dyrektywy 2003/87/WE; informacje te należy dostarczyć zgodnie z art. 3d ust. 4 tej dyrektywy;

Dochody ze sprzedaży na aukcji, których nie wydatkowano w momencie, gdy państwo członkowskie przedkłada sprawozdanie Komisji zgodnie z art. 17 ust. 2 lit. b), są określone ilościowo i zgłaszane w sprawozdaniach za kolejne lata.

DODATKOWE OBOWIĄZKI W ZAKRESIE SPRAWOZDAWCZOŚCI

Część 1⁹⁷

Dodatkowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości w obszarze energii ze źródeł odnawialnych

O ile nie określono inaczej, zgodnie z art. 18 lit. c) należy podać następujące dodatkowe informacje:

- a) funkcjonowanie systemu gwarancji pochodzenia energii elektrycznej, gazu oraz energii stosowanej na potrzeby ogrzewania i chłodzenia z odnawialnych źródeł energii, poziomy wydawanych i anulowanych gwarancji pochodzenia i wynikające z nich roczne krajowe zużycie energii ze źródeł odnawialnych, a także środki przedsiębrane w celu zapewnienia niezawodności ochrony przed nadużyciami w ramach systemu;
- b) **ilości biopaliw, biogazu, odnawialnych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego, pochodzących z recyklingu paliw węglowych i energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zużywane w sektorze transportu oraz, w stosownych przypadkach, uzyskane dzięki nim oszczędności emisji gazów cieplarnianych. W sprawozdawczości wprowadza się rozróżnienie pomiędzy paliwami produkowanymi z różnych rodzajów roślin uprawnych i pastewnych oraz każdego rodzaju surowców wymienionego w załączniku IX do [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] [];**
- c) [] pochodzenie i wykorzystanie zasobów biomasy do celów energetycznych;

⁹⁷ Uwaga: prezydencja podkreśla, że prawdopodobnie będą potrzebne dalsze zmiany w części 1 załącznika VII ze względu na dalszą potrzebę dostosowania go do projektu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii i projektu dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i realizację celów polegających na zapewnieniu odpowiedniego poziomu obciążeń sprawozdawczych oraz odpowiednich powiązań z rozporządzeniem w sprawie statystyk dotyczących energii.

- d) []
- e) szacunkowa nadwyżka produkcji energii ze źródeł odnawialnych, którą można przekazać do innych państw członkowskich, tak aby spełnione były wymogi określone w art. 3 ust. 3 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] i zrealizowane zostały wkłady i trajektorie krajowe, o których mowa w art. 4 lit. a) pkt 2 ppkt (i);
- f) **jeśli dane na ten temat są dostępne** – szacunkowe zapotrzebowanie na energię ze źródeł odnawialnych, które ma zostać zaspokojone ze źródeł innych niż produkcja krajowa do 2030 r., z uwzględnieniem importowanych surowców z biomasy[];
- g) rozwój i udział biopaliw wyprodukowanych z surowców wymienionych w załączniku IX do [przekształconej dyrektywy 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767], w tym ocena zasobów koncentrująca się na kwestiach zrównoważonego rozwoju związanych z efektem przekierowania produktów spożywczych i paszowych na cele produkcji biopaliw, []
- h) **jeśli dane na ten temat są dostępne**, szacunkowy wpływ produkcji lub wykorzystania biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy na bioróżnorodność, zasoby wodne, dostępność i jakość wody, jakość gleby i powietrza w danym państwie członkowskim;
- (i) [] zaobserwowane przypadki nadużyć w łańcuchu dowodowym biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy;
- j) informacje o tym, w jaki sposób oszacowano udział w odpadach podlegających biodegradacji używanych do produkcji energii oraz jakie kroki podjęto w celu poprawy i weryfikacji tych szacunków;
- k) **jeśli dane na ten temat są dostępne**, wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii w budynkach (w rozumieniu art. 2 ust. 1 dyrektywy 2010/31/UE) z uwzględnieniem [] [] danych dotyczących energii [] wprowadzonej do sieci przez systemy fotowoltaiczne, systemy słonecznej energii cieplnej, biomasę, pompy ciepła, systemy geotermalne, a także wszystkie zdecentralizowane systemy opierające się na odnawialnych źródłach energii;

- l) w stosownych przypadkach udział biopaliw produkowanych z roślin spożywczych i biopaliw zaawansowanych, udział energii ze źródeł odnawialnych w systemach lokalnego ogrzewania, jak również energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej przez miasta i kooperatywy energetyczne w rozumieniu art. 22 [dyrektywy przekształconej 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767];

[]

Część 2

Dodatkowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości w obszarze efektywności energetycznej

W obszarze efektywności energetycznej zgodnie z art. 19 lit. c) podaje się następujące informacje dodatkowe:

- a) najważniejsze polityki i środki ustawodawcze i pozaustawodawcze, środki i programy w zakresie finansowania w latach X-2 i X-1 (gdzie X jest rokiem sprawozdania) w celu osiągnięcia celów wyznaczonych zgodnie z art. 4 lit. b), które wspierają rynki usług energetycznych, powodują poprawę charakterystyki energetycznej budynków, środki mające na celu wykorzystanie potencjału w zakresie efektywności energetycznej infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej oraz ogrzewania i chłodzenia, poprawę informacji i kwalifikacji, inne środki mające na celu wspieranie efektywności energetycznej;
- b) oszczędności energii uzyskane w ramach art. 7 dyrektywy 2012/27/UE [wersja zmieniona zgodnie z wnioskiem COM(2016) 761] w latach X-3 i X-2;
- c) postępy w każdym sektorze i powody utrzymywania się zużycia energii na stałym poziomie lub jego wzrostu w latach X-3 i X-2 w sektorach zużycia energii końcowej;
- d) całkowita powierzchnia pomieszczeń w budynkach o całkowitej powierzchni użytkowej powyżej 250 m², stanowiących własność instytucji rządowych państw członkowskich i przez nie zajmowanych, które w dniu 1 stycznia lat X-2 i X-1 nie spełniały wymogów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, o których mowa w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE;
- e) całkowita powierzchnia pomieszczeń w budynkach ogrzewanych lub chłodzonych, które w latach X-3 i X-2 poddano renowacji, stanowiących własność instytucji rządowych państw członkowskich i zajmowanych przez nie, o których mowa w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE, lub wielkość oszczędności energii w stosownych budynkach stanowiących własność ich instytucji rządowych i zajmowanych przez nie, o których mowa w art. 5 ust. 6 dyrektywy 2012/27/UE;

- f) liczba audytów energetycznych przeprowadzonych w latach X-3 i X-2. Oprócz tego **szacowana** łączna liczba dużych przedsiębiorstw na terytorium, do których ma zastosowanie art. 8 ust. 4 dyrektywy 2012/27/UE oraz liczba audytów energetycznych przeprowadzonych w tych przedsiębiorstwach w latach X-3 i X-2;
 - g) stosowany krajowy współczynnik energii pierwotnej dla energii elektrycznej;
 - h) liczba i powierzchnia nowych i odnawianych budynków o niemal zerowym zużyciu energii w latach X-2 i X-1, zdefiniowanych w art. 9 dyrektywy 2010/31/UE – **jeśli to konieczne, na podstawie prób statystycznych**;
 - (i) link do strony internetowej, na której znajduje się wykaz lub interfejs z dostawcami usług energetycznych, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2012/27/UE.
-

SPRAWOZDANIE W SPRAWIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU BIOENERGII W UNII

Sprawozdanie w sprawie zrównoważonego rozwoju bioenergii w UE dotyczące energii z biomasy przyjmowane przez Komisję raz na dwa lata wraz ze sprawozdaniem na temat stanu unii energetycznej na podstawie art. 29 ust. 2 lit. d) musi zawierać co najmniej następujące informacje:

- a) względne korzyści dla środowiska i koszty różnych biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy, a także wpływ unijnej polityki importowej, wpływ na bezpieczeństwo dostaw oraz sposoby uzyskania zrównoważonego podejścia do produkcji krajowej i importu;
- b) wpływ produkcji i wykorzystania biomasy na zrównoważony rozwój w Unii i w państwach trzecich, z uwzględnieniem wpływu na bioróżnorodność;
- c) dane i analiza obecnej i prognozowanej dostępności biomasy i popytu na nią, z uwzględnieniem wpływu zwiększonego popytu na biomasę na sektory wykorzystujące biomasę;
- d) rozwój techniczny i **wykorzystywanie** [] biopaliw wyprodukowanych z surowców wymienionych w załączniku IX do [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] **oraz ocena dostępności surowców** [];
- e) informacje na temat dostępnych wyników badań naukowych i analizy tych wyników badań naukowych dotyczących pośrednich zmian użytkowania gruntów w odniesieniu do wszystkich ścieżek produkcji, wraz z oceną, czy zakres niepewności stwierdzony w analizie będącej podstawą szacowanych emisji wynikających z pośredniej zmiany użytkowania gruntów można zawęzić i czy można uwzględnić w niej ewentualne oddziaływanie polityk Unii, takich jak polityki w dziedzinie środowiska, klimatu i rolnictwa; oraz

- f) odnośnie do państw trzecich i państw członkowskich, które są istotnym źródłem biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy zużywanych w Unii, środki krajowe przedsiębrane w celu spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonych w art. 26 ust. 2–7 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] na potrzeby ochrony gleby, wody i powietrza.

W sprawozdaniach na temat ograniczeń emisji gazów cieplarnianych w wyniku używania biomasy Komisja wykorzystuje ilości zgłoszone przez państwa członkowskie zgodnie z załącznikiem VII część 1 lit. b), w tym średnie wartości tymczasowych szacowanych emisji wynikających z pośredniej zmiany użytkowania gruntów i powiązany zakres wynikający z analizy wrażliwości określonej w załączniku VIII [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767]. Komisja udostępnia publicznie dane dotyczące tymczasowych wartości średnich szacowanych emisji wynikających z pośredniej zmiany użytkowania gruntów i powiązany zakres wynikający z analizy wrażliwości. Komisja ocenia ponadto, czy i jak szacowane ograniczenia bezpośrednich emisji zmieniłyby się, gdyby uwzględniono produkty uboczne przy zastosowaniu metody substytucyjnej.

**DOBROWOLNE SYSTEMY, W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH KOMISJA PRZYJĘŁA
DECYZJĘ ZGODNIE Z ART. 27 UST. 4 [DYREKTYWY 2009/28/WE
PRZEKSZTAŁCONEJ ZGODNIE Z WNIOSKIEM COM(2016) 767]**

Sprawozdanie w sprawie dobrowolnych systemów, w odniesieniu do których Komisja przyjęła decyzję zgodnie z art. 27 ust. 4 [dyrektywy 2009/28/WE przekształconej zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767], przyjmowane przez Komisję raz na dwa lata wraz ze sprawozdaniem na temat stanu unii energetycznej na podstawie art. 29 ust. 2 lit. e) musi zawierać ocenę Komisji na temat co najmniej następujących aspektów:

- a) niezależność, warunki i częstotliwość audytów – zarówno w odniesieniu do tego, co określono w dokumentacji danego systemu w momencie zatwierdzania go przez Komisję, jak i w odniesieniu do najlepszych praktyk danej branży;
- b) dostępność oraz doświadczenie i przejrzystość w zakresie stosowania metod identyfikowania przypadków nieprzestrzegania zasad i zajmowania się takimi przypadkami, ze szczególnym uwzględnieniem zajmowania się przypadkami poważnych naruszeń ze strony członków systemu lub zarzutami dotyczącymi takich naruszeń;
- c) przejrzystość, zwłaszcza w odniesieniu do dostępności systemu, dostępność tłumaczeń na stosowne języki krajów i regionów, z których pochodzą surowce, dostępność wykazów certyfikowanych podmiotów i odpowiednich certyfikatów oraz dostępność sprawozdań z audytu;
- d) udział zainteresowanych podmiotów, zwłaszcza jeśli chodzi o konsultacje ze społecznościami tubylczymi i lokalnymi – przed podejmowaniem decyzji, podczas opracowywania systemu i dokonywania jego przeglądu, a także podczas audytów – oraz reakcje na ich wkłady;
- e) ogólna solidność systemu, zwłaszcza w świetle zasad dotyczących akredytacji, kwalifikacji i niezależności audytorów i odpowiednich organów systemu;

- f) **jeśli dane na ten temat są dostępne**, rynkowe aktualizacje systemu, liczbę certyfikowanych surowców i biopaliw – w podziale na kraj pochodzenia i rodzaj, liczbę uczestników;
- g) łatwość i skuteczność wprowadzenia systemu śledzenia dowodów zgodności z kryteriami zrównoważonego rozwoju, udostępnianych przez system uczestnikowi (uczestnikom); taki system śledzenia służy jako środek zapobiegający nadużyciom ze szczególnym uwzględnieniem wykrywania domniemanych nadużyć i innych nieprawidłowości, postępowania z nimi i działań podejmowanych w związku z nimi oraz, w stosownych przypadkach, liczbę wykrytych przypadków nadużyć lub nieprawidłowości;
- h) warianty upoważniania podmiotów do uznawania i monitorowania organów certyfikujących;
- (i) kryteria uznawania lub akredytacji organów certyfikujących;
- j) zasady prowadzenia monitorowania organów certyfikujących;
- k) sposoby ułatwienia lub ulepszenia działań propagujących najlepsze praktyki.

KRAJOWE SYSTEMY WYKAZÓW

Informacje, o których mowa w art. 30, obejmują:

- a) dane i metody zgłoszone w odniesieniu do działań i instalacji na mocy dyrektywy 2003/87/WE na potrzeby przygotowywania krajowych wykazów gazów cieplarnianych w celu zapewnienia spójności zgłoszonych emisji gazów cieplarnianych w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz w krajowych wykazach gazów cieplarnianych;
- b) **w stosownych przypadkach** – dane zgromadzone za pośrednictwem systemów składania sprawozdań dotyczących gazów fluorowanych w różnych sektorach, które to sprawozdania ustanowiono zgodnie z art. 20 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, na potrzeby przygotowywania krajowych wykazów gazów cieplarnianych;
- c) emisje, dane bazowe i metodologie zgłoszone przez zakłady na mocy rozporządzenia (WE) nr 166/2006 na potrzeby przygotowywania krajowych wykazów gazów cieplarnianych;
- d) dane zgłoszone na mocy rozporządzenia (WE) nr 1099/2008;
- e) dane zgromadzone za pośrednictwem geograficznego oznaczania obszarów gruntowych w kontekście bieżących programów i badań Unii i państw członkowskich, w tym badania pokrycia użytkowania gruntów LUCAS i unijny program obserwacji i monitorowania Ziemi „Copernicus”.

TABELA KORELACJI

Rozporządzenie (UE) nr 525/2013	Niniejsze rozporządzenie
artykuł 1	art. 1 ust. 1
artykuł 2	—
artykuł 3	—
artykuł 4	artykuł 14
artykuł 5	art. 30 ust. 1; art 30 ust. 2; art 30 ust. 6; załącznik X
artykuł 6	art. 30 ust. 3; art 30 ust. 6
artykuł 7	art. 23 ust. 2; art 23 ust. 3; art 23 ust. 5; art 23 ust. 6; załącznik III
artykuł 8	art. 23 ust. 1 lit. a); art. 23 ust. 1 ostatni akapit; art 23 ust. 6
artykuł 9	art. 30 ust. 4; art 30 ust. 5
artykuł 10	artykuł 33
artykuł 11	—
artykuł 12	artykuł 32
artykuł 13	art. 16 ust. 1 lit. a); art 16 ust. 3; art 16 ust. 4; załącznik IV
artykuł 14	art. 16 ust. 1 lit. b); art 16 ust. 2; art 16 ust. 3; art 16 ust. 4; załącznik V
artykuł 15	art. 17 ust. 1; załącznik VI część 1
artykuł 16	art. 17 ust. 2 lit. a); załącznik VI część 2
artykuł 17	art. 17 ust. 2 lit. b); art 17 ust. 3; art 17 ust. 4; załącznik VI część 3
artykuł 18	art. 15 ust. 2 lit. e); art. 15 ust. 2 akapit drugi
artykuł 19	—
artykuł 20	—
artykuł 21	art. 25 ust. 1 lit. c); art 25 ust. 4; art 25 ust. 7
artykuł 22	—
artykuł 23	art. 34 ust. 1 lit. d); art 34 ust. 1 lit. e); art 34 ust. 1 lit. f); art 34 ust. 1 lit. g); art 34 ust. 1 lit. h)
artykuł 24	artykuł 35
artykuł 25	—

artykuł 26	artykuł 37
artykuł 27	—
artykuł 28	artykuł 50
artykuł 29	—
